

Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ευρώπη: Κύπρος 2011

Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ευρώπη Κύπρος 2011

ISBN 978-9963-43-948-5

Υπεύθυνος Λειτουργός

Γιάννα Κορέλλη, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συντονισμός

Γιάννης Μουρουζίδης, *Ανώτερος Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συνεισφορά

Μέλη Κοινοπραξίας ReferNet Κύπρου

Εποπτεία

Ξενάκης Μιχαηλίδης, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Γενική Ευθύνη

Δρ Γιώργος Όξινος, *Γενικός Διευθυντής*

Η έκθεση αυτή αποτελεί μέρος της σειράς εκθέσεων σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι οποίες ετοιμάστηκαν για κάθε Ευρωπαϊκή χώρα καθώς και τη Νορβηγία και Ισλανδία από το ReferNet, ένα δίκτυο που ιδρύθηκε από το Cedefop (Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης). Οι απόψεις που περιέχονται στην έκθεση αυτή δεν είναι απαραίτητα απόψεις του Cedefop.

Σημειώνεται ότι οι εκθέσεις ReferNet βασίζονται σε μια κοινή δομή και προορίζονται για χρήση σε βάση δεδομένων προσβάσιμη από το διαδίκτυο στην ακόλουθη ιστοσελίδα:

http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/NationalVet/

Επομένως, ο αναγνώστης δυνατό να συναντήσει επαναλήψεις στο περιεχόμενο.

Η εκπόνηση της έκθεσης έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Αναδημοσίευση επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού:

Αναβύσσου 2, 2025 Στρόβολος, Τ.Θ. 25431, 1392 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.: +357 22515000, Τηλεομοιότυπο: +357 22496949

Ηλ. Ταχ.: hrda@hrdauth.org.cy, Ιστοσελίδα: www.hrdauth.org.cy

ReferNet Κύπρου:

Τηλ.: +357 22390350, Τηλεομοιότυπο: +357 22428522

Ηλ. Ταχ.: refernet@hrdauth.org.cy, Ιστοσελίδα: www.refernet.org.cy

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) εισήξε διαδικασία για τη διαμόρφωση της έκθεσης αυτής, η οποία ετοιμάστηκε από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ), τον Εθνικό Συντονιστή του Ευρωπαϊκού δικτύου ReferNet στην Κύπρο.

Το ReferNet δημιουργήθηκε από το Cedefop ως το Ευρωπαϊκό δίκτυο αναφοράς και εμπειρογνωμοσύνης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Στόχος του είναι η βελτίωση της συγκέντρωσης και διάχυσης πληροφοριών στους ενασχολούμενους στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η έκθεση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος σειράς εκθέσεων σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις Ευρωπαϊκές χώρες. Οι Εκθέσεις ακολουθούν μια κοινή δομή, η οποία υιοθετήθηκε από το Cedefop με τη μορφή κατευθυντήριων γραμμών. Οι εκθέσεις επικαιροποιούνται ετήσια και οι εκθέσεις προηγούμενων χρόνων είναι διαθέσιμες στο κοινό μέσα από τη βάση δεδομένων του Cedefop VET-Bib. Στόχος τους είναι να παρέχουν σε φορείς στην Ευρώπη περιγραφή των εθνικών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα χρησιμοποιηθεί σε έρευνα και πολιτικές πρωτοβουλίες, από ομότιμους οργανισμούς, ως παραδείγματα καλών πρακτικών και τέλος σε έργα σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η έκθεση αυτή στοχεύει στην παροχή βασικών πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο. Τοποθετεί το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κύπρο μέσα στο ευρύτερο πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και εργασιακό πλαίσιο.

Το ReferNet συγκροτείται από εθνικές κοινοπραξίες, κάθε μια από τις οποίες αποτελείται από οργανισμούς οι οποίοι ασχολούνται με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στο κάθε κράτος μέλος καθώς και στη Νορβηγία και Ισλανδία. Το ReferNet παρέχει ένα φόρουμ για ανταλλαγή πληροφοριών μέσα από μια αποκεντρωμένη προσέγγιση βασισμένη στη συνεισφορά εθνικών κοινοπραξιών. Η ΑνΑΔ, ως ο Εθνικός Συντονιστής του Refernet Κύπρου, εκφράζει τις ευχαριστίες της στα μέλη της Κοινοπραξίας Refernet Κύπρου για τη συμβολή τους στην ετοιμασία της έκθεσης αυτής.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ	iii
1. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ...	1
1.1. Πολιτικό και κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο	1
1.2. Πληθυσμός και δημογραφικά.....	2
1.3. Δείκτες οικονομίας και αγοράς εργασίας.....	3
1.4. Επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού.....	5
1.5. Ορισμοί.....	7
2. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	8
2.1. Εξελίξεις πολιτικής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και προτεραιότητες για στήριξη της δια βίου μάθησης.....	8
2.2. Εφαρμογή Ευρωπαϊκών εργαλείων.....	10
2.3. Διεθνοποίηση και διακρατική κινητικότητα στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	14
3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	18
3.1. Επισκόπηση.....	18
3.2. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και αντίστοιχα μέτρα	18
4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ, ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	25
4.1. Ιστορική αναδρομή	25
4.2. Νομικό πλαίσιο αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	26
4.3. Θεσμικό πλαίσιο αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	27
4.4. Νομικό πλαίσιο συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	30

4.5.	Θεσμικό πλαίσιο συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	30
5.	ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.....	34
5.1.	Βασικές πληροφορίες για την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και διάγραμμα συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης	34
5.2.	Κατώτερη μέση αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.....	37
5.3.	Ανώτερη μέση αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	37
5.4.	Υπαλλακτική κατάρτιση (συμπεριλαμβανομένου Συστήματος μαθητείας)	40
5.5.	Προγράμματα και υπαλλακτικές δίοδοι για νέους.....	42
5.6.	Μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.....	44
5.7.	Τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.....	45
5.8.	Εκμάθηση γλωσσών στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση...	47
6.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.....	49
6.1.	Βασικές πληροφορίες	49
6.2.	Κανονική εκπαίδευση	51
6.3.	Μη-κανονική εκπαίδευση	53
6.4.	Εκμάθηση γλωσσών.....	56
6.5.	Μέτρα στήριξης ανέργων και άλλων ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.....	58
7.	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ.....	61
7.1.	Προτεραιότητες για κατάρτιση καθηγητών και εκπαιδευτών στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.....	61
7.2.	Καθηγητές και εκπαιδευτές στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	63
7.3.	Καθηγητές και εκπαιδευτές στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	68

8.	ΤΑΥΤΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ) ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ).....	69
8.1.	Συστήματα και μηχανισμοί για τον εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες (τομείς, επαγγέλματα και επίπεδο εκπαίδευσης)	69
8.2.	Πρακτικές για ταύτιση της παρεχόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (δεξιότητες) με τις ανάγκες σε δεξιότητες (θέσεις εργασίας).....	71
9.	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	73
9.1.	Στρατηγική και εφαρμογή.....	73
9.2.	Ομάδες-στόχοι και μέθοδοι παράδοσης.....	74
9.3.	Προσωπικό συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής	78
10.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ.....	80
10.1.	Χρηματοδότηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	80
10.2.	Χρηματοδότηση της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	80
10.3.	Χρηματοδότηση της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων	82
10.4.	Χρηματοδότηση της κατάρτισης ανέργων.....	86
11.	ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ, ΠΗΓΕΣ, ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	88
11.1.	Συγγραφείς	88
11.2.	Πηγές, αναφορές και ιστοσελίδες	88
11.3.	Λίστα με ακρωνύμια	90
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΜΕΛΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ REFERNET ΚΥΠΡΟΥ.....	95

1.1 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος το 1960. Το σύστημα διακυβέρνησης που εγκαθιδρύθηκε ήταν η Προεδρική Δημοκρατία. Το Σύνταγμα του 1960 εισήξε τον κοινοτικό δυϊσμό μεταξύ της Ελληνικής και Τουρκικής κοινότητας στο νησί σε όλους τους τομείς της κυβερνητικής δραστηριότητας. Η Τουρκική εισβολή του 1974 στο νησί οδήγησε στην κατοχή, μέχρι σήμερα, του 37% του εδάφους του νησιού και στον εκτοπισμό 200.000 Ελληνοκυπρίων.

Η εκτελεστική εξουσία ανήκει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο Πρόεδρος ασκεί την εκτελεστική εξουσία μέσω του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίο ο ίδιος διορίζει. Η Βουλή των Αντιπροσώπων ασκεί τη νομοθετική εξουσία. Η Κύπρος αποτελείται από έξι διοικητικές επαρχίες. Επικεφαλής κάθε επαρχίας είναι ο Έπαρχος, ο οποίος είναι ουσιαστικά ο τοπικός αντιπρόσωπος της κεντρικής κυβέρνησης.

Το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ), ένα επιτελικό γραφείο συντονισμού και διαμόρφωσης πολιτικής, σε συνεργασία με όλες τις Κυβερνητικές Υπηρεσίες, συλλέγει και αναλύει πληροφορίες για την οικονομία και προτείνει μέτρα για μελλοντική δράση, συμπεριλαμβανομένου του γενικού προγραμματισμού για την εκπαίδευση.

Η γενική ευθύνη για τη διαμόρφωση πολιτικής για την εκπαίδευση και την εφαρμογή της, εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) έχει τη γενική ευθύνη για την εργατική και κοινωνική πολιτική.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική κατάρτιση. Η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός με αποστολή τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Η οικονομία της Κύπρου είναι μικρή, ανοικτή και ευέλικτη. Πριν από την οικονομική κρίση, η Κύπρος χαρακτηριζόταν από συνθήκες σχεδόν πλήρους απασχόλησης, σχετικά χαμηλό ποσοστό ανεργίας και υψηλή οικονομική ανάπτυξη. Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, η οικονομία της Κύπρου το 2009 συρρικνώθηκε κατά 1,7%, προτού ανακάμψει στο 1% το 2010, επηρεάζοντας αρνητικά το ποσοστό απασχόλησης (69,7% το 2010) και το ποσοστό ανεργίας (6,2% το 2010) (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 1.3). Το ανθρώπινο δυναμικό διαθέτει υψηλό μορφωτικό επίπεδο (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 1.4). Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, η αγορά εργασίας παρουσίασε ελλείψεις ειδικότερα σε κατώτερου επιπέδου επαγγέλματα. Το χαμηλό ποσοστό γονιμότητας αναμένεται να επιδεινώσει σταδιακά το πρόβλημα. Αυτό έχει οδηγήσει στην ανάγκη εργοδότησης ξένου εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κατά το 2010 το ξένο εργατικό δυναμικό αντιπροσώπευε το 29,6% της συνολικής απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης ατόμων από την ΕΕ. Κατά συνέπεια, υπάρχει σημαντική δυνατότητα προσέλκυσης αδρανούς γυναικείου δυναμικού στην αγορά εργασίας παρόλο που οι πιθανότητες είναι σχετικά περιορισμένες για τις γυναίκες μέσης και μεγαλύτερης ηλικίας.

1.2 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η Κύπρος είναι ένα νησί που βρίσκεται στην Ανατολική Μεσόγειο. Καλύπτει συνολικά έκταση 9.250 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, ο πληθυσμός στις περιοχές που ελέγχει το κράτος είναι 803.200 (τέλος του 2009) και έχει αυξηθεί περίπου 1,6% το χρόνο από το 1980. Ο πληθυσμός των Τουρκοκυπρίων εκτιμάται να είναι 89.200 (τέλος 2009).

Το χαμηλό ποσοστό γονιμότητας (1,5 το 2009) επιδεινώνει σταδιακά τις υφιστάμενες ελλείψεις και στενώσεις εργατικού δυναμικού. Ο πληθυσμός πάνω από 60 χρονών, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, υπολογίζεται να φθάσει το 24,0% το 2025 σε σύγκριση με 18,3% το 2009. Σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστεί η πιεστική ζήτηση εργατικού δυναμικού, εφαρμόστηκε από τη δεκαετία του 1990 πολιτική για την απασχόληση ξένων σε προσωρινή βάση σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ή οικονομικές δραστηριότητες που παρουσίαζαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού.

Πίνακας 1: Δημογραφικές τάσεις κατά ηλικία
(εκτιμήσεις πληθυσμού κατά το τέλος χρόνου για τις περιοχές που ελέγχει το κράτος)

Ομάδα ηλικίας	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2025
0-24	39,3%	38,1%	34,2%	33,5%	32,9%	32,3%	31,8%	27,7%
25-59	45,7%	46,5%	49,1%	49,5%	49,8%	49,9%	49,9%	48,3%
60+	15,0%	15,4%	16,7%	17,0%	17,4%	17,8%	18,3%	24,0%
Σύνολο	656,3	697,5	766,4	778,7	789,3	796,9	803,2	933,0

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει την πρόβλεψη του ποσοστού εξάρτησης των ηλικιωμένων (άτομα ηλικίας 65 και άνω ως ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 με 64). Το ποσοστό αυξάνεται από 18,0% το 2010 σε 44,5% το 2060, αλλά παραμένει μικρότερο του μέσου όρου της ΕΕ ο οποίος προβλέπεται να είναι 53,5%.

Πίνακας 2: Πρόβλεψη ποσοστού εξάρτησης των ηλικιωμένων %

	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
ΕΕ27	25,9	28,3	31,1	34,2	38,0	42,1	45,4	48,0	50,4	52,5	53,5
Κύπρος	18,0	19,9	22,3	25,0	27,4	29,0	30,8	33,3	37,7	41,4	44,5

Πηγή: Eurostat

Η ανάγκη για αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ειδικότερα των ομάδων-στόχων που έχουν χαμηλή συμμετοχή, όπως είναι οι γυναίκες και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, αποτελεί σημαντική πρόκληση για την Κύπρο. Πρόσθετα, η περαιτέρω προώθηση και βελτίωση των δραστηριοτήτων συνεχιζόμενης κατάρτισης αναμένεται να συμβάλει στην προσαρμογή και βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και σε αύξηση της παραγωγικότητας.

1.3 ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Κύπρος έχει παρουσιάσει σημαντική οικονομική ανάπτυξη από την ανεξαρτησία της το 1960 και μετά. Το μέσο ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ την περίοδο 1995-2000 ήταν 3,8% σε σταθερές τιμές, την περίοδο 2000-2007 μειώθηκε στο 3,5%, ενώ έφθασε το 4,4% το 2007 και μειώθηκε στο 3,6% το 2008. Η παγκόσμια οικονομική κρίση επηρέασε την Κύπρο και το 2009 το ΑΕΠ επιβραδύνθηκε κατά 1,7% κυρίως λόγω της χαμηλής επίδοσης του τουριστικού τομέα, των κατασκευών και της μεταποίησης, προτού ανακάμψει στο 1% το 2010. Η σημασία του τριτογενούς τομέα έχει αυξηθεί, ενώ τα μερίδια τόσο του δευτερογενούς όσο και του πρωτογενούς τομέα έχουν μειωθεί.

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει την κατανομή του ΑΕΠ κατά τομέα το 2010, ενώ ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα το 2010 για την Κύπρο και την ΕΕ. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, ο τομέας των Επιχειρηματικών και άλλων υπηρεσιών συνεισέφερε 33,8% του ΑΕΠ το 2010 και ο τομέας της Διανομής και μεταφορών συνεισέφερε 26,7% του ΑΕΠ. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 2, η Κύπρος σε σύγκριση με την ΕΕ έχει χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης στη Μεταποίηση και ψηλότερο στις Υπηρεσίες και ειδικότερα στη Διανομή και μεταφορές και στις Επιχειρηματικές και άλλες υπηρεσίες.

Πίνακας 1: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά τομέα 2010

Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Κύπρος
Πρωτογενής τομέας και βασικές παροχές	4,4%
Μεταποίηση	7,2%
Κατασκευές	7,6%
Διανομή και μεταφορές	26,7%
Επιχειρηματικές και άλλες υπηρεσίες	33,8%
Μη εμπορικές υπηρεσίες	20,3%
Σύνολο	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 2: Μερίδια απασχόλησης (άτομα) ηλικίας 15+ κατά τομέα 2010

Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	ΕΕ27	Κύπρος
Πρωτογενής τομέας και βασικές παροχές	7,0%	4,9%
Μεταποίηση	15,8%	8,4%
Κατασκευές	7,7%	11,3%
Διανομή και μεταφορές	26,5%	32,5%
Επιχειρηματικές και άλλες υπηρεσίες	18,0%	24,0%
Μη εμπορικές υπηρεσίες	25,0%	18,9%
Σύνολο	100,0%	100,0%

Πηγή: Eurostat (ΕΕΔ)

Το ποσοστό απασχόλησης έχει παρουσιάσει σταθερή αύξηση κατά την περίοδο 2000-2007, με εξαίρεση το 2005, ενώ μειώθηκε κατά την περίοδο 2008-2010. Το συνολικό ποσοστό απασχόλησης, το οποίο ανήλθε σε 69,7% το 2010 συγκρίνεται ευνοϊκά με τον αντίστοιχο

μέσο όρο της ΕΕ (64,2% το 2010). Κατά την περίοδο 2000-2010 το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών παρέμεινε σχετικά σταθερό, με εξαίρεση το 2009 και το 2010 όπου μειώθηκε, ενώ το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών αυξήθηκε σημαντικά από 53,0% το 2000 σε 63,0% το 2010, ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης συγκεκριμένων μέτρων πολιτικής για αύξηση της συμμετοχής των γυναικών.

Πίνακας 3: Ποσοστά απασχόλησης για τον πληθυσμό ηλικίας 15-64 χρονών

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ανδρες	78,6%	79,4%	78,8%	78,8%	80,0%	79,2%	79,4%	80,0%	79,2%	77,6%	76,6%
Γυναίκες	53,0%	57,1%	59,0%	60,2%	59,0%	58,4%	60,3%	62,4%	62,9%	62,5%	63,0%
Σύνολο	65,4%	67,9%	68,5%	69,2%	69,1%	68,5%	69,6%	71,0%	70,9%	69,9%	69,7%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ΕΕΔ)

Ο Πίνακας 4 δείχνει τα ποσοστά απασχόλησης κατά ομάδα ηλικίας και επίπεδο εκπαίδευσης. Από τον πίνακα φαίνεται ότι τα ποσοστά απασχόλησης στην Κύπρο είναι μεγαλύτερα για την ομάδα ηλικίας 25-49 (83,6% το 2010) ενώ τα ποσοστά απασχόλησης αυξάνονται όσο αυξάνεται το επίπεδο εκπαίδευσης.

Πίνακας 4: Ποσοστά απασχόλησης κατά ομάδα ηλικίας και επίπεδο εκπαίδευσης

	ΕΕ27 2010			Κύπρος 2010		
	15-24	25-49	50-64	15-24	25-49	50-64
Σύνολο	34,1%	78,1%	56,7%	33,8%	83,6%	64,2%
ISCED 0-2	21,5%	62,8%	43,1%	15,7%	76,7%	56,6%
ISCED 3-4	45,0%	79,7%	59,6%	41,5%	82,6%	64,8%
ISCED 5-6	57,1%	87,4%	74,5%	65,1%	87,8%	75,7%
Καμία απάντηση	5,2%	72,8%	62,2%	-	-	-

ISCED 0-2: Προδημοτική, δημοτική και κατώτερη μέση εκπαίδευση

ISCED 3-4: Ανώτερη μέση και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: Eurostat, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ΕΕΔ)

Το ποσοστό ανεργίας, 5,3% το 2009, αυξήθηκε σε 6,2% το 2010, αλλά συγκρίνεται ευνοϊκά με το μέσο όρο της ΕΕ (9,6% το 2010). Το ποσοστό ανεργίας στην Κύπρο είναι ψηλότερο στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες, παρόλο που η διαφορά έχει σμικρυνθεί. Το ποσοστό ανεργίας των νέων κάτω των 25 χρονών αυξήθηκε από 13,8% το 2009 σε 16,7% το 2010 και συγκρίνεται ευνοϊκά με τον αντίστοιχο μέσο όρο της ΕΕ (20,9% το 2010).

Πίνακας 5: Ποσοστά ανεργίας

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Σύνολο	5,0%	4,0%	3,3%	4,1%	4,7%	5,3%	4,5%	3,9%	3,7%	5,3%	6,2%
Ανδρες	3,2%	2,7%	2,6%	3,8%	3,5%	4,4%	3,9%	3,4%	3,2%	5,1%	6,0%
Γυναίκες	7,3%	5,7%	4,2%	4,6%	6,2%	6,5%	5,4%	4,6%	4,2%	5,5%	6,4%
<25	10,2%	8,4%	7,9%	8,9%	10,7%	13,9%	10,2%	10,2%	9,0%	13,8%	16,7%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ΕΕΔ)

Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει τα ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας και επίπεδο εκπαίδευσης. Από τον πίνακα φαίνεται ότι τα ποσοστά ανεργίας είναι ψηλότερα για την ομάδα ηλικίας 15-24 (16,7% το 2010) ενώ συνήθως μειώνονται όσο αυξάνεται το επίπεδο εκπαίδευσης (με εξαίρεση την ομάδα ηλικίας 15-24).

Πίνακας 6: Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας και μέγιστο επίπεδο εκπαίδευσης

	ΕΕ27 2010			Κύπρος 2010		
	15-24	25-49	50-64	15-24	25-49	50-64
Total	20,8%	8,9%	6,9%	16,7%	5,7%	4,3%
ISCED 0-2	27,4%	16,3%	10,2%	13,1%	7,8%	6,3%
ISCED 3-4	18,1%	8,2%	6,7%	17,2%	5,2%	3,8%
ISCED 5-6	16,2%	5,3%	3,6%	18,0%	5,1%	2,2%
No answer	-	8,2%	-	-	-	-

ISCED 0-2: Προδημοτική, δημοτική και κατώτερη μέση εκπαίδευση

ISCED 3-4: Ανώτερη μέση και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: Eurostat, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ΕΕΔ)

Οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση αυξήθηκαν από 5,6% του ΑΕΠ το 2000 σε 8,1% το 2010.

Πίνακας 7: Δαπάνες για την εκπαίδευση

	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση (% του προϋπολογισμού)	14,8%	16,0%	16,6%	17,6%	17,5%	17,3%
Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση (% στο ΑΕΠ)	5,6%	7,0%	7,1%	7,5%	8,0%	8,1%
Συνολικές δαπάνες για την εκπαίδευση (% στο ΑΕΠ)	9,2%	9,1%	9,3%	9,6%	10,5%	10,5%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

1.4 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου διαθέτει ψηλό μορφωτικό επίπεδο. Υπάρχει ένα κρατικό πανεπιστήμιο που λειτουργεί από το 1992, ενώ δυο άλλα κρατικά πανεπιστήμια, έχουν αρχίσει να λειτουργούν το 2006 και το 2007. Αρχισαν να λειτουργούν τέσσερα ιδιωτικά πανεπιστήμια μετά το 2007 ενώ υπάρχουν επίσης άλλα δημόσια και ιδιωτικά κολέγια / ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-64 με τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν 35% το 2010, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της ΕΕ ήταν μικρότερος κατά περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες (26% το 2010).

Ανάμεσα στον πληθυσμό της Κύπρου επικρατεί μια τάση υπέρ της γενικής μέσης εκπαίδευσης που ακολουθείται από ανώτερη εκπαίδευση. Η οικογένεια διαδραματίζει σημαντική επιρροή στην ενθάρρυνση και υποστήριξη των νέων ατόμων για να συνεχίσουν σε ανώτερη εκπαίδευση. Ένα μεγάλο ποσοστό νέων ατόμων που συνεχίζουν σε ανώτερη εκπαίδευση εγγράφονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό. Το ψηλό εκπαιδευτικό

επίπεδο ενθαρρύνεται επίσης από οικονομικούς λόγους, αφού οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λαμβάνουν συνήθως μεγαλύτερες απολαβές.

Πίνακας 1: Εκπαιδευτικό επίπεδο ατόμων ηλικίας 25-64 κατά επίπεδο ISCED

	ΕΕ27				Κύπρος			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
ISCED 0-2	29%	29%	28%	27%	28%	26%	28%	26%
ISCED 3-4	47%	47%	47%	47%	39%	39%	38%	39%
ISCED 5-6	24%	24%	25%	26%	33%	35%	34%	35%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ISCED 0-2: Προδημοτική, δημοτική και κατώτερη μέση εκπαίδευση

ISCED 3-4: Ανώτερη μέση και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: Eurostat (ΕΕΔ)

Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο μειώθηκε από 18,5% το 2000 σε 12,6% το 2010, παρόλο που αυτό ήταν ακόμη χαμηλότερο, 11,7% το 2009. Ο μέσος όρος της ΕΕ ήταν 14,1% το 2010 και ο στόχος είναι να μειωθεί στο 10% μέχρι το 2020. Σημειώνεται όμως ότι οι Κύπριοι φοιτητές εξωτερικού καθώς και οι στρατιώτες ηλικίας 18-20 δεν περιλαμβάνονται στο δείγμα της ΕΕΔ, ενώ περιλαμβάνονται προσωρινοί ξένοι εργάτες κυρίως χαμηλού μορφωτικού επιπέδου. Αν ληφθούν υπόψη οι φοιτητές εξωτερικού, οι στρατιώτες και οι ξένοι εργάτες, το υπολογιζόμενο ποσοστό μειώνεται κάτω από 10%.

Πίνακας 2: Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 18-24 με ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο το γυμνάσιο και που τώρα δε φοιτά σε σχολείο

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Πρόωρα αποσυρθέντες από το σχολείο	18,5	17,9	15,9	17,3	20,6	18,2	14,9	12,5	13,7	11,7	12,6

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ΕΕΔ)

Το επίπεδο εκπαίδευσης νέων ατόμων το οποίο εκφράζεται ως το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 20 με 24 χρονών που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον ανώτερη μέση εκπαίδευση, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3, ήταν 86,3% το 2010 και είναι ψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 79,0% το 2010. Το ποσοστό αυτό ήταν ψηλότερο στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες (89,0% σε σύγκριση με 83,2% αντίστοιχα).

Πίνακας 3: Εκπαιδευτικό επίπεδο νέων ατόμων - ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 20 με 24 χρονών που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον ανώτερη μέση εκπαίδευση

	ΕΕ27				Κύπρος			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ανδρας	75,4%	75,6%	75,9%	76,2%	79,8%	80,1%	84,2%	83,2%
Γυναίκα	80,8%	81,3%	81,4%	81,8%	91,0%	89,5%	90,2%	89,0%
Σύνολο	78,1%	78,4%	78,6%	85,8%	85,8%	85,1%	87,4%	86,3%

Πηγή: Eurostat (ΕΕΔ)

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τον αριθμό αποφοίτων στο επίπεδο ISCED 3-6 κατά επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο. Ο αριθμός των αποφοίτων στο ISCED 3VOC (ανώτερη μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση) έχει αυξηθεί από 1.245 το 2008/2009 σε 1.165 το 2009/2010. Ο αριθμός αποφοίτων στο ISCED 5-6 (τριτοβάθμια εκπαίδευση) έχει αυξηθεί από 4.228 το 2008/2009 σε 4.522 το 2009/2010.

Πίνακας 4: Απόφοιτοι με ISCED 3-6 κατά επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο, 2009/2010

	ISCED 3GEN	ISCED 3VOC	ISCED 5-6
Ανδρας	4.228	984	1.829
Γυναίκα	5.018	181	2.693
Σύνολο	9.246	1.165	4.522

ISCED 3GEN: Ανώτερη μέση γενική εκπαίδευση

ISCED 3VOC: Ανώτερη μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: Eurostat

Σύμφωνα με την ΕΕΔ, το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 χρονών που συμμετείχαν σε εκπαίδευση και κατάρτιση κατά τη διάρκεια των τεσσάρων εβδομάδων πριν την έρευνα ήταν 7,7% το 2010, μικρότερο ποσοστό από αυτό της ΕΕ που ήταν 9,1% το 2010. Ο εθνικός στόχος είναι το ποσοστό αυτό να ανέλθει στο 12% μέχρι το 2020. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 5, η συμμετοχή των γυναικών ήταν γενικά ψηλότερη από αυτή των ανδρών (με εξαίρεση το 2009 που ήταν η ίδια).

Πίνακας 5: Δια βίου μάθηση (συμμετοχή ενηλίκων σε εκπαίδευση και κατάρτιση) – ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 25-64 που συμμετείχαν σε εκπαίδευση και κατάρτιση κατά τη διάρκεια των τεσσάρων εβδομάδων πριν την έρευνα

	ΕΕ27				Κύπρος			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Ανδρας	8,4%	8,3%	8,3%	8,3%	8,1%	8,1%	7,8%	7,5%
Γυναίκα	10,1%	10,1%	10,1%	10,0%	8,6%	8,9%	7,8%	7,9%
Σύνολο	9,3%	9,2%	9,2%	9,1%	8,4%	8,5%	7,8%	7,7%

Πηγή: Eurostat (ΕΕΔ)

Τέλος, σύμφωνα με το Ίδρυμα Διαχείρισης Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης, εγκρίθηκαν για επιχορήγηση από το Πρόγραμμα Λεονάρντο ντα Βίντσι 237 άτομα κατά το 2010 (σε σύγκριση με 188 το 2009), ενώ 51 καθηγητές και εκπαιδευτές (σε σύγκριση με 91 το 2009) και 25 επιχειρήσεις / οργανισμοί (σε σύγκριση με 24 το 2009) συμμετείχαν σε προγράμματα κινητικότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

1.5 ΟΡΙΣΜΟΙ

Οι όροι που χρησιμοποιούνται δε διαφέρουν από τους Ευρωπαϊκούς ή διεθνείς ορισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

2.1. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Κυριότερες επιδιώξεις εθνικών πολιτικών και στρατηγικών δια βίου μάθησης

Η προώθηση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση σε όλους, περιλαμβανομένης της πρόσβασης σε εκπαίδευση καθώς και η προώθηση της ένταξης / επανένταξης στην αγορά εργασίας αποτελεί στρατηγικό στόχο. Η Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης της Κύπρου για το 2007-2013 περιέχει πολλές προτεραιότητες πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Η Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης έχει τέσσερις άξονες προτεραιότητας:

- Προώθηση πρόσβασης όλων στη δια βίου μάθηση.
- Ενίσχυση των υποδομών και συστημάτων δια βίου μάθησης.
- Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης για στήριξη της δια βίου μάθησης.
- Αποτελεσματική διακυβέρνηση της δια βίου μάθησης.

Οι κυριότερες δράσεις για να επιτευχθούν οι στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής δια Βίου Μάθησης περιλαμβάνουν, ανάμεσα σε άλλα, την παροχή δια βίου καθοδήγησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών, την ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και την προώθηση των δράσεων που προδιαγράφονται στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, οι οποίες έχουν επιπτώσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση όπως η δημιουργία νέων διόδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και η διευκόλυνση της οριζόντιας και κάθετης διακίνησης στην εκπαίδευση.

Για την παρακολούθηση, το συντονισμό και την προώθηση όλων των αναγκαίων δράσεων για την υλοποίηση της στρατηγικής, καθώς και την ετοιμασία Ετήσιας Έκθεσης Προόδου, συστάθηκε Εθνική Επιτροπή δια Βίου Μάθησης και Τεχνική Επιτροπή (όπου εκπροσωπείται το Γραφείο Προγραμματισμού, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και το Κέντρο Παραγωγικότητας). Το 2010 εκδόθηκε η πρώτη έκθεση προόδου, η οποία διατέθηκε στους κυριότερους φορείς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, η δια βίου μάθηση δύναται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των επιδράσεων της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο κυρίως μέσα από την ανάπτυξη της απασχόλησης, την ενίσχυση της παραγωγικότητας και την αξιοποίηση του συνδυασμού της γνώσης, καινοτομίας και έρευνας στο πλαίσιο του «τρίγωνου της γνώσης». Οι επιδιώξεις της δια βίου μάθησης υπόκεινται σε συνεχή αναπροσαρμογή ώστε να ανταποκρίνονται σε νέες ανάγκες που αναδύονται από την οικονομική κρίση και τη στρατηγική ΕΕ2020.

Το Μάιο 2011, η Κύπρος υπέβαλε το τελικό Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την ΕΕ2020, σύμφωνα με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές και πολιτικές απασχόλησης που συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2010. Το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα παρουσιάζει τους εθνικούς

στόχους της στρατηγικής ΕΕ2020, τα κυριότερα μέτρα για επίτευξη αυτών των στόχων και για αντιμετώπιση των στρεβλώσεων καθώς και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην ώθηση της ανάπτυξης, απασχολησιμότητας και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Οι κυριότερες πολιτικές που αφορούν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως προδιαγράφονται στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα, περιλαμβάνουν:

- Αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος και εκσυγχρονισμό του περιεχομένου της εκπαίδευσης με την εισαγωγή νέων αναλυτικών προγραμμάτων που στοχεύουν στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων, εισαγωγή νέων ωρολογίων προγραμμάτων, παραγωγή νέας εκπαιδευτικής ύλης και συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη καθηγητών.
- Αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με τη βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, εγκαθίδρυση μηχανισμών για δια βίου καθοδήγηση και πιστοποίηση των δεξιοτήτων που αποκτούνται, παροχή εναλλακτικών δρόμων για νέους και αναβάθμιση του Συστήματος Μαθητείας και διευκόλυνση της μετάβασης μαθητών από τη γενική εκπαίδευση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Ενδυνάμωση της σύνδεσης μεταξύ της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της κατάρτισης και της αγοράς εργασίας, μέσα από την εγκαθίδρυση των Μεταλκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ενδυνάμωση των επαφών μεταξύ επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων, προώθηση της κουλτούρας της έρευνας και καινοτομίας, ενδυνάμωση των προσπαθειών για καλύτερη και συστηματική συλλογή πληροφοριών και αναβάθμιση των υπηρεσιών επαγγελματικής καθοδήγησης.
- Προώθηση της διακρατικής κινητικότητας, μέσα από την εγκαθίδρυση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, την εφαρμογή Ευρωπαϊκών εργαλείων και την αύξηση της συμμετοχής σε προγράμματα ΕΕ.
- Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, κυρίως μέσα από συστήματα κατάρτισης που στοχεύουν σε οικονομικά αδρανείς γυναίκες και ανέργους, ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, κυρίως μέσα από την εφαρμογή του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων, την ενίσχυση της υποδομής κατάρτισης, την πιστοποίηση των συντελεστών παροχής κατάρτισης και την προώθηση της καινοτομίας στην κατάρτιση.

Τρέχουσες συζητήσεις εθνικής πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Η κυβέρνηση προωθεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης. Διεξάγεται δημόσιος διάλογος, ο οποίος άρχισε το 2005 και βασίζεται σε έκθεση που διεξήχθη από επτά εμπειρογνώμονες στον τομέα της εκπαίδευσης. Η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση είναι μια συνεχής προσπάθεια για ολοκληρωμένη εισαγωγή αλλαγών και καινοτομιών σε όλα τα επίπεδα και πτυχές του εκπαιδευτικού συστήματος.

Το 2008, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) διόρισε επιτροπή που αποτελείται από ακαδημαϊκούς και ειδικούς σε θέματα αναλυτικών προγραμμάτων με εντολή να καθορίσουν τις κατευθυντήριες γραμμές και τους γενικούς στόχους και αναμενόμενα εκπαιδευτικά αποτελέσματα για το σχεδιασμό νέων αναλυτικών προγραμμάτων για όλα τα

επίπεδα από την προδημοτική μέχρι τη μέση εκπαίδευση. Το 2009, το ΥΠΠ διόρισε διάφορες υπο-επιτροπές που αποτελούνται από ειδικούς και επαγγελματίες στον τομέα της εκπαίδευσης με οδηγίες να σχεδιάσουν νέα αναλυτικά προγράμματα. Τα νέα αναλυτικά προγράμματα για τη μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση θα εφαρμοστούν πλήρως μέχρι το 2015.

Άλλες τρέχουσες συζητήσεις / θέματα εθνικής πολιτικής, τα οποία έχουν άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Προώθηση της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας με σκοπό την παροχή εναλλακτικής πορείας εκπαίδευσης και κατάρτισης σε νεαρά άτομα τα οποία εγκαταλείπουν το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 5.4).
- Εγκαθίδρυση του Συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης των συντελεστών παροχής κατάρτισης, το οποίο θεωρείται σημαντικό για την προσαρμογή του συστήματος κατάρτισης στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας και κατάρτισης και αναμένεται να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της παροχής κατάρτισης στην Κύπρο (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 7.1).
- Συνεχή εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες, που να περιλαμβάνει κυρίως προβλέψεις απασχόλησης σε επαγγέλματα και τομείς οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και εντοπισμό εκπαιδευτικών αναγκών και αναγκών κατάρτισης και ειδικών δεξιοτήτων, περιλαμβανομένων αναγκών σε πράσινες δεξιότητες (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 8.1).
- Εγκαθίδρυση μηχανισμών δια Βίου Καθοδήγησης, όπως το Εθνικό Φόρουμ δια Βίου Καθοδήγησης, με στόχο την αναβάθμιση των υπηρεσιών καθοδήγησης και επαγγελματικού προσανατολισμού (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 9.1).

2.2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Η Κύπρος παραμένει δεσμευμένη στην εισαγωγή σχετικών εργαλείων και πλαισίων της ΕΕ στο εθνικό σκηνικό.

Εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων

Η ανάπτυξη Εθνικού Πλαισίου Προσόντων για προώθηση της αναγνώρισης των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν στην Κύπρο αποτελεί προτεραιότητα της κυβέρνησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη σύσταση εθνικής επιτροπής ψηλού επιπέδου από το Υπουργικό Συμβούλιο, που αποτελείται από τους Γενικούς Διευθυντές του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), με σκοπό να διαμορφώσει το γενικό πλαίσιο και τις πολιτικές για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.

Το Φεβρουάριο 2009, η εθνική επιτροπή διόρισε τεχνική επιτροπή για να διευκολύνει τη διαδικασία. Η τεχνική επιτροπή, αφού εξέτασε τα παραδείγματα και τις καλές πρακτικές άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, ετοίμασε Ενδιάμεση Έκθεση για την Ανάπτυξη Εθνικού

Πλαισίου Προσόντων στην Κύπρο, η οποία ολοκληρώθηκε το Μάρτιο 2011 και θα αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς και άλλα εμπλεκόμενα μέρη.

Η τεχνική επιτροπή βρίσκεται στη διαδικασία διορισμού διεθνή εμπειρογνώμονα για τον αναλυτικό σχεδιασμό και κατάρτιση Έκθεσης Αναφοράς. Επιπλέον, αναπτύσσονται οι περιγραφές επιπέδων με στόχο να γίνουν πιο σχετικά και αποτελεσματικά στο Εκπαιδευτικό Σύστημα της Κύπρου. Οι πιο σημαντικές προκλήσεις στην προσπάθεια εγκαθίδρυσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στην Κύπρο είναι η αλλαγή από εισροές μάθησης σε αποτελέσματα μάθησης, η εγκαθίδρυση πιστωτικού συστήματος για επαλήθευση όλων των μορφών μάθησης και ο καθορισμός κριτηρίων και διαδικασιών για συσχέτιση των επιπέδων του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με αυτά του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Το έργο για την εγκαθίδρυση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων στην Κύπρο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο 2013.

Η ανάπτυξη ολοκληρωμένου Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων το οποίο θα αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος του μελλοντικού Εθνικού Πλαισίου Προσόντων είναι στόχος υψηλής προτεραιότητας για την Κύπρο. Το Σύστημα έχει εγκατασταθεί και υλοποιείται από την ΑνΑΔ σε δυο φάσεις. Κατά την 1η φάση, η οποία καλύπτει την περίοδο 2006-2009, έχουν αναπτυχθεί 5 Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων στο επίπεδο 2 στους τομείς των Ξενοδοχείων και Εστιατορίων, Κατασκευών και Λιανικού Εμπορίου για τα επαγγέλματα τραπεζοκόμου, μάγειρα, υπαλλήλου υποδοχής, οικοδόμου και πωλητή.

Κατά τη 2η φάση, η οποία καλύπτει την περίοδο 2007-2013 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), έχουν αναπτυχθεί 72 νέα πρότυπα σε επαγγέλματα προτεραιότητας σε διάφορα επίπεδα και ευκαιρίες πρόσβασης θα παρέχονται σε εργαζομένους, ανέργους και αδρανείς. Τα πρότυπα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επαγγελμάτων στους οικονομικούς τομείς Λιανικού και Χονδρικού Εμπορίου, Επιδιόρθωσης Αυτοκινήτων, Ξενοδοχειακής και Επισιτιστικής Βιομηχανίας, Οικοδομικής Βιομηχανίας, Μεταποίησης, Συστημάτων και Δικτύων Επικοινωνίας / Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Κομμωτικής Τέχνης, καθώς και του Εκπαιδευτή Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα νέα προσόντα έχουν ήδη αναπτυχθεί, συζητηθεί στις τομεακές τεχνικές επιτροπές επαγγελματικών προσόντων και εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑνΑΔ. Αναμένεται ότι κατά τη δεύτερη φάση, θα παρασχεθούν ευκαιρίες πρόσβασης σε 7.000 άτομα.

Πρόσθετα, θα εξεταστεί το θέμα ενσωμάτωσης στο Σύστημα των κλάδων / ειδικοτήτων των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών, του Συστήματος Μαθητείας καθώς και άλλων προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Με αυτό τον τρόπο, το Σύστημα αναμένεται να γεφυρώσει τα διάφορα προσόντα που αποκτούνται μέσα από την κανονική, μη κανονική και άτυπη μάθηση και να ενδυναμώσει τους δεσμούς μεταξύ αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τα ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, η Κύπρος έχει εφαρμόσει πλήρως τη Νέα Οδηγία 2005/36/ΕΕ στην εθνική νομοθεσία με την εισαγωγή οκτώ διαφορετικών οδηγιών, μια για το Γενικό Σύστημα αναγνώρισης των ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων και επτά άλλων οδηγιών για τα επτά τομεακά επαγγέλματα (νοσοκόμου γενικής περίθαλψης, οδοντίατρο, κτηνίατρο, μαίας / μαιευτή, αρχιτέκτονα, φαρμακοποιού και ιατρού).

Εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων αποτελεί μέρος του ευρύτερου έργου για την ανάπτυξη Ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και συνιστά ένα από τα επιχειρησιακά της εργαλεία. Από αυτή την άποψη, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων συμπληρώνει το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. Το ΥΠΠ στην Κύπρο άρχισε διαβουλεύσεις με όλους τους φορείς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και υπέβαλε στην ΕΕ τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων αυτών. Το Σεπτέμβριο 2011 συστάθηκε τεχνική επιτροπή για την ανάπτυξη και εφαρμογή Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην Κύπρο. Η επιτροπή αποτελείται από φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, όπως το ΥΠΠ, το ΥΕΚΑ, το Γραφείο Προγραμματισμού, την ΑνΑΔ, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης στην Κύπρο και ιδιωτικούς παροχείς αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Διασφάλιση ποιότητας

Προς το παρόν, δεν υπάρχουν διαδικασίες ή εθνικές κατευθυντήριες γραμμές για την αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης, περιλαμβανομένης της μη κανονικής και άτυπης μάθησης. Μεμονωμένα ιδρύματα απονέμουν κατά την κρίση τους αριθμό πιστωτικών μονάδων για προηγούμενη μάθηση όταν αξιολογούν κριτήρια ένταξης ή μεταφοράς.

Το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ) που είναι ανεξάρτητο σώμα, είναι η αρμόδια αρχή υπεύθυνη για την αναγνώριση των τίτλων ή πτυχίων που απονεμήθηκαν από ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης τα οποία είναι αναγνωρισμένα από τη χώρα στην οποία λειτουργούν. Μια πρόσφατη τροποποίηση της νομοθεσίας του ΚΥΣΑΤΣ παρέχει στο Συμβούλιο τη διακριτική εξουσία να αναγνωρίζει τη μεταφορά πιστωτικών μονάδων που βασίζονται σε προηγούμενη εργασιακή πείρα ως μέρος ενός τίτλου ή πτυχίου. Το γενικότερο θέμα αναγνώρισης της προηγούμενης μάθησης ηγέρθηκε στο πλαίσιο των συζητήσεων μεταξύ διαφόρων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων για την ανάπτυξη Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και κάποια πρόοδος έχει επιτευχθεί με πρωτοβουλία των ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης που λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) παρέχει πιστωτικές μονάδες στις ενότητες ορισμένων προγραμμάτων δια βίου μάθησης.

Το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ) είναι ανεξάρτητο σώμα που συμβουλεύει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για ζητήματα σχετικά με την ίδρυση, έλεγχο και λειτουργία ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο. Απαρτίζεται από επτά ανώτερους ακαδημαϊκούς, διεθνούς κύρους, που διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού. Είναι διεθνώς αναγνωρισμένο και είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Διασφάλισης Ποιότητας (European Network of Quality Association, ENQA), του Συνδέσμου Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (European University Association, EUA) και του Διεθνούς Συνδέσμου Διασφάλισης Ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (International Quality Assurance Agency in Higher Education, INQAAHE).

Έχει υποβληθεί πρόταση σε σχέση με τη δημιουργία του Κυπριακού Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας Εκπαίδευσης (ΚΥΦΔΠΠΕ) ο οποίος θα έχει την ευθύνη για την εξωτερική αξιολόγηση όλων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο ΚΥΦΔΠΠΕ θα

αντικαταστήσει τους υφιστάμενους ξεχωριστούς φορείς αξιολόγησης και πιστοποίησης, με την ενοποίηση των αρμοδιοτήτων τους σε ένα μοναδικό φορέα. Ο ΚΥΦΔΠΠΕ θα ενσωματώσει δηλαδή τις αρμοδιότητες που ασκούνται από το ΣΕΚΑΠ και το ΚΥΣΑΤΣ. Ο στόχος είναι η εξάλειψη των αδυναμιών του υφιστάμενου συστήματος, όπως η επικάλυψη και οι αντιφατικές αποφάσεις και η επέκταση των αρμοδιοτήτων με σκοπό να καλύψει, εκτός από τις ιδιωτικές σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και τις δημόσιες, καθώς και να καλύψει τόσο τη θεσμική όσο και την εσωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση, πρόσθετα από το πρόγραμμα διασφάλισης ποιότητας που διενεργείται με το υφιστάμενο σύστημα.

Europass

Το Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (ΚΕΠΑ), τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ορίστηκε ως το Εθνικό Κέντρο Europass και:

- Έχει την ευθύνη για το συντονισμό, τη διαχείριση και προώθηση των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το Europass και τα διάφορα έγγραφα του.
- Παρέχει πληροφορίες σε άτομα, παροχείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμβουλους επαγγελματικού προσανατολισμού, εργοδότες και όσους χρειάζονται πληροφορίες και καθοδήγηση σχετικά με το Europass και τα έγγραφα του.
- Διασφαλίζει συνεργασία με άλλους σχετικούς οργανισμούς που λειτουργούν στους ίδιους τομείς όπως κινητικότητα και διαφάνεια προσόντων.

Το Εθνικό Κέντρο Europass της Κύπρου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης στην Κύπρο ενθαρρύνει όλους τους οργανισμούς που συμμετέχουν σε προγράμματα να εκδίδουν έγγραφα κινητικότητας Europass. Κατά τη διάρκεια του 2010 εκδόθηκαν 242 τέτοια έγγραφα.

Πρόσθετα, το 2010, το Εθνικό Κέντρο Europass της Κύπρου κατάφερε να έρθει σε επαφή με όλους τους ενδιαφερόμενους οργανισμούς, τόσο ιδιωτικούς όσο και δημόσιους, με σκοπό να προωθηθούν τα έγγραφα Europass και να τα καταστήσουν προσβάσιμα σε όλους τους πολίτες. Περίπου το 80% των ανώτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αυτόματα εκδίδουν Συμπλήρωμα Πιστοποιητικού Europass στους αποφοίτους. Μέσα στο 2010 δόθηκαν 3.702 Συμπληρώματα Πιστοποιητικού Europass. Πρόσθετα, 1.252 Συμπληρώματα Πιστοποιητικού Europass δόθηκαν σε αποφοίτους των Τεχνικών Σχολών του 2010.

Το 2010 οργανώθηκαν από το Εθνικό Κέντρο Europass της Κύπρου 18 εργαστήρια με το συνολικό αριθμό συμμετεχόντων να φθάνει τους 172. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων οι συμμετέχοντες, με την καθοδήγηση της ομάδας του Εθνικού Κέντρου Europass της Κύπρου, δημιούργησαν το δικό τους βιογραφικό σημείωμα και τους παρασχέθηκαν συμβουλές για συγγραφή συνοδευτικής επιστολής και για το πώς να αποδίδουν καλά σε συνεντεύξεις.

Η ιστοσελίδα του Εθνικού Κέντρου Europass της Κύπρου (www.kepa.gov.cy/Europass) παρέχει αναλυτικές πληροφορίες σε έγγραφα του Europass και το ρόλο του Εθνικού Κέντρου Europass της Κύπρου και εμπλουτίζεται συνεχώς με σχετικά άρθρα, συνδέσεις, εκδηλώσεις, εκδόσεις και ανακοινώσεις.

2.3. ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

2.3.1. Πλαίσιο πολιτικής για τη διεθνοποίηση και διακρατική κινητικότητα στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Η συμμετοχή της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα δια Βίου Μάθησης διευκολύνει την προώθηση της διεθνοποίησης της εκπαίδευσης και τη δημιουργία κουλτούρας διακρατικής κινητικότητας. Για την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Πρόγραμμα, έχει συσταθεί το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης.

Η αύξηση της συμμετοχής σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα, όπως το Πρόγραμμα δια Βίου Μάθησης, τα οποία έχουν ισχυρό το στοιχείο της γεωγραφικής κινητικότητας περιγράφεται στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου για την ΕΕ2020. Οι προσπάθειες κατευθύνονται στην ενθάρρυνση όλων των Τεχνικών Σχολών και των ενηλίκων να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα κινητικότητας του Λεονάρντο ντα Βίντσι για αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση και τοποθέτηση σε επιχειρήσεις στο εξωτερικό, καθώς μόνο το 50% των Τεχνικών Σχολών συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα. Προωθείται επίσης η κινητικότητα των μαθητών, εκπαιδευτικών, προσωπικού, μαθητευόμενων του Συστήματος Μαθητείας και ερευνητών.

Δεν υπάρχουν συμφωνίες για συμπράξεις με χώρες για διεθνή συνεργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Εντούτοις, οι συμμετέχοντες σε κινητικότητα επιλέγουν κυρίως την Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο, κυρίως λόγω γλώσσας (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 2.3.2).

Η εγκαθίδρυση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων αποτελούν σημαντικά ορόσημα για την προώθηση διακρατικής κινητικότητας.

Ο στόχος του 10% για κινητικότητα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ, ο οποίος έχει τεθεί στο Ανακοινωθέν της Μπριζ, θεωρείται πολύ ψηλός για την Κύπρο λόγω γλωσσικών εμποδίων και της γεωγραφικής τοποθεσίας της Κύπρου. Επιπλέον, ένα άλλο εμπόδιο για την κινητικότητα είναι η κουλτούρα των οικογενειών στην Κύπρο να μην αφήνουν τα παιδιά τους ασυνόδευτα μεταξύ των ηλικιών 16 με 18. Στην περίπτωση της Κύπρου θα ήταν πιο εφικτός ένας στόχος γύρω στο 4% αναφορικά με πιθανή κινητικότητα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

2.3.2. Προγράμματα και σχέδια διακρατικής κινητικότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Το Πρόγραμμα Λεονάρντο ντα Βίντσι και το Πρόγραμμα Comenius είναι προγράμματα διακρατικής κινητικότητας που σχετίζονται με επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Σύμφωνα με το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης, υπάρχει έντονο ενδιαφέρον, το οποίο συνεχώς αυξάνεται, για συμμετοχή στο Πρόγραμμα Λεονάρντο ντα Βίντσι. Υπάρχει ποικιλία θεμάτων και οργανισμών που εγκρίνονται για επιχορήγηση. Οι συμμετέχοντες επιλέγουν για κινητικότητα κυρίως την Ελλάδα και το

Ηνωμένο Βασίλειο, κυρίως λόγω γλώσσας, αλλά και την Ιταλία, Γερμανία, Ισπανία και άλλες χώρες.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), ιδιαίτερα η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ), ενθαρρύνει τους μαθητές να συμμετάσχουν σε προγράμματα διακρατικής κινητικότητας. Σε αρκετές περιπτώσεις, η κινητικότητα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα πλαίσια του Λεονάρντο ντα Βίντσι γίνεται για την ελάχιστη περίοδο που απαιτείται από το πρόγραμμα, η οποία είναι δυο εβδομάδες, λόγω σχολικών υποχρεώσεων. Οι μαθητές ΜΤΕΕ τοποθετούνται στις περισσότερες περιπτώσεις σε εργασιακό περιβάλλον. Οι επαγγελματίες αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης λαμβάνουν πάντοτε άδεια απουσίας με σκοπό να συμμετάσχουν σε προγράμματα κινητικότητας του Λεονάρντο ντα Βίντσι. Η χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω του προγράμματος είναι στις περισσότερες περιπτώσεις επαρκής για την πλήρη κάλυψη του κόστους της κινητικότητας.

Σύμφωνα με το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης, εγκρίθηκαν για επιχορήγηση από το Πρόγραμμα Λεονάρντο ντα Βίντσι 237 άτομα κατά το 2010 (σε σύγκριση με 188 το 2009), ενώ 51 καθηγητές και εκπαιδευτές (σε σύγκριση με 91 το 2009) και 25 επιχειρήσεις / οργανισμοί (σε σύγκριση με 24 το 2009) συμμετείχαν σε προγράμματα κινητικότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Η πραγματική κινητικότητα κατά το 2010 (καθώς τα εγκεκριμένα έργα μπορούν να υλοποιηθούν για περίοδο δυο χρόνων) παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Το Πρόγραμμα Comenius προωθεί τη συνεργασία και κινητικότητα μεταξύ διαφόρων ιδρυμάτων που παρέχουν δευτεροβάθμια γενική ή τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Απευθύνεται σε όλους που εμπλέκονται στη σχολική εκπαίδευση, όπως μαθητές μέχρι το τέλος της ανώτερης μέσης εκπαίδευσης, καθηγητές, βοηθητικό και διοικητικό προσωπικό, μέλη των εκπαιδευτικών αρχών και άλλους. Οι στόχοι του Προγράμματος Comenius είναι μεταξύ άλλων:

- Η ανάπτυξη γνώσεων και κατανόησης μεταξύ νέων ατόμων και εκπαιδευτικού προσωπικού για την ποικιλομορφία των Ευρωπαϊκών πολιτισμών.
- Η παροχή βοήθειας σε νέα άτομα για απόκτηση βασικών δεξιοτήτων ζωής και ικανοτήτων που είναι αναγκαίες για την προσωπική τους ανάπτυξη, τη μελλοντική ανάπτυξη και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά.
- Η βελτίωση της ποιότητας και αύξηση του αριθμού συμπράξεων μεταξύ σχολείων σε διάφορες χώρες μέλη.

Παραδείγματα Τεχνικών Σχολών που έχουν αναπτύξει πολυμερείς συμπράξεις με συμμετοχή σε διάφορες δράσεις του Προγράμματος Comenius είναι τα ακόλουθα:

- Η Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας συμμετέχει σε δράση με τίτλο «Μια Ευρώπη κάτω από Εφτά Ουρανούς», το οποίο περιλαμβάνει σχολεία από την Τουρκία, Ισπανία, Νορβηγία, Ελλάδα, Ρουμανία και Σλοβακία.
- Το Λύκειο και η Τεχνική Σχολή Πόλης Χρυσοχούς συμμετέχουν σε δράση με τίτλο «Σπίτια της Ευρώπης», το οποίο περιλαμβάνει σχολεία από τη Γερμανία, Σουηδία, Ισπανία, Ιρλανδία και Μάλτα.
- Η Β΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού συμμετέχει σε δράση με τίτλο «Ο Ευρωπαϊός Έμπορος».

- Η Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου στη Λάρνακα συμμετέχει σε δράση με τίτλο «Μαθαίνουμε, Ζούμε, Εργαζόμαστε μαζί στην Ευρώπη», το οποίο περιλαμβάνει σχολεία από τη Γερμανία, Ιταλία, Λετονία και Ισπανία.
- Η Τεχνική Σχολή Πάφου συμμετείχε κατά την περίοδο 2010-2011 σε δράση με τίτλο «Ποικιλομορφία στην Ευρώπη – Κοινή Φωνή για Αειφόρο Ανάπτυξη».

Σύμφωνα με το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης, εγκρίθηκαν για επιχορήγηση κατά την Προκήρυξη Προσφορών του 2009 στο πλαίσιο του Προγράμματος Comenius, 72 μαθητές για προγράμματα κινητικότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (για διετή περίοδο) και κατά το 2010 εγκρίθηκαν 60 μαθητές. Τα προγράμματα αυτά είναι πολύ μικρής διάρκειας, 3-4 ημερών, λόγω σχολικών υποχρεώσεων.

Το Εθνικό Κέντρο Europass της Κύπρου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης στην Κύπρο ενθαρρύνει όλους τους οργανισμούς που συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας να εκδίδουν έγγραφα κινητικότητας Europass.

2.3.3. Διευθετήσεις για διασφάλιση τοποθετήσεων για διακρατική κινητικότητα στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Στα χρηματικά κίνητρα που παρέχονται σε ενδιαφερόμενους οργανισμούς, στο πλαίσιο του Προγράμματος Λεονάρντο ντα Βίντσι, περιλαμβάνεται και χορήγηση διαχείρισης με βάση το κόστος μονάδας. Δεν παρέχονται μη χρηματικά κίνητρα. Στους οργανισμούς υποδοχής δεν παρέχονται οποιαδήποτε κίνητρα, εκτός από το γεγονός ότι δεν καταβάλλουν μισθούς στους μαθητευόμενους.

Με σκοπό την ενημέρωση και προώθηση της συμμετοχής σε Προγράμματα δια Βίου Μάθησης, το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης οργανώνει “Ημερίδες Πληροφόρησης”, ανοικτές για όλους, οι οποίες διαχέονται στο κοινό από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Το Ίδρυμα συμμετέχει επίσης στις “Ημερίδες Απασχόλησης” οι οποίες οργανώνονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).

Οι περίοδοι τοποθέτησης στο εξωτερικό δεν αναγνωρίζονται επίσημα εκτός από την αναγνώριση που προσφέρεται μέσω του Europass.

Πίνακας 1: Επισκόπηση προγραμμάτων και σχεδίων κινητικότητας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Τίτλος προγράμματος / σχεδίου και γεωγραφική κάλυψη	Διαχειριστική αρχή	Πηγές χρηματοδότησης ⁽¹⁾ και αντίστοιχο επίπεδο χρηματοδότησης για την προγραμματική περίοδο	Ημερομηνία έναρξης - λήξης (προγραμματική περίοδος)	Ομάδες - στόχοι ⁽²⁾	Μέση διάρκεια κινητικότητας κατά ομάδα – στόχο (σε μήνες)	Αριθμός συμμετεχόντων ⁽³⁾	Μηχανισμοί εφαρμογής ⁽⁴⁾	Πρακτικές αναγνώρισης εμπειρίας που αποκτήθηκε στο εξωτερικό	Πηγές πληροφόρησης (περιλαμβανομένων εκθέσεων αξιολόγησης)
Ευρωπαϊκά Προγράμματα									
1. Κινητικότητα Λεονάρντο ντα Βίντσι	Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης στην Κύπρο – Εθνικός Φορέας	Ευρωπαϊκά Προγράμματα – πλήρης κάλυψη	1 Ιανουαρίου 2010 – 31 Δεκεμβρίου 2010	Άτομα στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση Επαγγελματίες εκπαιδευτές στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση Άτομα στην αγορά εργασίας	Άτομα στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση:* 0.6 Επαγγελματίες εκπαιδευτές στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση:** 0.3 Άλλοι (Άτομα στην αγορά εργασίας): 1.3	Άτομα στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση:* 56 Επαγγελματίες εκπαιδευτές στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση:** 107 Άλλοι (Άτομα στην αγορά εργασίας): 179	Τυπική διαδικασία Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	Πιστοποιητικό Europass καθώς και Πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον Οργανισμό Κατάρτισης	Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης στην Κύπρο – Εθνικός Φορέας

⁽¹⁾ Ευρωπαϊκά Προγράμματα, Διαρθρωτικά Ταμεία ΕΕ (όπως ΕΚΤ), Εθνικοί Προϋπολογισμοί, Συνεισφορά εργοδότη, Ιδιωτικοί πόροι, και άλλα.

⁽²⁾ Για παράδειγμα μαθητές, μαθητευόμενοι του Συστήματος Μαθητείας, επαγγελματίες εκπαιδευτές στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και άλλοι.

⁽³⁾ Ο αριθμός των μαθητών που έμειναν για μια περίοδο στο εξωτερικό σε μια συγκεκριμένη χρονιά (παρακαλώ διευκρινίστε τη χρονιά) Σε περίπτωση που τα στατιστικά στοιχεία συλλέγονται διαφορετικά, παρακαλώ διευκρινίστε.

⁽⁴⁾ Παρακαλώ παρουσιάστε σε συντομία τη διαδικασία υποβολής αίτησης και τα κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων. Στην περίπτωση των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων, παρακαλώ διευκρινίστε κατά πόσο εφαρμόζεται κάποια τυπική διαδικασία. Σε περίπτωση εξαιρέσεων, παρακαλώ περιγράψτε σε συντομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

3.1 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η οικονομία της Κύπρου έχει επηρεαστεί δυσμενώς από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης έγιναν ιδιαίτερα εμφανείς το 2009, όταν η επίδοση της κυπριακής οικονομίας επιδεινώθηκε σημαντικά, κυρίως λόγω της μείωσης του τουρισμού κατά 10% και της στασιμότητας της αγοράς ακινήτων. Οι τομείς της οικονομίας που επηρεάστηκαν περισσότερο είναι η Ξενοδοχειακή και Επισιτιστική Βιομηχανία, οι Κατασκευές, η Μεταποίηση και το Λιανικό Εμπόριο. Αυτό φαίνεται από τη σημαντική συρρίκνωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά 1,7% το 2009, σε σύγκριση με αύξηση 3,6% το 2008. Σε συνέχεια των δυσμενών εξελίξεων του 2009, κατά το 2010 παρατηρήθηκαν κάποια ενθαρρυντικά σημάδια καθώς ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν 1%.

Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας έχει επηρεάσει αισθητά την ανάπτυξη της απασχόλησης και την ανεργία. Το 2009 η απασχόληση κατέγραψε μείωση κατά 0,8% και συρρικνώθηκε για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, ενώ το 2010 αυξήθηκε κατά 0,5%. Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ), το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε στο 5,3% κατά το 2009 και στο 6,2% κατά το 2010. Οι νέοι έχουν ιδιαίτερα επηρεαστεί από την κρίση. Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, το ποσοστό ανεργίας των νέων κάτω των 25 χρονών αυξήθηκε από 13,8% το 2009 σε 16,7% το 2010. Πρόσθετα, υπήρξε αύξηση στους μακροχρόνια ανέργους. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των ανέργων που παρέμειναν στην ανεργία για περισσότερο από 6 μήνες αυξήθηκε από 29,9% το 2009 σε 42,9% το 2010.

3.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΜΕΤΡΑ

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας. Προς το σκοπό αυτό και για να ανταποκριθεί κατά τρόπο ευέλικτο και αποτελεσματικό στην κρίση προωθήθηκαν ειδικά μέτρα τα οποία περιγράφονται στο 3.2.3.

3.2.1. Τάσεις στη συμπεριφορά των καταρτισθέντων

Δεν υπάρχουν ακόμα ενδείξεις ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την προτίμηση σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης έναντι των προγραμμάτων γενικής εκπαίδευσης. Το ποσοστό των μαθητών στην ανώτερη μέση εκπαίδευση κατά κατεύθυνση προγράμματος είναι σχετικά σταθερό τα τελευταία τρία χρόνια, που σημαίνει ότι το ποσοστό των μαθητών σε τεχνικές σχολές παραμένει χαμηλό, 13,2% του συνόλου των εγγραφών στη σχολική χρονιά 2009/2010.

Από τα στατιστικά στοιχεία φαίνεται ότι υπήρξε μια αύξηση των πρόωρα αποσυρθέντων μαθητών από το σχολείο από 11,7% το 2009 σε 12,6% το 2010. Επιπλέον, το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων, δηλαδή το ποσοστό των ατόμων 20-24 χρονών που έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον ανώτερη μέση εκπαίδευση, έχει αυξηθεί από 85,1% το 2008 σε 87,4% το 2009, και μετά μειώθηκε στο 86,3% το 2010. Το ποσοστό αυτό συγκρίνεται

ευνοϊκά με το μέσο όρο στην ΕΕ που ήταν 79,0% το 2010, γεγονός που δείχνει ότι οι μαθητές παραμένουν περισσότερο στην εκπαίδευση και αναδύονται τις προτιμήσεις των νέων για συνέχιση των σπουδών τους στην ανώτερη εκπαίδευση.

Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 25-64 που συμμετείχαν σε εκπαίδευση και κατάρτιση κατά τη διάρκεια των τεσσάρων εβδομάδων πριν την έρευνα ήταν 7,7% το 2010, περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2009 (7,8%), χαμηλότερο όμως από το 2008 που ήταν 8,5% και χαμηλότερο από το ποσοστό στην ΕΕ που ήταν 9,1% το 2010.

3.2.2. Τάσεις στη συμπεριφορά των εργοδοτών

Δεν υπάρχουν ακόμα ενδείξεις ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την προθυμία των επιχειρήσεων για παροχή ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης για τους εκπαιδευόμενους στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, παρόλο που έχουν εμφανισθεί κάποια προβλήματα με το Σύστημα Μαθητείας. Εντούτοις, τα μέτρα που έχουν ληφθεί, εκτός από το ότι αποτρέπουν την ανεργία, θα υποκινήσουν ευκαιρίες παροχής ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης σε εργαζομένους έτσι ώστε να συμβάλουν στη βελτίωση του επιπέδου επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρέχεται στην Κύπρο.

Η προώθηση, από το 2009, των μονοεπιχειρησιακών προγραμμάτων κατάρτισης τα οποία επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), έχει οδηγήσει στην αύξηση των συμμετοχών και των παρεχόμενων χορηγιών. Κατά το 2010, η συμμετοχή των εργαζομένων σε μονοεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης τα οποία επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ ανήλθαν σε 35.272 (σε σύγκριση με 36.149 το 2009 και 31.743 το 2008). Οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €4.115.455 (σε σύγκριση με €4.160.570 το 2009 και €3.763.824 το 2008).

Το πρόβλημα της δυσκολίας στην εξασφάλιση εργοδότησης των μαθητευομένων του Συστήματος Μαθητείας έχει μεγεθυνθεί εξ αιτίας των δυσκολιών που έχει δημιουργήσει η οικονομική κρίση. Κατά το 2010, δόθηκαν χορηγίες σε επιχειρήσεις για εργοδότηση μόλις 131 μαθητευομένων σε σύγκριση με 123 το 2009, ενώ κατά το 2008 ο αριθμός τους ήταν 156. Η μείωση στην προσφορά των θέσεων εργασίας αφορούσε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας αλλά ήταν περισσότερο εμφανής στις κατασκευές και σε άλλους συναφείς τομείς. Με στόχο την επίλυση του προβλήματος εργοδότησης των μαθητευομένων, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) εφαρμόζει κατά την περίοδο 2010-2015 σχέδιο κινήτρων που στοχεύει στην προώθηση της εργοδότησης και της πρακτικής κατάρτισης στον ιδιωτικό τομέα των μαθητευομένων του Συστήματος Μαθητείας, με την καταβολή χορηγήματος στις επιχειρήσεις για μέρος του μισθού του ενδοεπιχειρησιακού εκπαιδευτή που έχει την ευθύνη για την κατάρτιση του μαθητευομένου στην επιχείρηση και την καταβολή χορηγήματος για τις συνεισφορές κοινωνικών ασφαλίσεων για το μαθητευόμενο.

3.2.3. Μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων ή ως αποτέλεσμα της κρίσης (από τις δημόσιες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και από τους κοινωνικούς εταίρους)

Με στόχο την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ)

και η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), έθεσαν σε εφαρμογή διάφορες δράσεις.

Η εφαρμογή των δράσεων αυτών συνεπαγόταν αυξήσεις στον προϋπολογισμό, κυρίως όσον αφορά την ΑνΑΔ. Ειδικότερα, ο προϋπολογισμός της ΑνΑΔ για χορηγίες κατάρτισης αυξήθηκε το 2010 κατά 40% και το 2011 κατά ένα πρόσθετο 30%, λόγω κυρίως των δράσεων για αντιμετώπιση της κρίσης. Επιπλέον, ορισμένα μέτρα, όπως περιγράφεται πιο κάτω, συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Η ΑνΑΔ συνεργάζεται στενά με το ΥΕΚΑ και τους κοινωνικούς εταίρους για συνεχή παρακολούθηση των συνθηκών της αγοράς εργασίας και την εφαρμογή στοχευμένων δράσεων με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη της ανεργίας. Οι δράσεις αυτές υποστηρίζονται από στοχευμένες ενέργειες προβολής και δημοσιότητας με αξιοποίηση όλων των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Περιγραφή όλων των δράσεων που λήφθηκαν για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης παρέχεται πιο κάτω.

- Δράση 1: Μονοεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Με τη δράση αυτή η ΑνΑΔ βοηθά τους εργοδότες να διατηρούν το προσωπικό τους αντί να προβούν σε απολύσεις με τη συμμετοχή του προσωπικού σε κατάρτιση. Συγκεκριμένα, η ΑνΑΔ βοηθά τους εργοδότες να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν προγράμματα κατάρτισης που να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες τους και επιχορηγεί τα επιλέξιμα κόστη, περιλαμβανομένων των μισθών των συμμετεχόντων για τη διάρκεια της κατάρτισης. Η προώθηση αυτών των μονοεπιχειρησιακών προγραμμάτων επικεντρώνεται σε τομείς της οικονομίας που επηρεάζονται περισσότερο από την οικονομική ύφεση και όπου υπάρχει μεγάλη πιθανότητα απολύσεων των εργαζομένων. Τέτοιοι τομείς είναι η Ξενοδοχειακή και Επισιτιστική Βιομηχανία, το Λιανικό Εμπόριο και οι Κατασκευές.

- Δράση 2: Προγράμματα κατάρτισης για αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανέργων ατόμων (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Η ΑνΑΔ, σε σύμπραξη με τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ), το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) και το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ), οργανώνει επιμορφωτικά προγράμματα για ανέργους τα οποία εφαρμόζονται από το Μάιο 2009, με σκοπό να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Τα προγράμματα καλύπτουν σημαντικές οριζόντιες δεξιότητες που θα βοηθήσουν τα άτομα να επανενταχθούν στην απασχόληση. Παραδείγματα τέτοιων δεξιοτήτων αποτελούν η επιχειρηματικότητα και διευθυντικές δεξιότητες για πτυχιούχους, η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, βασικές γνώσεις ελληνικής γλώσσας (για Κοινοτικούς) και επαγγελματική συμπεριφορά και επικοινωνία. Πρόσθετα, στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, προσφέρονται προγράμματα για εξειδικευμένα τεχνικά θέματα που θα εμπλουτίσουν τις γνώσεις και δεξιότητες των ανέργων για να μπορούν να απασχοληθούν σε επαγγέλματα με ανάλογες ανάγκες (παραδείγματα είναι η διαχείριση ενέργειας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για μηχανικούς, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, η ψύξη και κλιματισμός, η συντήρηση ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων ξενοδοχείων, η εξειδικευμένη συγκόλληση μετάλλων, οι τεχνικές δεξιότητες

οικοδομικών εργασιών, η αρτοποιία, η φροντίδα ηλικιωμένων, οι δεξιότητες γραφών λογιστηρίου). Τα προγράμματα προσφέρονται δωρεάν στους ανέργους. Κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων καταβάλλεται από την ΑνΑΔ επίδομα κατάρτισης στους συμμετέχοντες.

- Δράση 3: Ταχύρρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης για νεοεισερχόμενους και άλλους ανέργους

Με τη δράση αυτή η ΑνΑΔ προωθεί ταχύρρυθμα προγράμματα αρχικής κατάρτισης, τα οποία εφαρμόζονται από το ΚΕΠΑ και το ΑΞΙΚ, με στόχο την παροχή θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης σε επαγγέλματα για τα οποία παρατηρούνται ανάγκες στην αγορά εργασίας. Τα προγράμματα αυτά προσφέρονται δωρεάν σε άτομα που επιθυμούν να ακολουθήσουν τέτοια επαγγέλματα (παραδείγματα των επαγγελμάτων αυτών είναι: Μάγειροι, Οικοδόμοι, Υδραυλικοί, Ισιωτές Αυτοκινήτων, Κατασκευαστές Αλουμινίου, Ηλεκτρολόγοι κτηρίων, Επιπλοιοί, Τεχνικοί Συσκευών Ψύξης και Κλιματισμού, και Τεχνικοί Κινητής Τηλεφωνίας). Στους συμμετέχοντες καταβάλλεται από την ΑνΑΔ επίδομα κατάρτισης. Τα προγράμματα αυτά έχουν διάρκεια 21 με 25 εβδομάδες.

- Δράση 4: Τοποθέτηση και κατάρτιση ανέργων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Με τη δράση αυτή η ΑνΑΔ στοχεύει στη βελτίωση της οργάνωσης και διεύθυνσης των επιχειρήσεων και οργανισμών μέσα από την στελέχωση και κατάρτιση νέων αποφοίτων πανεπιστημιακής και άλλης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το σχέδιο παρέχει κίνητρα στις επιχειρήσεις για να προσφέρουν θέσεις εργασίας, πρακτική κατάρτιση και εργασιακή πείρα σε αποφοίτους. Η ΑνΑΔ καταβάλλει χορήγηση σε εργοδότες για παροχή ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης στους νέους απόφοιτους (διάρκειας 6 ή 12 μηνών). Η πρακτική κατάρτιση αποφοίτων συμπληρώνεται με τη συμμετοχή σε πρόσθετα προγράμματα κατάρτισης που στοχεύουν στην εξειδίκευση και αναβάθμιση των γνώσεων τους.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη δημοσιότητα του σχεδίου με την παροχή πληροφοριών σε ανέργους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και σε εργοδότες για να βελτιώσουν τις προοπτικές απασχόλησης των ανέργων νέων αποφοίτων. Τα αποτελέσματα δείχνουν ικανοποιητικό ενδιαφέρον από εργοδότες και νέους ανέργους για συμμετοχή στο σχέδιο. Εκτιμάται ότι το σχέδιο συνεισφέρει σημαντικά στην ένταξη των νέων αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

- Δράση 5: Συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και την ΑνΑΔ Έργα

Η ΑνΑΔ εφαρμόζει Συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ και την ΑνΑΔ Έργα κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013, με στόχο τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού, μέσα από την παροχή ευκαιριών συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας. Τα Έργα προσφέρουν ευκαιρίες συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης στα θέματα εκμάθηση / χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, εκμάθηση αγγλικής γλώσσας και γραμματειακές δεξιότητες, καθώς και σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις διάρκειας 8-10 εβδομάδων.

- Δράση 6: Τοποθέτηση και κατάρτιση ανέργων Κυπρίων και κοινοτικών για πλήρωση δηλωμένων κενών θέσεων εργασίας με ανέργους ή αντικατάσταση με Κύπριους και κοινοτικούς ανέργους προσωρινά απασχολούμενων αλλοδαπών από τρίτες χώρες (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Η δράση αυτή τέθηκε σε εφαρμογή τον Οκτώβριο 2009, σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. Παρέχει κίνητρα σε εργοδότες, με τη μορφή χορηγίας και καθοδήγησης, για εξατομικευμένη κατάρτιση ανέργων ατόμων, για πλήρωση δηλωμένων κενών θέσεων εργασίας με ανέργους ή αντικατάσταση με Κύπριους και κοινοτικούς ανέργους προσωρινά απασχολούμενων αλλοδαπών από τρίτες χώρες. Παράλληλα, η δράση προωθεί την απασχόληση ατόμων που έτυχαν προηγούμενης κατάρτισης μέσω άλλων προγραμμάτων. Για κάθε νεοπροσλαμβανόμενο άνεργο σχεδιάζεται εξατομικευμένο πρόγραμμα πρακτικής ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης διάρκειας 3 ή 6 μηνών.

- Δράση 7: Έκτακτη καταβολή πρόσθετου χορηγήματος σε εργοδότες που προσλαμβάνουν μαθητευόμενους στο Σύστημα Μαθητείας, σε σχέση με τους μισθούς τους (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Κατά την περίοδο 2010-2015, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) εφαρμόζει σχέδιο κινήτρων που στοχεύει στην προώθηση της εργοδότησης και της πρακτικής κατάρτισης στον ιδιωτικό τομέα των μαθητευόμενων του Συστήματος Μαθητείας. Το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και είναι σχεδιασμένο για βελτίωση της ποιότητας της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης με την καταβολή χορηγήματος στις επιχειρήσεις για μέρος του μισθού του ενδοεπιχειρησιακού εκπαιδευτή που έχει την ευθύνη για κατάρτιση του μαθητευόμενου (10% του μηνιαίου μισθού με ανώτατο όριο €171). Το χορήγημα επίσης καλύπτει τις συνεισφορές κοινωνικών ασφαλίσεων για το Μαθητευόμενο.

- Δράση 8: Κατάρτιση ατόμων που εργάζονται σε ξενοδοχεία (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Προωθείται από το ΑΞΙΚ η κατάρτιση ατόμων που εργάζονται σε ξενοδοχεία τα οποία διακόπτουν τη λειτουργία τους κατά τη χειμερινή περίοδο. Μέσα από αυτή τη δράση, η οποία εφαρμόζεται κατά την περίοδο 2009-2013 και συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, οι επιχειρήσεις στον ξενοδοχειακό τομέα που έχουν αναστείλει προσωρινά τη λειτουργία τους (μερικώς ή ολικώς) έχουν τη δυνατότητα να τοποθετήσουν τους εργαζομένους τους σε προγράμματα κατάρτισης και ενόσω οι εργαζόμενοι καταρτίζονται οι εργοδότες λαμβάνουν κυβερνητική χορηγία για να καλύψουν το κόστος του μισθού τους (με χορηγία 55% του μηνιαίου μισθού από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων Ανέργων).

- Δράση 9: Σχέδιο χορηγιών για προσέλκυση ατόμων στην αγορά εργασίας μέσα από την προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης

Το ΚΕΠΑ εφαρμόζει σχέδιο για παροχή χορηγιών για την προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης για να προσελκύσει και να βοηθήσει αδρανείς και άτομα που χρειάζονται ευελιξία στο ωράριο για οικογενειακούς λόγους για να παραμείνουν στην αγορά εργασίας. Το σχέδιο απευθύνεται σε όλες τις επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αναπτύσσουν και εφαρμόζουν στην επιχείρησή τους μια ή περισσότερες θέσεις εργασίας με ευέλικτες ρυθμίσεις. Το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ κατά την

περίοδο 2009-2013 και επιχορηγεί επιχειρήσεις για 12 μήνες για το εργατικό κόστος των ατόμων που απασχολούνται με ευέλικτες ρυθμίσεις.

- Δράση 10: Εντατικοποίηση της Στήριξης που Παρέχεται από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Η δράση αυτή, η οποία εφαρμόζεται από το Τμήμα Εργασίας, αφορά εντατικοποίηση της στήριξης που παρέχεται από τις ΔΥΑ. Εφαρμόζεται από τον Οκτώβριο του 2008 λόγω της σταδιακής αύξησης των εγγεγραμμένων στις ΔΥΑ ανέργων, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης. Οι δράσεις των ΔΥΑ επικεντρώνονται στην επιτάχυνση των παραπομπών ανέργων σε κενές θέσεις εργασίας και στην παροχή ειδικής στήριξης σε άνεργα άτομα από τομείς που έχουν επηρεαστεί από την κρίση (κυρίως κατασκευές, τουρισμό και εμπόριο), με τη μορφή καθοδήγησης και παραπομπών σε προγράμματα κατάρτισης, με στόχο τη διευκόλυνση της απασχολησιμότητας.

- Δράση 11: Μηχανισμός ελέγχου για καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Έχει συσταθεί μηχανισμός ελέγχου για καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης με τη δημιουργία ομάδων επιθεώρησης σε όλες τις επαρχίες που αποτελούνται από επιθεωρητές του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων και των Κοινωνικών Ασφαλίσεων για καταπολέμηση της παράνομης απασχόλησης.

- Δράση 12: Επαγγελματική κατάρτιση σε ευάλωτες ομάδες

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του ΥΕΚΑ σχεδιάζουν την εφαρμογή του έργου «Απασχόληση και Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ευάλωτων Ατόμων μέσα από την Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Άλλων Δράσεων» το οποίο θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΚΤ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Στόχος του έργου είναι η παροχή κατάρτισης σε κοινωνικές δεξιότητες για τους λήπτες δημοσίου βοηθήματος και η ενσωμάτωση τους στην αγορά εργασίας. Για σκοπούς του έργου αυτού, ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού θεωρούνται οι ακόλουθες: πρόωρα αποσυρθέντες από το σχολείο, άτομα ηλικίας 15-24 και πάνω από 50 χρονών, μονογονιοί, λήπτες δημοσίου βοηθήματος, πρώην φυλακισμένοι, νεαρά άτομα υπό τη φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, οικογένειες με ψυχο-κοινωνικές δυσκολίες και πρώην χρήστες ουσιών.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας θα προωθήσουν κατάρτιση σε κοινωνικές δεξιότητες ενώ οι ΔΥΑ θα αναλάβουν τις τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις και / ή περαιτέρω επαγγελματική κατάρτιση αν είναι αναγκαία. Στόχος είναι να διευκολυνθεί η απασχολησιμότητα των ατόμων που απειλούνται με συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, μέσα από ενεργά μέτρα απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχεται καθοδήγηση και άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες στις ομάδες-στόχους για να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τυχόν δυσκολίες και να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον κατάρτισης / εργασίας.

- Δράση 13: Κίνητρα για εργοδότηση ανέργων ατόμων (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Το Τμήμα Εργασίας του ΥΕΚΑ εφαρμόζει σχέδιο για παροχή κινήτρων στους εργοδότες στον ιδιωτικό τομέα, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, για εργοδότηση ανέργων. Σκοπός του σχεδίου είναι να μετριαστούν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην αγορά

εργασίας, να τονωθεί η ζήτηση και η οικονομική δραστηριότητα, να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, να προωθηθεί η κοινωνική αποκατάσταση των ανέργων και να στηριχθούν με μεγαλύτερη ένταση διάφοροι τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

- Δράση 14: Κίνητρα για εργοδότηση ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Το Τμήμα Εργασίας του ΥΕΚΑ εφαρμόζει σχέδιο για παροχή κινήτρων στους εργοδότες στον ιδιωτικό τομέα και σε τοπικές αρχές για εργοδότηση ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Σκοπός του σχεδίου είναι η κοινωνική αποκατάσταση των ατόμων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

- Δράση 15: Κίνητρα για εργοδότηση ατόμων με αναπηρίες

Το Τμήμα Εργασίας του ΥΕΚΑ εφαρμόζει σχέδιο για παροχή κινήτρων στους εργοδότες στον ιδιωτικό τομέα και σε τοπικές αρχές για εργοδότηση ατόμων με αναπηρίες. Σκοπός του σχεδίου είναι η ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας, η κοινωνική αποκατάσταση των ατόμων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

- Δράση 16: Έκτακτο Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για Ενίσχυση της Απασχόλησης (μέτρο για αντιμετώπιση της κρίσης)

Το ΚΕΠΑ εφαρμόζει το σχέδιο αυτό, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και παρέχει χορηγίες σε επιχειρήσεις για επεξεργασία, καταρτισμό και υλοποίηση επιχειρηματικού σχεδίου που θα οδηγήσει στη βελτίωση της ανταγωνιστικής ικανότητας και του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της επιχείρησης, και μέσα από τη βελτίωση αυτή, στην ποσοτική ή/και ποιοτική ενίσχυση της απασχόλησης στην επιχείρηση.

- Δράση 17: Σχέδιο Αντικατάστασης Θέσεων Εργασίας χαμηλής Παραγωγικότητας με θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας

Το σχέδιο αυτό εφαρμόζεται από το ΚΕΠΑ με σκοπό τη διευκόλυνση της μετάβασης από θέσεις εργασίας χαμηλής παραγωγικότητας σε θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας, και συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ. Το σχέδιο παρέχει χορηγίες σε επιχειρήσεις για επεξεργασία, καταρτισμό και υλοποίηση επιχειρηματικού σχεδίου που θα οδηγήσει σε αντικατάσταση θέσεων εργασίας χαμηλής παραγωγικότητας με θέσεις εργασίας υψηλής παραγωγικότητας.

4.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1960 μετά από αιώνες ξένης κυριαρχίας. Μέχρι τότε, το μορφωτικό επίπεδο των Κυπρίων ήταν πολύ χαμηλό, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της Τουρκικής κατοχής (1571-1878), όπου κυριαρχούσε πλήρης αναλφαβητισμός.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της Αγγλικής αποικιοκρατίας (1828-1960), η ευθύνη της εκπαίδευσης δόθηκε στις χωρικές αρχές μέχρι το 1923 όταν η πρώτη νομοθεσία περί δημοτικής εκπαίδευσης τη μετέφερε στην κυβέρνηση. Κατά την περίοδο αυτή η εκπαίδευση αναπτύχθηκε σημαντικά.

Η συμβολή της εκκλησίας και του αρχιεπισκόπου στην εκπαίδευση υπήρξε καθοριστική. Οι πρώτοι εκπαιδευτές ενηλίκων ήταν ιερείς και τα πρώτα επιμορφωτικά κέντρα ήταν καφενεία και εκκλησίες. Η εκκλησία είχε την ευθύνη για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο νόμος του 1939 κατέστησε τους δασκάλους δημόσιους υπαλλήλους και το 1937 ιδρύθηκε το κολέγιο για εκπαίδευση δασκάλων, το Διδασκαλικό Κολέγιο Κύπρου. Οι διδάσκαλοι της επαρχίας έγιναν κοινοτικοί ηγέτες και ανέλαβαν να μορφώσουν τα μέλη των κοινοτήτων τους.

Κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η έλλειψη εκπαιδευμένου προσωπικού ανάγκασε τις Βρετανικές αποικιακές αρχές να κάνουν τα πρώτα βήματα για την ανάπτυξη ενός δημόσιου συστήματος Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Το 1944 συστάθηκε μια ειδική επιτροπή για να προβεί σε εισήγηση για την εγκαθίδρυση συστήματος Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Τη δεκαετία του 1940 και 1950 δημιουργήθηκαν διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως η Γεωργική Σχολή, διάφορα οκτατάξια σχολεία και σχολεία για τους αναπήρους. Ειδικότερα, το 1946 δημιουργήθηκε το πρώτο πρόγραμμα συστήματος μαθητείας και το 1951 ιδρύθηκε Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή στη Λεύκα. Το 1952 οι Βρετανικές αρχές αποφάσισαν να εισάξουν ένα πενταετές πρόγραμμα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Το 1956 άρχισε να λειτουργεί το Τεχνολογικό Ινστιτούτο Λευκωσίας, η Προπαρασκευαστική Τεχνική Σχολή Λευκωσίας και η Τεχνική Σχολή Λεμεσού.

Μετά την ανεξαρτησία το 1960, η Κυπριακή οικονομία παρουσίασε μια θεαματική ανάπτυξη και ως αποτέλεσμα υπήρξε μεγάλη ανάγκη για επαρκώς εξειδικευμένο προσωπικό σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Επομένως, ο αριθμός των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών αυξήθηκε σε έντεκα, συμπεριλαμβανομένων δυο Εμπορικών και Επαγγελματικών Σχολών και μιας Γεωργικής Σχολής. Το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ) έθεσε το πλαίσιο για τα Εθνικά Σχέδια Ανάπτυξης, τα οποία προνοούσαν για την εκπαίδευση ενηλίκων το 1960.

Το πρώτο επιμορφωτικό πρόγραμμα παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων στην Κύπρο εισήχθη το 1952 σε εθελοντική βάση από μια ομάδα δασκάλων δημοτικής εκπαίδευσης σε αγροτικές περιοχές του νησιού. Ο στόχος των δασκάλων ήταν να βοηθήσουν στην καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, ο οποίος ήταν ιδιαίτερα μεγάλος εκείνη την περίοδο στις αγροτικές περιοχές της Κύπρου. Η προσπάθεια αυτή ήταν επιτυχής και κατά συνέπεια το 1960 ιδρύθηκαν τα Επιμορφωτικά Κέντρα, υπό την επίβλεψη της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΔΔΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Παράλληλα, η παροχή της εκπαίδευσης ενηλίκων επεκτάθηκε για να καλύψει επίσης τις αστικές περιοχές της Κύπρου, με τη λειτουργία των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών.

Η Τουρκική εισβολή του 1974 και η κατοχή του 40% του νησιού είχε καταστροφικές επιπτώσεις σε όλες τις πτυχές της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης. Πέντε από τις έντεκα Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές είχαν καταληφθεί, συμπεριλαμβανομένων και των δυο Εμπορικών και Επαγγελματικών Σχολών και της Γεωργικής Σχολής. Τα χρόνια μετά την τουρκική εισβολή, παρουσιάστηκε μια ραγδαία μετατροπή της οικονομίας από κυρίως γεωργική σε οικονομία βασισμένη στις υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα, η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση ανταποκρίθηκε σε νέες εκπαιδευτικές, οικονομικές, βιομηχανικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Σταδιακά, ιδρύθηκαν περισσότερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές στις περιοχές που ελέγχει το κράτος. Σήμερα υπάρχουν δώδεκα Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές: τρεις στη Λευκωσία, δυο στη Λάρνακα, δυο στις ελεύθερες περιοχές Αμμόχωστου, μια στην Πάφο και μια στην Πόλη Χρυσοχούς. Υπάρχει επίσης ένα Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Τμήμα στο Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού. Εκτός από τις σχολές που αναφέρθηκαν πιο πάνω, υπάρχει επίσης η Εσπερινή Τεχνική Σχολή που λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία από το Σεπτέμβριο του 1999.

Ο εθνικός φορέας στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) η οποία εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Η ΑνΑΔ ιδρύθηκε αρχικά το 1974 (Νόμος 21/1974), με την ονομασία Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης (ΑΒΙΚΑ). Οι Νόμοι 6/1975, 17 και 53/1980 και 94/1988 ρύθμισαν τη λειτουργία, τους στόχους και τις δραστηριότητες του οργανισμού. Ο Νόμος 125 (Ι)/99 μετονόμασε την Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης σε Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), για να αντικατοπτρίζει καλύτερα τους στόχους και τη σφαίρα αρμοδιοτήτων του οργανισμού.

Μια από τις πιο σημαντικές καινοτομίες στον εκπαιδευτικό τομέα τη δεκαετία του 1990 και του 2000 ήταν η επέκταση του πανεπιστημιακού τομέα. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) ιδρύθηκε το 1989, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ) το 2002 και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) το 2003. Επιπλέον, έχουν ληφθεί μέτρα για αναβάθμιση των ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ιδιωτικά πανεπιστήμια και λειτουργούν στην Κύπρο τέσσερα ιδιωτικά πανεπιστήμια.

4.2. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Όλες οι δραστηριότητες για παροχή αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης νομιμοποιούνται με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή με νομοθεσίες οι οποίες θεσπίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Δεν υπάρχουν συλλογικές συμβάσεις για την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι κύριες νομοθεσίες που διέπουν την παροχή αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αναφέρονται πιο κάτω.

Ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση

Οι νομικές διατάξεις στην εκπαίδευση είναι διεσπαρμένες σε διάφορους νόμους. Οι νόμοι που καλύπτουν προδημοτική, δημοτική, μέση γενική και ιδρύματα μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι οι Αρ. 5/71, 56/83, 123/85 και 154 (Ι)/99.

Σύστημα μαθητείας

Ο «Περί Μαθητευομένων Νόμος του 1966» (Αρ. 13/66) διέπει τη λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ). Το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφαση 62.037 το Μάιο 2005, ανέθεσε την ευθύνη για το Σύστημα στο Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ).

Μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Το 1963 έγινε μια ειδική συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης της Κύπρου και του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, σχετικά με την ίδρυση του ΚΕΠΑ, στοχεύοντας στην παροχή αρχικής και συνεχιζόμενης τεχνικής και επαγγελματικής κατάρτισης σε ενήλικες. Το 1974, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εντάξει το ΚΕΠΑ κάτω από την αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) ιδρύθηκε αρχικά το 1974 (Νόμος 21/1974), με την ονομασία Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης (ΑΒΙΚΑ). Οι Νόμοι 6/1975, 17 και 53/1980 και 94/1988 ρύθμισαν τη λειτουργία, τους στόχους και τις δραστηριότητες του οργανισμού. Ο Νόμος 125 (Ι)/99 μετονόμασε την Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης σε Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, για να αντικατοπτρίζει καλύτερα τους στόχους και τη σφαίρα αρμοδιοτήτων του οργανισμού.

Η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός με αποστολή τη δημιουργία των προϋποθέσεων για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ. Η ΑνΑΔ επιχορηγεί προγράμματα αρχικής κατάρτισης.

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η ανώτερη εκπαίδευση στην Κύπρο αναπτύχθηκε κυρίως μετά την ανεξαρτησία το 1960. Ο Νόμος 1/1987 αποτέλεσε τη βάση για την ανώτερη μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση, τόσο δημόσια όσο και ιδιωτική. Ο νόμος αντικαταστάθηκε από τους Νόμους 67 (Ι) 1996 μέχρι τον 1 (Ι) 2004 που διέπουν την ίδρυση, έλεγχο και λειτουργία των δημόσιων και ιδιωτικών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας, μη πανεπιστημιακής, Εκπαίδευσης.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) ιδρύθηκε τον Ιούλιο 1989 με το νόμο 144/1989. Έχουν επίσης ιδρυθεί δύο άλλα κρατικά πανεπιστήμια, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ) με το νόμο 234 (Ι)/2002 και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, ΤΕΠΑΚ με το νόμο Αρ. 198 (Ι)/2003.

Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια έχουν ιδρυθεί με το Νόμο Αρ. 109 (Ι)/2005. Το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ) είναι το σώμα πιστοποίησης, του οποίου οι εξουσίες πηγάζουν από το Νόμο Αρ. 67 (Ι)/96.

4.3. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Κεντρικής Κυβέρνησης και των Κοινωνικών Εταίρων στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση περιγράφεται πιο κάτω. Σημειώνεται ότι η περιφερειακή / τοπική κυβέρνηση δε διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Ρόλος Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο ρόλος που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην ανάπτυξη πολιτικής αφορά τον καθορισμό σχετικών κατευθυντήριων γραμμών και πολιτικών προτεραιοτήτων. Το Μάιο 2011 η Κύπρος υπέβαλε το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα (μαζί με το Πρόγραμμα Σταθερότητας), σε συμμόρφωση με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές και πολιτικές απασχόλησης οι οποίες συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2010, για την προώθηση των στόχων που τέθηκαν από τη Στρατηγική της ΕΕ2020.

Πρόσθετα, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία χρηματοδοτούν δράσεις που σχετίζονται με την εκπαίδευση και εργασία. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 (ΕΣΠΑ) παρουσιάζει το πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής για την αξιοποίηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής.

Η ΕΕ, για να δώσει στους πολίτες της τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στη δια βίου μάθηση, εγκαθίδρυσε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης για την περίοδο 2007-2013. Για τη συμμετοχή των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης για την περίοδο 2007-2013, έχει συσταθεί από την κυβέρνηση το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης, με την απόφαση 64.892/2007. Το Ίδρυμα διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο με τριμερή χαρακτήρα που απαρτίζεται από εννιά μέλη τα οποία υπηρετούν τετραετή θητεία και διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Ρόλος Κυβερνητικών φορέων

Η κυβέρνηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση και παροχή αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ), μια ξεχωριστή διεύθυνση με αρμόδιο υπουργό τον Υπουργό Οικονομικών, είναι ένα επιτελικό γραφείο συντονισμού και διαμόρφωσης πολιτικής υπεύθυνο για το γενικό προγραμματισμό για την εκπαίδευση. Όλες οι προτάσεις για μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση πρέπει να επικυρωθούν από το ΓΠ προτού εξεταστούν για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Οι κύριοι φορείς υπεύθυνοι για τη διαμόρφωση και εφαρμογή πολιτικής για την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το ΥΠΠ έχει τη γενική ευθύνη για την τήρηση των εκπαιδευτικών νόμων, την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής και τη διοίκηση της εκπαίδευσης. Το ΥΠΠ συμβουλευέται για θέματα πολιτικής το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο, ένα ευρέως αντιπροσωπευτικό σώμα. Παράλληλα, όλα τα ιδιωτικά ιδρύματα τα οποία προσφέρουν απολυτήριο ή κάποιο άλλο πιστοποιητικό ή δίπλωμα είναι εγγεγραμμένα και εγκεκριμένα από το ΥΠΠ.

Υπάρχουν επίσης και άλλα υπουργεία ή τμήματα, τα οποία είναι ενεργά στην παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ΥΕΚΑ, έχει τη συνολική ευθύνη για την εργασιακή και κοινωνική πολιτική περιλαμβανομένης της κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για ίδρυση ιδρυμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ένας μικρός αριθμός ιδρυμάτων επαγγελματικής και μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης υπάγονται σε διαφορετικά υπουργεία. Κατάλογος των υπουργείων αυτών παρέχεται στο υποκεφάλαιο 5.7.

Πρόσθετα, η ΑνΑΔ είναι ημικρατικός οργανισμός με αποστολή τη δημιουργία των προϋποθέσεων για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Η ΑνΑΔ αναφέρεται στην κυβέρνηση μέσω του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η ΑνΑΔ δεν είναι παροχέας κατάρτισης αλλά εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα.

Ρόλος Κοινωνικών Εταίρων

Στην Κύπρο υπάρχει μια μακρά παράδοση τριμερών διαβουλεύσεων (κυβέρνηση, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις) και κοινωνικού διαλόγου. Αυτό απεικονίζεται στην ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε διάφορα σώματα και επιτροπές. Η συμμετοχή ποικίλλει από τη διαμόρφωση πολιτικής μέχρι το σχεδιασμό των προγραμμάτων κατάρτισης και του περιεχομένου των προγραμμάτων.

Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν επίσης υπό συμβουλευτική και καθοδηγητική ιδιότητα στη διαδικασία προγραμματισμού. Πρόσθετα, οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν συνήθως σε Διοικητικά Συμβούλια οργανισμών τα οποία ασχολούνται με θέματα ανθρώπινου δυναμικού. Τέλος, οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν σε συμβουλευτικές επιτροπές (Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ad hoc επιτροπές για τη διαμόρφωση του περιεχομένου των προγραμμάτων).

Πίνακας 1: Οι αρμοδιότητες των Κυβερνητικών Φορέων και των Κοινωνικών Εταίρων στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Φορέας	Αρμοδιότητες
Ευρωπαϊκή Ένωση	Καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών και προτεραιοτήτων
Κεντρική Κυβέρνηση:	
Γραφείο Προγραμματισμού	Συντονισμός και διαμόρφωση πολιτικής
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Γενική ευθύνη για την εκπαίδευση
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Εργασιακές σχέσεις και θέματα ανθρώπινου δυναμικού
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
Κοινωνικοί Εταίροι	Συμμετοχή στην ετοιμασία Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης
	Συμμετοχή στην ετοιμασία: Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος Εθνικής Στρατηγική δια Βίου Μάθησης Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013
Κοινωνικοί Εταίροι	Μέλη Διοικητικών Συμβουλίων για: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κέντρο Παραγωγικότητας Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης
	Συμβουλευτικές επιτροπές, άλλες επιτροπές, συμβούλια

4.4. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Όλες οι δραστηριότητες για παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης νομιμοποιούνται με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή με νομοθεσίες οι οποίες θεσπίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Σε συγκεκριμένους τομείς η παροχή άδειας για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνεται στις συλλογικές συμβάσεις. Οι κύριες νομοθεσίες που διέπουν την παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αναφέρονται πιο κάτω.

Οι νόμοι που καλύπτουν προδημοτική, δημοτική, μέση γενική και ιδρύματα μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι οι Αρ. 5/71, 56/83, 123/85 και 154 (I)/99.

Οι νόμοι που διέπουν την παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και ανώτερη εκπαίδευση αναφέρονται στο υποκεφάλαιο 4.1.

Το 1991, το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση Αρ. 35.582 αποφάσισε να ιδρύσει την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) που λειτουργεί υπό την επίβλεψη του Υπουργείου Οικονομικών (ΥΟ) και προσφέρει προγράμματα ειδικά σχεδιασμένα για δημοσίους υπαλλήλους.

Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 11.330 13 α-δ διέπει την ίδρυση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ΠΙ) που εποπτεύεται από το ΥΠΠ και προσφέρει κατάρτιση σε καθηγητές μέσης εκπαίδευσης.

Η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 64.892 ημερομηνίας 17.1.2007 διέπει την ίδρυση του Ιδρύματος Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης.

Συλλογικές Συμβάσεις

Σε συγκεκριμένους τομείς η άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις. Οι τομείς αυτοί είναι τα Ξενοδοχεία, οι Τράπεζες, η Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου και οι Ιδιωτικές Κλινικές. Αυτό είναι ένα άλλο μέτρο για εξασφάλιση καθορισμένου επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ακόμη, η εκπαιδευτική άδεια για συνδικαλιστές σχετικά με συνδικαλιστικά θέματα αναφέρεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις συγκεκριμένων τομέων (Ξενοδοχεία, Παραγωγή Κλωστοϋφαντουργικών ειδών, Υποδηματοποιία, Βιομηχανία Αποσκευών και Τσαντών, Εκδόσεις, Τράπεζες, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Κατασκευές, Εκτυπώσεις, Ιδιωτικές Κλινικές) και διαλαμβάνει συμμετοχή σε σχετικά προγράμματα κατάρτισης.

4.5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Κεντρικής Κυβέρνησης, των Κοινωνικών Εταίρων και του Ιδιωτικού Τομέα στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρουσιάζεται πιο κάτω. Σημειώνεται ότι η τοπική αυτοδιοίκηση δε διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Ρόλος Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο ρόλος που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην ανάπτυξη πολιτικής αφορά τον καθορισμό σχετικών κατευθυντήριων γραμμών και πολιτικών προτεραιοτήτων. Το Μάιο 2011 η Κύπρος υπέβαλε το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα (μαζί με το Πρόγραμμα Σταθερότητας), σε συμμόρφωση με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές και πολιτικές απασχόλησης οι οποίες συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2010, για την προώθηση των στόχων που τέθηκαν από τη Στρατηγική της ΕΕ2020.

Η ΕΕ, για να δώσει στους πολίτες της τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στη δια βίου μάθηση, εγκαθίδρυσε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης για την περίοδο 2007-2013. Για τη συμμετοχή των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης για την περίοδο 2007-2013, έχει συσταθεί από την κυβέρνηση το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης. Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης στηρίζουν έργα κινητικότητας και ανάπτυξης στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.

Πρόσθετα, το Συμβούλιο κάλεσε τα κράτη-μέλη να καταρτίσουν συνεκτικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές δια βίου μάθησης και πρακτικά μέτρα για προώθηση της δια βίου μάθησης για όλους (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Αρ. απόφασης 2002/C 163/01 ημερομηνίας 27.6.2002). Η Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης για το 2007-2013 ετοιμάστηκε το 2007 και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφασης 66.304 ημερομηνίας 7.11.2001).

Πρόσθετα, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία χρηματοδοτούν έργα που σχετίζονται με εκπαίδευση και απασχόληση.

Ρόλος Κυβερνητικών Φορέων

Ο βασικός φορέας υπεύθυνος για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), η οποία εγκρίνει και επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και επιχειρήσεις.

Άλλοι σημαντικοί φορείς είναι:

- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), που είναι υπεύθυνο για την Εσπερινή Τεχνική Σχολή, τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών, τα Επιμορφωτικά Κέντρα και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).
- Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), που είναι υπεύθυνο για δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για δημόσια ιδρύματα κατάρτισης.
- Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ), το οποίο έχει τη διοικητική ευθύνη για το Δασικό Κολέγιο και οργανώνει σεμινάρια στους γεωργούς.
- Άλλα υπουργεία υπεύθυνα για την κατάρτιση των εργαζομένων σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς όπως υγεία, δημόσια διοίκηση και άμυνα.

- Το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ), το οποίο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων.

Ρόλος των Κοινωνικών Εταίρων

Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι ο ίδιος όπως στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Περισσότερες πληροφορίες για το ρόλο των κοινωνικών εταίρων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχονται στο υποκεφάλαιο 4.3.

Ρόλος του ιδιωτικού τομέα

Εκτός από τους πιο πάνω φορείς της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία ιδιωτικής παροχής συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα ιδιωτικά ιδρύματα προσφέρουν μια μεγάλη ποικιλία από προγράμματα κατάρτισης για ενήλικες, αρκετά από τα οποία δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτής της παροχής ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των επιχειρήσεων όσο και των ατόμων, κυρίως εργαζομένων. Οι κυριότεροι παροχείς ιδιωτικής συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι:

- Ιδιωτικά Πανεπιστήμια
- Ιδιωτικά Κολέγια
- Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης
- Συμβουλευτικοί Οίκοι
- Επιχειρήσεις

Πίνακας 1: Οι αρμοδιότητες των Κυβερνητικών Φορέων και των Κοινωνικών Εταίρων στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Φορέας	Αρμοδιότητες
Ευρωπαϊκή Ένωση	Καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών και προτεραιοτήτων Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία Ευρωπαϊκά Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης
Κεντρική Κυβέρνηση:	
Γραφείο Προγραμματισμού	Συντονισμός και διαμόρφωση πολιτικής
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Γενική ευθύνη για την εκπαίδευση
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Εργασιακές σχέσεις και θέματα ανθρώπινου δυναμικού
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού

Φορέας	Αρμοδιότητες
Κοινωνικοί Εταίροι	Συμμετοχή στην ετοιμασία Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης
	Συμμετοχή στην ετοιμασία: Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος Εθνικής Στρατηγικής δια Βίου Μάθησης Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013
	Μέλη Διοικητικών Συμβουλίων για: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κέντρο Παραγωγικότητας Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης
	Συμβουλευτικές επιτροπές, άλλες επιτροπές, συμβούλια
Ιδιωτικός Τομέας	Παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που απευθύνεται στις ανάγκες επιχειρήσεων και ατόμων

5.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί δέκα χρόνια και καλύπτει την προδημοτική εκπαίδευση, τη δημοτική εκπαίδευση (βαθμίδες ένα μέχρι έξι) και την κατώτερη μέση εκπαίδευση στο γυμνάσιο (βαθμίδες επτά μέχρι εννιά). Οι μαθητές γίνονται δεκτοί στην προδημοτική εκπαίδευση από την ηλικία των τεσσάρων χρονών και οκτώ μηνών. Με την ολοκλήρωση της γυμνασιακής εκπαίδευσης, οι μαθητές λαμβάνουν απολυτήριο. Οι περισσότεροι μαθητές στη δημοτική και μέση εκπαίδευση (87,1% το 2009/2010, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου) φοιτούν σε δημόσια σχολεία τα οποία εγκαθίστανται και χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση. Οι υπόλοιποι φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία, τα οποία είναι κυρίως αυτοχρηματοδοτούμενα.

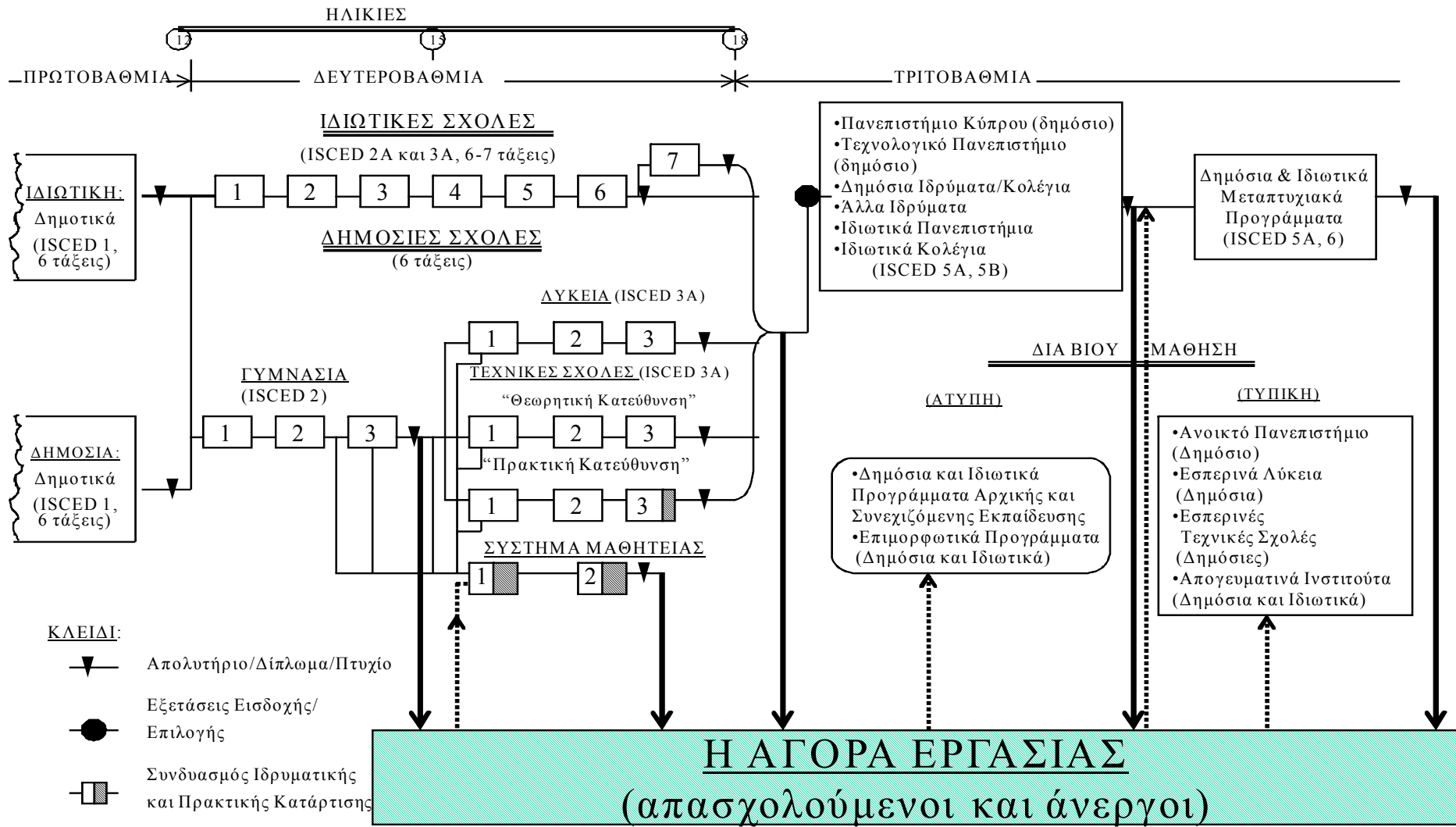
Η ανώτερη μέση εκπαίδευση διαρκεί τρία χρόνια, από τη δέκατη μέχρι τη δωδέκατη βαθμίδα. Υπάρχουν δυο είδη ανώτερης μέσης εκπαίδευσης, το Ενιαίο Λύκειο και οι Τεχνικές Σχολές. Το Ενιαίο Λύκειο παρέχει γενική ανώτερη μέση εκπαίδευση. Το αναλυτικό πρόγραμμα του νέου Ενιαίου Λυκείου στοχεύει στο να παρέχει ευρεία βάση γνώσεων και περισσότερη ευελιξία στην επιλογή μαθημάτων. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 5.3. Η ανώτερη μέση εκπαίδευση παρέχεται επίσης στα Εσπερινά Γυμνάσια και στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).

Η Γενική Εκπαίδευση και η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση έχουν πολλούς κοινούς στόχους, αφού έχουν σκοπό την παροχή προς τους μαθητές δυνατοτήτων για να αναπτύξουν ατομικές δεξιότητες, ικανότητες και προσωπικότητα. Στοχεύουν επίσης στο να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και μάθησης για να βελτιώσουν την αυτοπεποίθησή τους και να τους δώσουν τα εφόδια για να ανταποκριθούν με επιτυχία στους διαφορετικούς ρόλους που αναμένεται να διαδραματίσουν στη ζωή.

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) έχει ως κύριους στόχους τη συμβολή στην επίτευξη των στόχων της κοινωνίας για κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των μαθητών. Επίσης στοχεύει στην παροχή της δυνατότητας προς την κοινωνία να χρησιμοποιεί τους καρπούς των οικονομικών και επιστημονικών-τεχνολογικών αλλαγών ενώ παράλληλα να παρέχει στους μαθητές καλύτερες ευκαιρίες για κάθετη και οριζόντια διακίνηση ανάμεσα στο ανώτερο μέσο εκπαιδευτικό σύστημα. Επιπλέον, επιδιώκει να προσφέρει στέγερη γενική μόρφωση και ευρεία τεχνολογική εκπαίδευση για την ανάπτυξη του ταλέντου, των ενδιαφερόντων, των γνώσεων και των δεξιοτήτων των μαθητών και τέλος να προσφέρει ευκαιρίες για την προαγωγή της κατανόησης των τεχνολογικών διαστάσεων του σύγχρονου πολιτισμού και των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον.

Με τη συμπλήρωση της ανώτερης μέσης εκπαίδευσης όλοι οι μαθητές λαμβάνουν απολυτήριο, μετά τις Παγκύπριες Εξετάσεις. Ο σκοπός των Παγκύπριων Εξετάσεων είναι διπλός: η απόκτηση απολυτηρίου και η δυνατότητα για ένταξη σε δημόσια ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης στην Κύπρο και στην Ελλάδα, με βάση το μέσο όρο βαθμολογίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Σημείωση: Τα περισσότερα προγράμματα Αρχικής και Συνεχιζόμενης Κατάρτισης επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ο αντίστοιχος επιθεωρητής κάθε κλάδου είναι υπεύθυνος για τη σωστή εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επομένως ο κάθε επιθεωρητής εποπτεύει την εργασία των εκπαιδευτών και εξασφαλίζει ότι το εκπαιδευτικό υλικό καλύπτεται επαρκώς, μέσα από τη χρήση αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας. Επιπλέον, η συνεχής αξιολόγηση της προόδου των μαθητών, καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους καθώς και των τελικών εξετάσεων, είναι ένα μέσο για τους επιθεωρητές για να αξιολογήσουν το αποτέλεσμα του έργου των εκπαιδευτών. Επίσης, οι επιθεωρητές του κάθε κλάδου είναι υπεύθυνοι να διασφαλίσουν ότι η υποδομή των Τεχνικών Σχολών χρησιμοποιείται με τον καλύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο.

Μέτρα που έχουν ληφθεί για να καταστήσουν τη ΜΤΕΕ περισσότερο ελκυστική στους μαθητές και επομένως να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή είναι η λειτουργία της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής το 1999, η εισαγωγή νέων ειδικοτήτων η οποία είναι μια από τις κυριότερες καινοτομίες που περιλαμβάνονται στην αναθεώρηση του αναλυτικού προγράμματος της ΜΤΕΕ το 2004 και μια διευθέτηση για ξένους μαθητές, που αντιμετωπίζουν γλωσσικές δυσκολίες στην παρακολούθηση των προγραμμάτων της ΜΤΕΕ να συμμετέχουν στις τάξεις ως απλοί παρατηρητές έτσι ώστε να έχουν δικαίωμα να εγγραφούν στην επόμενη τάξη ως κανονικοί μαθητές, νοουμένου ότι θα επιτύχουν στις ειδικές εισαγωγικές εξετάσεις. Η αναδιάρθρωση της ΜΤΕΕ που διεξάγεται στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, μέσα από την περαιτέρω ανάπτυξη της υποδομής των Τεχνικών Σχολών και την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας στα αναλυτικά μαθήματα της ΕΕΚ μέχρι το 2015, αναμένεται να βελτιώσει την ελκυστικότητα της ΕΕΚ και να ταυτίσει τις παρεχόμενες ειδικότητες με τις υφιστάμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) είναι μια άλλη μορφή αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, που δέχεται μαθητές που έχουν εγκαταλείψει την κανονική εκπαίδευση μεταξύ των βαθμίδων οκτώ και δέκα. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 5.4. Ευθύνη για το ΣΜ έχουν από κοινού το ΥΠΠ και το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), εξειδικευμένο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ). Οι επιθεωρητές διορίζονται κάθε χρόνο από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι επιθεωρητές που διορίζονται είναι καθηγητές των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) και έχουν υποχρέωση να επισκέπτονται τακτικά τους μαθητευομένους στο χώρο εργασίας τους. Οι μαθητευόμενοι μπορούν να αιτηθούν στους επιθεωρητές να συζητήσουν και να λύσουν όλα τα προβλήματα που προκύπτουν από την εκπαίδευση τους στις σχολές ή την κατάρτιση στο χώρο εργασίας.

Δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ). Πρόσθετα, δραστηριοποιούνται σχετικά τέσσερα άλλα ιδιωτικά πανεπιστήμια και πολλά ιδιωτικά ιδρύματα. Η τριτοβάθμια αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται σε τέσσερα δημόσια ιδρύματα / κολέγια, τα οποία υπάγονται σε διάφορα υπουργεία. Όλη η δημόσια εκπαίδευση στην Κύπρο παρέχεται δωρεάν στους μαθητές της Κύπρου και της ΕΕ, περιλαμβανομένης της φοίτησης στα δημόσια πανεπιστήμια και στα δημόσια ιδρύματα / κολέγια. Η εκπαίδευση σε αναγνωρισμένα ιδιωτικά ιδρύματα επιχορηγείται με τη μορφή χορηγίας, όπως και η τριτοβάθμια εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Τέλος, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) εγκρίνει και επιχορηγεί πολυεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης που οργανώνονται σε συνεργασία με ιδρύματα κατάρτισης, ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης και την πρακτική εξάσκηση μαθητών και φοιτητών συγκεκριμένων ειδικοτήτων σε δημόσιες σχολές μέσης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται κυρίως σε αποφοίτους ανώτερης μέσης εκπαίδευσης. Οι λειτουργοί της ΑνΑΔ πραγματοποιούν επιλεκτικούς επιτόπιους ελέγχους στην επιχείρηση για να διασφαλίσουν την ποιότητα των προγραμμάτων. Στους συμμετέχοντες που συμπληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα απονέμεται πιστοποιητικό κατάρτισης.

5.2. ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δεν παρέχεται κατώτερη μέση αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο.

5.3. ΑΝΩΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Τα προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αρχίζουν να παρέχονται στο ανώτερο μέσο επίπεδο του εκπαιδευτικού συστήματος. Με τη συμπλήρωση της υποχρεωτικής κατώτερης μέσης εκπαίδευσης, οι απόφοιτοι γυμνασίου μπορούν να ακολουθήσουν τη Θεωρητική ή Πρακτική Κατεύθυνση που προσφέρεται από τις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ), στη βαθμίδα 11 του εκπαιδευτικού συστήματος. Η συνήθης ηλικία των μαθητών στις τεχνικές σχολές είναι μεταξύ 15 και 18 χρονών.

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) προσφέρει ένα ευρύ φάσμα αρχικής κατάρτισης και επανακατάρτισης, τόσο σε απόφοιτους γυμνασίου όσο και σε ενήλικες.

Οι ΤΣ παρέχουν δωρεάν δύο ξεχωριστά προγράμματα μέσης εκπαίδευσης: τη Θεωρητική Κατεύθυνση και την Πρακτική Κατεύθυνση. Η διάρκεια σπουδών είναι τρία χρόνια για την κάθε κατεύθυνση. Ο πρώτος χρόνος είναι κοινός και οι μαθητές επιλέγουν την ειδικότητα στον κλάδο της επιλογής τους στο δεύτερο και τρίτο χρόνο σπουδών τους. Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζει μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης. Ο πρώτος και ο δεύτερος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης επίσης παρέχουν εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζουν μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης ενώ ο τρίτος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης συνδυάζει την εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με την πραγματική εργασία αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια μέρα της εβδομάδας όπου ακολουθούν πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

Τα προγράμματα που προσφέρονται περιλαμβάνουν μια ποικιλία από κλάδους στη Θεωρητική και Πρακτική Κατεύθυνση. Παραδείγματα των κλάδων που προσφέρονται είναι η Μηχανολογία, Ηλεκτρολογία, Οικοδομική και Πολιτική Μηχανική, Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Τέχνες, Σχέδιο Μόδας, Γραφικές Τέχνες και Διακοσμητική και άλλοι κλάδοι. Η μεγάλη πλειοψηφία των κλάδων προσφέρονται τόσο στη Θεωρητική όσο και στην Πρακτική Κατεύθυνση.

Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει σειρές μαθημάτων σε μια ποικιλία από ειδικότητες, με έμφαση σε γενικά μαθήματα και επιστήμες, τα οποία αποτελούν το 58% του συνολικού προγράμματος. Ο υπόλοιπος χρόνος (42%) κατανέμεται σε μαθήματα τεχνολογίας και εργαστήρια.

Στην Πρακτική Κατεύθυνση, ειδική έμφαση δίνεται σε δεξιότητες τεχνολογίας και εργαστηρίου με κατανομή χρόνου 57,5%. Το υπόλοιπο 42,5% αφιερώνεται σε μαθήματα γενικής εκπαίδευσης. Ακολουθώντας ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης, οι τελειόφοιτοι μαθητές της Πρακτικής Κατεύθυνσης τοποθετούνται σε εγκεκριμένες επιχειρήσεις για μια μέρα την εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του τελευταίου χρόνου. Οι εκπαιδευτές, οι οποίοι διατηρούν συνεχή επαφή με τους εργοδότες, επιτηρούν στενά την πρόοδο και τις επιδόσεις τους.

Ο αντίστοιχος επιθεωρητής κάθε κλάδου είναι υπεύθυνος για τη σωστή εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επομένως ο κάθε επιθεωρητής εποπτεύει την εργασία των εκπαιδευτών και εξασφαλίζει ότι το εκπαιδευτικό υλικό καλύπτεται επαρκώς, μέσα από τη χρήση αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας. Τα κριτήρια αξιολόγησης των μαθητών περιλαμβάνουν συμμετοχή στην τάξη, εργασία στο εργαστήριο, γραπτές εργασίες, εκθέσεις, διαγωνίσματα, και τελικές εξετάσεις.

Με την επιτυχή συμπλήρωση του κάθε προγράμματος, απονέμονται Απολυτήρια που είναι ισάξια με αυτά που απονέμουν οι σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Αυτό το Απολυτήριο παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να εισαχθούν σε πανεπιστήμια και άλλα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης στην Κύπρο και σε άλλες χώρες. Τα προσόντα που αποκτούνται παρέχουν πρόσβαση σε ρυθμιζόμενα επαγγέλματα. Κάθε εργοδότης αποφασίζει για την ικανότητα του μελλοντικού εργοδοτουμένου του, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ένα επίσημο σώμα πιστοποίησης δεξιοτήτων.

Πίνακας 1: Μαθητές ανώτερης μέσης εκπαίδευσης κατά κατεύθυνση (γενική / επαγγελματική)

	2007/2008 ΕΕ	2008/2009 ΕΕ	2007/2008 Κύπρος	2008/2009 Κύπρος	2009/2010 Κύπρος
Ανώτερη μέση εκπαίδευση προ-επαγγελματική και τεχνική και επαγγελματική (%)	50,3%	50,4%	12,6%	12,8%	13,2%
Γενικά προγράμματα ανώτερης μέσης εκπαίδευσης (%)	49,7%	49,6%	87,4%	87,2%	86,8%

Πηγή: Eurostat, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Οι εγγραφές στη ΜΤΕΕ το 2009/2010 περιλαμβάνουν μαθητές στη Θεωρητική Κατεύθυνση και μαθητές στην Πρακτική Κατεύθυνση συμπεριλαμβανομένων των βραδινών μαθημάτων. Μόνο 13,2%, ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες, αποτελούν οι εγγραφές στην τεχνική / επαγγελματική εκπαίδευση. Το ποσοστό των μαθητών σε Τεχνικές Σχολές στην Κύπρο είναι χαμηλό γιατί οι περισσότεροι μαθητές προτιμούν να συνεχίσουν σε ανώτερες σπουδές και η οδός που ακολουθείται για τα περισσότερα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η γενική κατεύθυνση. Πρόσθετα, η οικονομία χαρακτηρίζεται από ένα αναπτυσσόμενο τομέα των υπηρεσιών και φθίνοντα μεταποιητικό τομέα. Αυτό οδήγησε σε σταδιακή μείωση του αριθμού των ατόμων που εργάζονται σε τεχνικά επαγγέλματα και συνεπώς σε μείωση στον αριθμό μαθητών σε Τεχνικές Σχολές, που τροφοδοτούν κυρίως αυτά τα επαγγέλματα.

Η ανάπτυξη των αναλυτικών προγραμμάτων είναι μια συλλογική προσπάθεια στην οποία εμπλέκονται το προσοντούχο προσωπικό της ΜΤΕΕ, εμπειρογνώμονες από άλλα ιδρύματα κατάρτισης, μέλη του Συμβουλευτικού Σώματος Τεχνικής Εκπαίδευσης, Συνδικαλιστικές και Εργοδοτικές Οργανώσεις. Το αναλυτικό πρόγραμμα εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο προτού εφαρμοστεί.

Κατά την τελευταία μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό των αναλυτικών προγραμμάτων που προσφέρονται από τη ΜΤΕΕ στην Κύπρο η εφαρμογή της οποίας συμπληρώθηκε το 2004, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, όπως το Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνικής Εκπαίδευσης, οι Συμβουλευτικές Επιτροπές για τους κλάδους / ειδικότητες της ΜΤΕΕ, οι Εργοδοτικές και Συνδικαλιστικές Οργανώσεις και η ΑνΑΔ, συμφώνησαν στον ορισμό του όρου «αναλυτικό πρόγραμμα», ο οποίος περιλαμβάνει τους στόχους κατάρτισης, το περιεχόμενο, το εκπαιδευτικό υλικό, το προφίλ των φοιτητών και προτεινόμενες προσεγγίσεις και μεθόδους για την επίτευξη των στόχων κατάρτισης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το ΥΠΠ συγχρηματοδότησε μια δράση που στοχεύει στην ενδυνάμωση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της ΜΤΕΕ και στη βελτίωση της οργάνωσής της. Η δράση περιλάμβανε τη διεξαγωγή μελέτης με αντικείμενο την οργάνωση της ΜΤΕΕ, η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2008. Στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης και στη βάση των αποτελεσμάτων της μελέτης, το ΥΠΠ δημιούργησε το 2009 διάφορες ομάδες εργασίας που αναθεώρησαν τα αναλυτικά προγράμματα των Τεχνολογικών και Εργαστηριακών Μαθημάτων της Πρακτικής Κατεύθυνσης. Ο στόχος της αναθεώρησης των αναλυτικών προγραμμάτων ήταν να μειωθούν οι ειδικότητες που προσφέρονται από τη ΜΤΕΕ, παρέχοντας στους μαθητές τη δυνατότητα απόκτησης των δεξιοτήτων που χρειάζονται για να γίνουν πιο

ανταγωνιστικοί όταν ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Τα αναθεωρημένα προγράμματα κατάρτισης της Πρακτικής Κατεύθυνσης θα αποτελέσουν τη βάση για αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων της Θεωρητικής Κατεύθυνσης. Τα νέα αναλυτικά προγράμματα μέσης γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης θα εφαρμοστούν πλήρως μέχρι το 2015.

Πρόσθετα, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας της ΜΤΕΕ, το ΥΠΠ συνεχίζει την πολιτική ανάπτυξης της υποδομής των Τεχνικών Σχολών καθώς και της εισαγωγής Νέας Τεχνολογίας στα αναλυτικά προγράμματα της ΜΤΕΕ. Έχουν επίσης εισαχθεί σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων ομάδων εργασίας και τεχνικών δημιουργικής σκέψης. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναπτύξουν πρωτοβουλίες στη μάθηση και οι καθηγητές καταρτίζονται συστηματικά για να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις νέες μεθόδους διδασκαλίας βασισμένες στους μαθητές.

Το ΥΠΠ, σε μια προσπάθεια να περιλάβει τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε όλη την κανονική εκπαίδευση, υλοποιεί το έργο Διαδικτυακό Σχολείο ΔΙΑΣ. Το έργο ΔΙΑΣ που αποτελεί ψηφιακή εφαρμογή είναι ένα δυναμικό εκπαιδευτικό εργαλείο το οποίο προωθεί την επικοινωνία, εντός και εκτός της τάξης, μεταξύ των καθηγητών, των μαθητών και των γονέων. Είναι ένα εικονικό μαθησιακό περιβάλλον στο οποίο φιλοξενείται το ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, διαθέσιμο να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια της εργασίας ή μη εργάσιμων ωρών από όλους τους εμπλεκόμενους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές καινοτομίες που εφαρμόστηκαν στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου και θα αποτελέσει αφετηρία για την ολική μεταμόρφωση της εκπαιδευτικής πρακτικής και σχολικής εμπειρίας καθώς και τη μεταμόρφωση του ρόλου των καθηγητών και μαθητών. Το Διαδικτυακό Σχολείο άρχισε τη φάση πιλοτικής εφαρμογής το Νοέμβριο 2008 σε οκτώ δημόσια σχολεία δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης σε όλη την Κύπρο και θα επεκταθεί σε όλη την Κύπρο μέχρι το 2014.

Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά της ανώτερης μέσης αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά πρόγραμμα

Τύπος εκπαιδευτικού προγράμματος	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	Αντίστοιχο επίπεδο ISCED	Κατανομή μεταξύ μαθημάτων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης	Κατανομή μεταξύ κατάρτισης σε αίθουσες διδασκαλίας και σε πρακτική εξάσκηση	Μέση διάρκεια σπουδών	Μετάβαση σε άλλες διόδους
Θεωρητική κατεύθυνση	Πρωτογενής τομέας και βασικές παροχές, Μεταποίηση, Κατασκευές, Διανομή και Μεταφορές, Επιχειρηματικές και άλλες υπηρεσίες	3	58% γενική, 42% επαγγελματική		3 χρόνια	Σε Ανώτερη και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
Πρακτική κατεύθυνση	Πρωτογενής τομέας και βασικές παροχές, Μεταποίηση, Κατασκευές, Διανομή και Μεταφορές, Επιχειρηματικές και άλλες υπηρεσίες	3	42,5% γενική, 57,5% επαγγελματική	Μια μέρα την εβδομάδα σε επιχειρήσεις τον τρίτο χρόνο	3 χρόνια	Σε Ανώτερη και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

5.4. ΥΠΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ)

Το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) είναι ένα διετές πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρει πρακτική και θεωρητική κατάρτιση σε νέους που δεν έχουν συμπληρώσει την υποχρεωτική κατώτερη μέση εκπαίδευση αλλά επιθυμούν να καταρτιστούν και να εργοδοτηθούν σε τεχνικά επαγγέλματα. Για να γίνουν δεκτοί στο ΣΜ οι μαθητές πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους αλλά να μην υπερβαίνουν το 18ο έτος κατά την αποφοίτησή τους.

Ευθύνη για το ΣΜ έχουν από κοινού το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), εξειδικευμένο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), ενώ η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) αποζημιώνει τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευόμενων όταν παρακολουθούν μαθήματα στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ).

Πρόσθετα, με ένα νέο μέτρο πολιτικής του ΚΕΠΑ, τίθεται σε εφαρμογή σχέδιο κινήτρων που στοχεύει στην προώθηση της εργοδότησης και της πρακτικής κατάρτισης στον ιδιωτικό τομέα των μαθητευόμενων του Συστήματος Μαθητείας. Το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και την Κυπριακή Δημοκρατία και είναι σχεδιασμένο για βελτίωση της ποιότητας της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης με την καταβολή χορηγήματος στις επιχειρήσεις για μέρος του μισθού του ενδοεπιχειρησιακού εκπαιδευτή που έχει την ευθύνη για κατάρτιση του μαθητευόμενου. Το χορήγημα επίσης καλύπτει τις συνεισφορές κοινωνικών ασφαλίσεων για το Μαθητευόμενο.

Το Συμβούλιο Μαθητείας έχει την ευθύνη για την εποπτεία της λειτουργίας του ΣΜ. Το Συμβούλιο έχει τριμερή χαρακτήρα με εκπροσώπους από την κυβέρνηση (ΥΕΚΑ, ΥΠΠ, ΚΕΠΑ, Γραφείο Προγραμματισμού), τις ΤΣ, τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις και την ΑνΑΔ, εξασφαλίζοντας έτσι την αποτελεσματική και συντονισμένη προσπάθεια όλων των ενδιαφερομένων μερών. Τα μέλη του Συμβουλίου διορίζονται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για διετή περίοδο. Το Συμβούλιο εξετάζει τα προκύπτοντα ζητήματα, λαμβάνει αποφάσεις για τα επαγγέλματα στα οποία θα παρέχεται κατάρτιση την επόμενη σχολική χρονιά και συμβουλεύει το ΚΕΠΑ.

Οι Μικτές Επιτροπές Μαθητείας είναι αρμόδιες για τον έλεγχο της λειτουργίας του ΣΜ για κάθε ειδικότητα σε κάθε επαρχία. Οι επιτροπές αυτές έχουν επίσης τριμερή χαρακτήρα και ανάμεσα στις αρμοδιότητές τους είναι, μεταξύ άλλων, να υποβάλλουν εισηγήσεις στο Συμβούλιο Μαθητείας για τα προβλήματα που προκύπτουν από τη λειτουργία του ΣΜ, όπως είναι η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, ο έλεγχος της πρακτικής εξάσκησης των μαθητευόμενων και η πληροφόρηση του κοινού για το σκοπό και στόχους του Συστήματος. Τα μέλη των επιτροπών αυτών διορίζονται από το Συμβούλιο Μαθητείας για περίοδο δυο χρόνων.

Υπογράφεται σχετική σύμβαση μαθητείας μεταξύ του εργοδότη, του μαθητευόμενου και του γονέα / κηδεμόνα του, όπου ο εργοδότης δεσμεύεται να παρέχει πρακτική κατάρτιση, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη σύμβαση. Κατά τη διάρκεια των δυο ημερών στο σχολείο οι μαθητευόμενοι παρακολουθούν τα ακόλουθα μαθήματα και στις δυο χρονιές της φοίτησής τους: 1 περίοδο Νέα Ελληνικά, 1 περίοδο Αγγλικά, 2 περιόδους μαθηματικά, 3 περιόδους τεχνολογία, 2 περιόδους σχέδιο και 5 περιόδους εργασία σε εργαστήρια.

Τα επαγγέλματα που λειτουργούν στο Σύστημα Μαθητείας καθορίζονται κάθε χρόνο σύμφωνα με τις ανάγκες της βιομηχανίας, την υποδομή σε εργαστήρια και τους καθηγητές των τεχνικών σχολών που είναι διαθέσιμοι για να διδάξουν. Κατά τη σχολική χρονιά 2010-2011 οι μαθητευόμενοι καταρτίζονται σε επαγγέλματα όπως: οικοδόμοι, υδραυλικοί / συγκολλητές, μηχανικοί

αυτοκινήτων, ηλεκτρολόγοι αυτοκινήτων, ξυλουργοί / επιπλοποιοί, ηλεκτρολόγοι, τεχνίτες οικιακών συσκευών και η ειδικότητα κομμωτικής.

Η αξιολόγηση των μαθητευομένων στις ΤΣ ακολουθεί τις διαδικασίες του εκπαιδευτικού συστήματος με διαγωνίσματα και γραπτές τελικές εξετάσεις. Στη βιομηχανία οι μαθητευόμενοι αξιολογούνται από τους επόπτες τους και ο βαθμός τους παρουσιάζεται σε πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από το ΚΕΠΑ, στους μαθητευόμενους που συμπληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα.

Το Πιστοποιητικό Μαθητείας επιτρέπει την πρόσβαση σε σημαντικό αριθμό ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων (όπως εργολάβων οικοδομών και ηλεκτρολόγων), νοουμένου ότι τηρούνται όλες οι άλλες πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Οι συμμετέχοντες που επιθυμούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας μπορούν να αποταθούν στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας (ΕΓΕ) και να συνεργαστούν με τους αρμόδιους Λειτουργούς για να βρουν κατάλληλη απασχόληση. Επίσης, η συνεισφορά των Επιθεωρητών είναι πολύ σημαντική σε αυτή την προσπάθεια. Ένα σημαντικό ποσοστό των μαθητευομένων τείνουν στο να παραμένουν στον ίδιο εργοδότη, μετά τη συμπλήρωση της κατάρτισης τους.

Το ΣΜ δεν είναι υποχρεωτικό και η φοίτηση είναι δωρεάν. Εντούτοις, δεν υπάρχουν άμεσες και ορατές ακαδημαϊκές διόδους από το Σύστημα.

Το ΣΜ είναι συνδεδεμένο με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και με τη σχολική αποτυχία. Πρόσθετα, ενώ τα κορίτσια αποτελούν το 25% των διακόψαντων από το σχολείο κανένα δε συμμετείχε στο Σύστημα τα τελευταία χρόνια.

Επανασχεδιασμός του Συστήματος Μαθητείας

Η πρόταση για τη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το Νοέμβριο 2007. Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία προωθείται ως μια βιώσιμη, εναλλακτική μορφή κατάρτισης και ανάπτυξης των νέων, η οποία εγκρίθηκε για συγχρηματοδότηση από το ΕΚΤ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Το 2011 διορίστηκε σύμβουλος για διεξαγωγή τεχνικής μελέτης. Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία το 2015.

Οι κυριότερες στρατηγικές επιδιώξεις της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας είναι:

- Η παροχή εναλλακτικής πορείας εκπαίδευσης και κατάρτισης σε νεαρά άτομα τα οποία εγκαταλείπουν το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης και σε άτομα που συμπληρώνουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία θα τους βοηθήσει να μάθουν τις τεχνικές μάθησης, να αποκτήσουν και / ή να αναβαθμίσουν τις δεξιότητες τους ώστε να βελτιώσουν την απασχολησιμότητα τους και να μπορέσουν να ανελιχθούν στην καριέρα τους.
- Να διασφαλιστεί η κινητικότητα ανάμεσα στην εκπαίδευση, το σύστημα μαθητείας και την απασχόληση και να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος κοινωνικού αποκλεισμού.
- Η αύξηση της προσφοράς εργατικού δυναμικού με ειδικευμένα άτομα με σκοπό να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες της οικονομίας.

Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία θα απευθύνεται σε νεαρά άτομα 14 με 25 χρονών σε τρία στάδια (προπαρασκευαστική μαθητεία, κεντρικό κορμό μαθητείας και μεταλυκειακή μαθητεία), θα υποστηρίζεται από εσωτερικό κέντρο έρευνας και ανάπτυξης και θα συνδεθεί με το εθνικό Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων που έχει εγκαθιδρυθεί και εφαρμόζεται από την ΑνΑΔ.

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά του Συστήματος Μαθητείας

Τύπος εκπαιδευτικού προγράμματος	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	Αντίστοιχο επίπεδο ISCED	Κατανομή μεταξύ μαθημάτων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης	Κατανομή μεταξύ κατάρτισης σε αίθουσες διδασκαλίας και σε πρακτική εξάσκηση σε επιχειρήσεις	Μέση διάρκεια σπουδών	Μετάβαση σε άλλες διόδους
Σύστημα Μαθητείας	Πρωτογενής τομέας και βασικές παροχές, Μεταποίηση, Κατασκευές, Διανομή και Μεταφορές	-	4 περιόδους γενική, 10 περιόδους επαγγελματική	Δυο μέρες στο σχολείο, τρεις μέρες στην εργασία	2 χρόνια	Δεν υπάρχουν άλλες διόδους

5.5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΙΟΔΟΙ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ

Υπάρχουν τρία σχέδια αρχικής κατάρτισης τα οποία επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και απευθύνονται κυρίως σε αποφοίτους ανώτερης μέσης εκπαίδευσης. Αυτά είναι τα ταχύρρυθμα προγράμματα αρχικής κατάρτισης, τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης και τα σχέδια που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Ταχύρρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα Ταχύρρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης είναι Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία οργανώνονται από την ΑνΑΔ με στόχο την κάλυψη των αναγκών σε επαγγέλματα στα οποία παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις μέσα από θεωρητική και πρακτική κατάρτιση σε επαγγέλματα για τα οποία υπάρχει ζήτηση. Τα προγράμματα κατάρτισης οργανώνονται σε συνεργασία με το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), εξειδικευμένο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) και άλλα ιδρύματα.

Η διάρκεια αυτού του είδους προγραμμάτων κατάρτισης κυμαίνεται ανάμεσα σε 21 και 25 εβδομάδες, ανάλογα με τις απαιτήσεις του κάθε επαγγέλματος. Περιλαμβάνονται θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα σε ίδρυμα κατάρτισης και πρακτική εξάσκηση σε επιχειρήσεις.

Κατά το 2010 έχουν οργανωθεί προγράμματα κατάρτισης για τα ακόλουθα επαγγέλματα: Μάγειροι, Οικοδόμοι, Υδραυλικοί, Μηχανικοί Αυτοκινήτων, Κατασκευαστές Αλουμινίου, Ηλεκτρολόγοι Οικοδομών, Επιπλοιοιοί, Τεχνικοί Συσκευών Ψύξης και Κλιματισμού και Τεχνικοί Κινητών Τηλεφώνων.

Η ΑνΑΔ καλύπτει όλα τα έξοδα για το ιδρυματικό μέρος των προγραμμάτων. Επίσης, καταβάλλεται στους συμμετέχοντες εβδομαδιαίο επίδομα κατάρτισης. Τα προγράμματα που προσφέρονται δημοσιεύονται σε ενημερωτικά έντυπα δυο φορές το χρόνο για τα τεχνικά επαγγέλματα και μια φορά το χρόνο για τα υπόλοιπα επαγγέλματα. Τα επαγγέλματα, τα κέντρα κατάρτισης, οι επαρχίες, ο αριθμός των καταρτιζομένων και άλλες σχετικές πληροφορίες για το κάθε πρόγραμμα δίνονται μαζί με λεπτομέρειες για την αίτηση και τις ημερομηνίες για τις προσωπικές συνεντεύξεις για επιλογή.

Ο αριθμός προγραμμάτων είναι περιορισμένος λόγω περιορισμών στην υποδομή κατάρτισης και τους εκπαιδευτές. Ο αριθμός θέσεων επίσης περιορίζεται, κυμαίνεται όμως συνήθως μεταξύ 12 και

15. Τα προσόντα εισδοχής ή τα κριτήρια για επιλογή των καταρτιζομένων για τα προγράμματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Ηλικία: Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι τουλάχιστον 18 χρονών.
- Ελληνική γλώσσα: Οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν ικανότητα γλωσσικής επικοινωνίας στα Ελληνικά τουλάχιστον σε βασικό επίπεδο.
- Εργασιακή πείρα: Οι υποψήφιοι πρέπει να μην έχουν εργασιακή πείρα στο αντικείμενο του προγράμματος πέραν του ενός χρόνου.
- Ενδιαφέρον και βαθμός δέσμευσης υποψηφίου: Ένα σημαντικό κριτήριο είναι το ενδιαφέρον του υποψηφίου για την επιλεγμένη ειδικότητα.
- Εκπαίδευση: Πρέπει να είναι απόφοιτοι Λυκείου ή απόφοιτοι Τεχνικής Σχολής σε άλλη ειδικότητα ή απόφοιτοι Συστήματος Μαθητείας σε άλλη ειδικότητα.
- Κατάρτιση: Οι υποψήφιοι δεν πρέπει να έχουν παρακολουθήσει άλλο πρόγραμμα μεγάλης διάρκειας στην ίδια ειδικότητα τα τελευταία 2 χρόνια.

Δίνεται προτεραιότητα μεταξύ άλλων στους ανέργους, ειδικότερα στους μακροχρόνια ανέργους, στο οικονομικά αδρανές δυναμικό, σε άτομα με αναπηρίες που η αναπηρία τους δεν επηρεάζει τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα και απασχόληση στο επάγγελμα, μονογονιούς και νέους μέχρι 25 χρονών.

Μετά τη συμπλήρωση της πρακτικής κατάρτισης στη βιομηχανία, ο εργοδότης και ο εκπαιδευτής αξιολογούν τους συμμετέχοντες και το έντυπο αξιολόγησης καταρτιζομένου υποβάλλεται στην ΑνΑΔ μαζί με το βιβλιάριο κατάρτισης. Στους συμμετέχοντες που συμπληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα απονέμεται Πιστοποιητικό Κατάρτισης, στο οποίο αναγράφεται η ειδικότητα, η διάρκεια και το περιεχόμενο της κατάρτισης και βεβαιώνεται ότι ο κάτοχος του πιστοποιητικού συμπλήρωσε με επιτυχία τις απαιτήσεις της κατάρτισης.

Σύμφωνα με την ΑνΑΔ, μέσα στο 2010, 454 άτομα συμμετείχαν στα Ταχύρρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης.

Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης οργανώνονται από τις επιχειρήσεις και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Σκοπός είναι η σχεδίαση, οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης από τις ίδιες τις επιχειρήσεις για κάλυψη των αναγκών του προσωπικού τους σε όλα τα επίπεδα. Τα προγράμματα αυτά σχεδιάζονται κυρίως για να καλύψουν τις ανάγκες αρχικής κατάρτισης των νεοπροσληφθέντων εργαζομένων. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να διεκπεραιωθούν από εκπαιδευτές οι οποίοι εργάζονται μέσα στην επιχείρηση ή από άλλους εκπαιδευτές που προέρχονται από την Κύπρο ή το εξωτερικό. Το χορήγημα που καταβάλλεται από την ΑνΑΔ υπολογίζεται με βάση το κόστος του εκπαιδευτή, τη διάρκεια του προγράμματος και τον αριθμό των συμμετεχόντων.

Το αναλυτικό πρόγραμμα και η διάρκεια του προγράμματος ποικίλουν ανάλογα με τον καταρτιζόμενο, το επάγγελμα και τις ανάγκες της επιχείρησης. Η διάρκεια των προγραμμάτων αυτών συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 4-12 εβδομάδες. Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος ο εκπαιδευτής αξιολογεί τον καταρτιζόμενο και στο τέλος ο εκπαιδευτής προβαίνει σε τελική αξιολόγηση για να διασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα έχει πετύχει τους στόχους του. Τα προγράμματα αυτά δεν παρέχουν δίπλωμα ή αναγνωρισμένο προσόν αφού οι γνώσεις που αποκτούνται είναι συγκεκριμένες για τις απαιτήσεις του κάθε καταρτιζομένου, το επάγγελμα και τις ανάγκες της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ Έργα

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), εφαρμόζει κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ και την ΑνΑΔ έργα. Τα έργα στοχεύουν στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού, μέσα από την παροχή ευκαιριών για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας.

Τα έργα περιλαμβάνουν ευκαιρίες για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης για εκμάθηση / χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, εκμάθηση αγγλικής γλώσσας και γραμματειακές δεξιότητες καθώς και προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας διάρκειας 8 εβδομάδων για το αδρανές γυναικείο δυναμικό και 10 εβδομάδων για τους άνεργους. Τα προγράμματα παρέχονται δωρεάν και οι συμμετέχοντες λαμβάνουν χορηγία €8 την ώρα και €200 την εβδομάδα για προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας. Τα πρώτα προγράμματα για εκμάθηση / χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών για άνεργους και οικονομικά αδρανείς γυναίκες άρχισαν το Μάιο 2010.

Τα έργα αναμένεται να έχουν σημαντική συμβολή στην προσπάθεια αντιμετώπισης των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην ανεργία. Αναμένεται ότι από τα έργα αυτά θα επωφεληθούν 2.200 άνεργοι και 1.500 οικονομικά αδρανείς γυναίκες. Σύμφωνα με την ΑνΑΔ, μέσα στο 2010, 398 άνεργοι και 349 οικονομικά αδρανείς γυναίκες συμμετείχαν στα έργα αυτά.

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά των προγραμμάτων Μεταλυκειακής Αρχικής Κατάρτισης

Τύπος εκπαιδευτικού προγράμματος	Κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας	Αντίστοιχο επίπεδο ISCED	Κατανομή μεταξύ μαθημάτων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης	Κατανομή μεταξύ κατάρτισης σε αίθουσες διδασκαλίας και σε πρακτική εξάσκηση σε επιχειρήσεις	Μέση διάρκεια	Μετάβαση σε άλλες διόδους
Ταχύρρυθμα Προγράμματα Αρχικής κατάρτισης	Μεταποίηση, Κατασκευές, Διανομή και Μεταφορές			13-17 εβδομάδες ιδρυματική και 8 εβδομάδες πρακτική κατάρτιση	20 εβδομάδες	
Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης					4-12 εβδομάδες	
Συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ Έργα – Άνεργοι				Προγράμματα Κατάρτισης: 160 ώρες, εργασιακή πείρα: 10 εβδομάδες	179 ώρες	
Συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ Έργα – Οικονομικά αδρανείς γυναίκες				Προγράμματα Κατάρτισης: 100 ώρες, εργασιακή πείρα: 8 εβδομάδες	120 ώρες	

5.6. ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δεν παρέχεται στην Κύπρο μεταλυκειακή (μη τριτοβάθμια) επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

5.7. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ) καθώς και δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρόσθετα από τη δημόσια παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, άρχισαν να λειτουργούν τέσσερα ιδιωτικά πανεπιστήμια και περίπου 35 ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τριτοβάθμια αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται σε τέσσερα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία υπάγονται σε διάφορα υπουργεία.

Η εκπαίδευση σε πανεπιστήμια / ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αναγνωρισμένη από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), επιχορηγείται με τη μορφή χορηγίας, όπως και η τριτοβάθμια εκπαίδευση στο εξωτερικό. Η χορηγία παρέχεται σε κάθε οικογένεια που διαμένει μόνιμα στην Κύπρο (στις περιοχές που ελέγχει η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας) για κάθε φοιτητή (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 10.2).

Σύμφωνα με τον Πίνακα 1, περισσότερα από τα μισά άτομα που φοιτούν στην ανώτερη εκπαίδευση (60,1%) συμμετέχουν σε προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που είναι κατά κύριο λόγο θεωρητικά και προορίζονται να προσφέρουν επαρκή προσόντα για την εισαγωγή σε ανώτερα ερευνητικά προγράμματα και επαγγέλματα που απαιτούν ψηλές δεξιότητες, ενώ λιγότερο από τα μισά (38,4%) συμμετέχουν σε προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία έχουν πρακτικό προσανατολισμό και σχετίζονται με συγκεκριμένο επάγγελμα. Εντούτοις, μόνο το 1,5% συμμετέχουν στο δεύτερο στάδιο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που οδηγεί σε διδακτορικό.

Σημειώνεται ότι μεγάλοι αριθμοί Κυπρίων φοιτητών εγγράφονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό. Κατά το 2009/2010 υπήρχαν 20.051 Κύπριοι φοιτητές στο εξωτερικό (επίπεδο ISCED 5-6) σε σύγκριση με 21.095 Κύπριους φοιτητές στην Κύπρο, ενώ ο συνολικός αριθμός των φοιτητών στην Κύπρο, συμπεριλαμβανομένων 11.138 ξένων φοιτητών, ήταν 32.233.

Πίνακας 1: Ποσοστά συμμετοχής σε προγράμματα ανώτερης εκπαίδευσης κατά προσανατολισμό προγράμματος – 2009/2010

	Σύνολο ISCED 5-6	ISCED 5a		ISCED 5b		ISCED 6	
		Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
Κύπρος	32.233	19.356	60,1	12.390	38,4	487	1,5

ISCED 5a: Προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που είναι κατά κύριο λόγο θεωρητικά και προορίζονται να προσφέρουν επαρκή προσόντα για την εισαγωγή σε ανώτερα ερευνητικά προγράμματα και επαγγέλματα που απαιτούν ψηλές δεξιότητες

ISCED 5b: Προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία έχουν πρακτικό προσανατολισμό και προορίζονται για συγκεκριμένο επάγγελμα

ISCED 6: Δεύτερο στάδιο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που οδηγεί σε ανώτερο πτυχίο ερευνητή

Πηγή: Eurostat, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Δημόσια Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Υπάρχουν τέσσερα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μη πανεπιστημιακής) τα οποία προσφέρουν προγράμματα στη Δασονομία, Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Τέχνες και άλλα επαγγέλματα. Τα ιδρύματα αυτά κατά υπουργείο είναι τα ακόλουθα:

- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:
-Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου.
- Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος:
-Δασικό Κολέγιο Κύπρου.
- Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού:
-Σχολή Τουριστικών Ξεναγών (Η Σχολή Ξεναγών λειτουργεί όποτε παρίσταται ανάγκη).
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης:
-Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.

Ο κύριος σκοπός αυτών των ιδρυμάτων είναι η παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η δημιουργία ψηλού επιπέδου επαγγελματιών σε κάθε τομέα. Στόχος είναι η παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης σύμφωνα με τις ανάγκες της Κυπριακής αγοράς εργασίας. Τα προγράμματα έχουν τεχνική / επαγγελματική κατεύθυνση και είναι ειδικά σχεδιασμένα για να παρέχουν στους φοιτητές τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να εργαστούν είτε στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα.

Τα βασικά προσόντα εισδοχής που απαιτούνται από τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η συμπλήρωση των 12 χρόνων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, που πιστοποιείται από το απολυτήριο του λυκείου ή της τεχνικής σχολής. Η επιλογή υποψηφίων βασίζεται στην επιτυχία του καθενός στις Παγκύπριες Εξετάσεις και σε κάποιες περιπτώσεις απαιτείται επίσης να επιτύχουν σε προφορική εξέταση.

Οι Κύπριοι φοιτητές και φοιτητές που προέρχονται από κράτη - μέλη της ΕΕ δεν πληρώνουν δίδακτρα. Σε ορισμένα ιδρύματα όλοι οι φοιτητές λαμβάνουν δωρεάν διαμονή. Οι αλλοδαποί φοιτητές έχουν υποχρέωση να πληρώνουν δίδακτρα για να φοιτούν σε αυτά τα ιδρύματα. Τα δίδακτρα κυμαίνονται μεταξύ €3.700 και €4.500 ετησίως. Όλα τα δίδακτρα πληρώνονται στο ίδρυμα. Ο τρόπος χρηματοδότησης των ιδρυμάτων περιγράφεται στο υποκεφάλαιο 10.1.

Οι σπουδές οργανώνονται σε προγράμματα τα οποία περιλαμβάνουν διάφορες ειδικότητες. Το αρμόδιο υπουργείο για το κάθε ίδρυμα εγκρίνει το κάθε πρόγραμμα, αν και σε μεγάλο βαθμό τα ίδια τα ιδρύματα σχεδιάζουν τα αναλυτικά προγράμματα. Τα προγράμματα παρέχουν βασικές επαγγελματικές σπουδές και πρακτική κατάρτιση. Το ακαδημαϊκό έτος ξεκινά μέσα Σεπτεμβρίου ή αρχές Οκτωβρίου και τελειώνει το Μάιο / Ιούνιο. Συνήθως περιλαμβάνει δυο εξάμηνα και αφιερώνεται σημαντικός χρόνος στην πρακτική κατάρτιση.

Οι φοιτητές αξιολογούνται με γραπτές εξετάσεις που διεξάγονται στο μέσο και στο τέλος του εξαμήνου. Εργασίες σε εργαστήρια επίσης αξιολογούνται και ο βαθμός τους συνεισφέρει στην τελική βαθμολογία του συγκεκριμένου μαθήματος. Αξιολογούνται επίσης η εργασία σχεδίου και η πρακτική κατάρτιση και λαμβάνονται υπόψη στην τελική βαθμολογία. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος, το οποίο διαρκεί 2-3 χρόνια, οδηγεί στην απόκτηση Διπλώματος ή ακόμα και Ανώτερου Διπλώματος από το ίδιο το ίδρυμα. Με βάση το νόμο 68(I)/96, που ρυθμίζει τη διαδικασία για την αναγνώριση των προσόντων ανώτερης εκπαίδευσης, τα διπλώματα που απονέμονται από τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αναγνωρισμένα από τις αρμόδιες αρχές του κράτους.

Ιδιωτικά Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Ιδιωτικά Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν ευρύ φάσμα ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προγραμμάτων σπουδών σε διάφορα επίπεδα (μονοετές ή διετές Δίπλωμα, τριετές Ανώτερο Δίπλωμα, τετραετές Πτυχίο και μονοετές ή διετές Μεταπτυχιακό) στα ακόλουθα: Γραμματειακές Σπουδές, Αισθητική, Επισιτιστικά, Μουσική-Τέχνη και Θέατρο, Σχεδιασμό,

Διοίκηση Ξενοδοχείων και Τουρισμού, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Κοινωνικές Επιστήμες, Εκπαίδευση, Επιχειρηματικές Σπουδές και Μηχανική.

Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική για τη μεγαλύτερη πλειοψηφία των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρονται, προσελκύνοντας ως εκ τούτου καθηγητές και φοιτητές από άλλες χώρες.

5.8. ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Εκμάθηση γλωσσών στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και στόχοι

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες προκλήσεις και τάσεις στην εκπαίδευση, στοχεύει στην πολιτιστική ανάπτυξη των μαθητών, στη συναισθηματική τους ανάπτυξη και στην προώθηση της κοινωνικής τους ευαισθητοποίησης, μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα και τη διδασκαλία ξένων γλωσσών στη μέση γενική καθώς και στη μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Τα αναλυτικά προγράμματα για ξένες γλώσσες βασίζονται στις αρχές του «Μαθαίνω πώς να μαθαίνω» και «Μαθαίνω Κάνοντας».

Τα αναλυτικά προγράμματα για ξένες γλώσσες στοχεύουν στην πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών προσφέροντας τους τις αναγκαίες βασικές γνώσεις και δεξιότητες, ώστε στο μέλλον να μπορούν να:

- Χειρίζονται την προσωπική και κοινωνική τους ζωή
- Αντιμετωπίζουν τον κόσμο της εργασίας
- Ανταγωνιστούν για μια θέση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Αναπτύσσουν ελεύθερη, ανεξάρτητη και κριτική σκέψη
- Συμμετέχουν σε ομάδες εργασίας, να αποδέχονται την ποικιλομορφία και να ανταλλάσσουν γνώσεις και εμπειρίες
- Αποφεύγουν το φανατισμό, ρατσισμό και ξενοφοβία και να αναπτύσσουν τη δεκτικότητα τους μέσα στο πολυ-πολυτισμικό περιβάλλον
- Επικοινωνούν και να αλληλεπιδρούν για διάφορα θέματα
- Χρησιμοποιούν αποτελεσματικά ξένες γλώσσες για να μπορούν να εκφράζονται καθαρά τόσο προφορικά όσο και γραπτά
- Κατανοούν τεχνικούς και τεχνολογικούς όρους σε ξένες γλώσσες
- Μπορούν να προσαρμόζονται στον συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο μέσα από τη δια βίου μάθηση

Ξένες γλώσσες που διδάσκονται

Τα μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, περιλαμβανομένων των ξένων γλωσσών, αποτελούν σημαντικό μέρος των προγραμμάτων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι τρεις ξένες γλώσσες που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές είναι τα Αγγλικά, τα Γαλλικά και τα Γερμανικά.

Τα Αγγλικά ως ξένη γλώσσα προσφέρεται ως υποχρεωτικό μάθημα γενικής εκπαίδευσης για τρεις περιόδους διδασκαλίας την εβδομάδα τον πρώτο χρόνο και για δυο περιόδους διδασκαλίας την εβδομάδα το δεύτερο και τρίτο χρόνο σπουδών (στην περίπτωση του κλάδου των Ξενοδοχειακών και Τουριστικών Υπηρεσιών και του κλάδου των Υπηρεσιών είναι υποχρεωτικά για τον πρώτο

χρόνο σπουδών και κατά το δεύτερο και τρίτο χρόνο σπουδών, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν Γαλλικά ή Γερμανικά, είτε για δυο ή τέσσερις περιόδους διδασκαλίας την εβδομάδα). Τα αναλυτικά προγράμματα για Γαλλικά και / ή Γερμανικά ως επιλεγμένα μαθήματα είναι τα ίδια και για τις δυο Κατευθύνσεις.

Τρόποι παράδοσης και μέθοδοι εκμάθησης γλωσσών

Οι καθηγητές ξένων γλωσσών των Τεχνικών Σχολών ενθαρρύνονται να υιοθετούν ένα συνδυασμό αρχών και τεχνικών από διάφορες μεθόδους διδασκαλίας με ένα προσεκτικά ισορροπημένο τρόπο. Συνεπώς, η πράξη της διδασκαλίας προϋποθέτει συνεχή προσαρμογή με την ποικιλία και ευελιξία να αποτελούν βασικές αρχές για την προώθηση της αποτελεσματικής διδασκαλίας και μάθησης

Οι βασικές αρχές, διαδικασίες και τρόποι που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία ξένων γλωσσών για να προωθήσουν τους στόχους των αναλυτικών προγραμμάτων είναι οι ακόλουθοι:

- Μαθητοκεντρική διδασκαλία.
- Ενθάρρυνση της αυτόνομης μάθησης.
- Σημασία στη συνεργασία και κατανόηση μαθητή-καθηγητή.
- Έμφαση στους διάφορους ρόλους του καθηγητή.
- Έμφαση στις δεξιότητες επικοινωνίας.
- Καλλιέργεια γενικών και ειδικών ενδιαφερόντων των μαθητών, των εμπειριών από το περιβάλλον και τη ζωή.
- Χρήση διαφόρων δράσεων και υλικού ανάλογα με τη μορφή και επίπεδο μάθησης.
- Ελαχιστοποίηση του Χρόνου Ομιλίας του Καθηγητή και Μεγιστοποίηση του Χρόνου Ομιλίας του Μαθητή.
- Επικέντρωση στην αυθεντικότητα για ειδίκευση των μαθητών.
- Ενσωμάτωση τεσσάρων δεξιοτήτων (Ακοής, Ομιλίας, Ανάγνωσης και Γραφής).

Αξιολόγηση και πιστοποίηση και επαλήθευση γλωσσικών δεξιοτήτων

Η αξιολόγηση είναι μέρος των αναλυτικών προγραμμάτων των ξένων γλωσσών, καθορίζοντας το βαθμό επιτυχίας των μαθητών σε σχέση με τους στόχους και επιδιώξεις των αναλυτικών προγραμμάτων. Είναι μια συνεχής διαδικασία και βασίζεται στη στάση των μαθητών, το ενδιαφέρον τους, την προθυμία, την επιμονή, τα αποτελέσματα των διαγωνισμάτων, την προφορική και γραπτή εργασία στην τάξη και την κατ' οίκον εργασία. Επίσης λαμβάνεται υπόψη η γλωσσική άνεση, η δημιουργικότητα και οι δεξιότητες επικοινωνίας, καθώς και μελέτες και ο φάκελος επιτευγμάτων του μαθητή.

Η εξέταση είναι ένα χρήσιμο εργαλείο, παρόλο που υπάρχουν και άλλοι σημαντικοί τρόποι για αξιολόγηση. Τα διαγωνίσματα βαθμολογούνται και περιλαμβάνουν διάφορες ασκήσεις επικοινωνίας, δίνοντας την ευκαιρία σε όλους τους μαθητές να αποδείξουν τις ικανότητες τους.

Η χρήση του φακέλου επιτευγμάτων αποτελεί μια εναλλακτική μέθοδο αξιολόγησης καθώς οι σύγχρονες τάσεις στην εκπαίδευση παροτρύνουν την υιοθέτηση του στην αξιολόγηση, επιπρόσθετα από τις μεθόδους που ήδη χρησιμοποιούνται. Ο φάκελος επιτευγμάτων περιλαμβάνει μελέτες, σχέδια, εικόνες που σχετίζονται με την ειδικότητα του μαθητή και τα οποία οι μαθητές μπορούν να περιγράψουν γραπτώς ή προφορικά, σημειώσεις, οδηγίες, προσκλήσεις, κάρτες, φωτογραφίες, βίντεο, γραπτές εργασίες και άλλες εργασίες τις οποίες οι μαθητές πιστεύουν ότι πρέπει να περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο τους.

6.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Κύριες επιδιώξεις πολιτικής

Η προώθηση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση σε όλους, περιλαμβανομένης της πρόσβασης στην εκπαίδευση και ένταξη / επανένταξη στην αγορά εργασίας είναι μια κύρια επιδίωξη πολιτικής της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Οι κυριότερες πολιτικές που προωθούνται περιλαμβάνουν την αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσα από τη βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και της αγοράς εργασίας μέσα από την εγκαθίδρυση Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, την ανάπτυξης εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας μέσα από την εφαρμογή διαφόρων δράσεων κατάρτισης που να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες των εργοδοτούμενων, των ανέργων και των οικονομικά αδρανών γυναικών.

Πληροφορίες σε σχέση με τις νομοθεσίες και τη χρηματοδότηση της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης παρέχονται στα υποκεφάλαια 4.4 και 10.3 αντίστοιχα.

Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων

Στην Κύπρο υπάρχει μια μακρά παράδοση τριμερών διαβουλεύσεων (κυβέρνηση, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις) και κοινωνικού διαλόγου.

Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν ενεργά υπό συμβουλευτική και καθοδηγητική ιδιότητα στη διαδικασία διαμόρφωσης των εθνικών προγραμματικών εγγράφων, σε διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας για τη διαμόρφωση διαφόρων εγγράφων και τη διαμόρφωση των θέσεων της Κύπρου σε διάφορα θέματα της ΕΕ. Συμμετέχουν σε Διοικητικά Συμβούλια οργανισμών οι οποίοι ασχολούνται με θέματα ανθρώπινου δυναμικού, συμμετέχουν έτσι ενεργά στη διαμόρφωση του στρατηγικού προγραμματισμού, των στόχων και της πολιτικής αυτών των οργανισμών.

Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στον εντοπισμό αναγκών εκπαίδευσης και κατάρτισης και στον καθορισμό προτεραιοτήτων για κάλυψη αυτών των αναγκών. Ενεργός συμμετοχή τους υπάρχει και στην ανάπτυξη των Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων. Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν επίσης στον κοινωνικό διάλογο για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, σε μια συνεχή προσπάθεια για εισαγωγή αλλαγών και καινοτομιών σε όλα τα επίπεδα και όλες τις πτυχές του εκπαιδευτικού συστήματος.

Πρόσθετα, οι κύριοι αντιπροσωπευτικοί οργανισμοί των κοινωνικών εταίρων συμμετέχουν ενεργά στην οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης προωθώντας έτσι με ενεργητικό τρόπο τη συμμετοχή όλων, περιλαμβανομένων των μελών τους, στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Ο ρόλος και τα καθήκοντα εμπλεκόμενων οργανισμών και φορέων

Οι κύριοι φορείς που προωθούν τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), το οποίο παρέχει προγράμματα κανονικής εκπαίδευσης μέσα από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) η οποία εγκρίνει και επιχορηγεί

προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) το οποίο παρέχει ποικιλία προγραμμάτων για ενήλικες μέσα από τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δημόσια ιδρύματα κατάρτισης και άλλα υπουργεία και δημόσια ιδρύματα. Επιπλέον, ιδιωτικά ιδρύματα, όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης, συμβουλευτικοί οίκοι και επιχειρήσεις παρέχουν διάφορα προγράμματα για ενήλικες, περιλαμβανόμενων αρκετών που δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Το ΥΠΠ προσφέρει προγράμματα κανονικής εκπαίδευσης μέσα από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή, με στόχο την προώθηση της συμμετοχής στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και την καταπολέμηση της πρόωρης αποχώρησης από την εκπαίδευση. Τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή στοχεύουν στην παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε απόφοιτους Τεχνικής Σχολής που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια ειδικότητα άλλη από την αρχική που είχαν επιλέξει. Επιπλέον, οι απόφοιτοι Λυκείου που επιθυμούν να αποκτήσουν τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση μπορούν να φοιτήσουν στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή. Τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι ισάξια με τα κανονικά προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρονται το πρωί. Το ΥΠΠ προωθεί την εγκαθίδρυση δεύτερης Εσπερινής Τεχνικής Σχολής στη Λεμεσό. Το ΥΠΠ παρέχει συνεχώς αναβαθμισμένο εξοπλισμό ΤΠΕ σε όλα τα δημόσια σχολεία της Κύπρου για να διευκολύνει την ενσωμάτωση των ΤΠΕ σε όλα τα μαθήματα. Πρόσθετα, προωθείται ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των αναλυτικών προγραμμάτων όλων των σχολείων.

Η ΑνΑΔ διοικείται από 13-μελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από εκπροσώπους της Κυβέρνησης, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων. Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού που καταβάλλουν όλες οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ημικρατικοί οργανισμοί. Το Τέλος αντιστοιχεί στο 0,5% του συνολικού μισθολογίου της κάθε επιχείρησης. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ.

Η ΑνΑΔ επιχορηγεί ποικιλία προγραμμάτων κατάρτισης που απευθύνονται σε εργαζομένους, ανέργους, συμπεριλαμβανομένων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οικονομικά αδρανείς γυναίκες. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις κατάρτισης που στοχεύουν στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ανέργων, για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, καθώς και την απόκτηση πράσινων δεξιοτήτων από εργαζομένους και ανέργους.

Η κατάρτιση μέσα από την εργασία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των σχεδίων που επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ, όπως τα μονοεπιχειρησιακά και πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης, η τοποθέτηση και κατάρτιση ανέργων αποφοίτων τριτοβάθμιας κατάρτισης και η τοποθέτηση και κατάρτιση ανέργων Κυπρίων και κοινοτικών για συμπλήρωση κενών θέσεων εργασίας ή / και αντικατάσταση εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες.

Η απόκτηση δεξιοτήτων στις ΤΠΕ (τόσο σε ψηφιακές δεξιότητες όσο και σε ηλεκτρονικές δεξιότητες για εργαζομένους σε ΤΠΕ) κατέχει προεξέχουσα θέση ως κύρια ανάγκη κατάρτισης των ατόμων και επιχειρήσεων στα μονοεπιχειρησιακά και πολυεπιχειρησιακά προγράμματα που εγκρίνει και επιχορηγεί η ΑνΑΔ, καθώς και στα προγράμματα που προσφέρονται σε ανέργους και οικονομικά αδρανείς γυναίκες.

Βασικά εμπόδια και τρόποι αντιμετώπισης τους

Η συμμετοχή στην κανονική συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι σχετικά χαμηλή. Το ΥΠΠ, για να αυξήσει τη συμμετοχή στα Βραδινά Τμήματα που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές, τα οποία παρέχουν συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε ενήλικες που εργάζονται στη βιομηχανία, προγραμματίζει τα ακόλουθα:

- Εισαγωγή νομοθεσίας που θα καταστήσει το πιστοποιητικό που απονέμεται μετά από επιτυχή συμπλήρωση του τριετές προγράμματος, ισάξιο του Απολυτηρίου που απονέμεται από τα σχολεία Μέσης Γενικής και Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.
- Σύνδεση του απολυτηρίου των Βραδινών Τμημάτων που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές με το ολοκληρωμένο Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων που εφαρμόζεται από την ΑνΑΔ.
- Εισαγωγή μέτρων που θα προωθήσουν την κατάρτιση των συμμετεχόντων μέσα από την εργασία σε κατάλληλες επιχειρήσεις.
- Περαιτέρω μείωση των ήδη χαμηλών διδάκτρων που πληρώνουν άτομα που παρακολουθούν τα Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.

Τα Μεταλκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τα οποία θα εγκαθιδρυθούν το 2012-2013, θα παρέχουν εναλλακτική δίοδο για τους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης και τους ενήλικες.

Η ανάπτυξη του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων που θα ενσωματώσει το Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων αναμένεται να συνεισφέρει στην περαιτέρω βελτίωση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων μέσα από τη δια βίου μάθηση και αναμένεται να συνεισφέρει στην αύξηση της συμμετοχής στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Μια γενική αδυναμία της υφιστάμενης παροχής κατάρτισης που προωθείται από δημόσιες αρχές είναι η εξαίρεση των αυτοαπασχολούμενων από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ. Εντούτοις, η ΑνΑΔ, αναγνωρίζοντας τη σημασία της συμπερίληψης των αυτοαπασχολούμενων στη σφαίρα αρμοδιοτήτων της, έχει αναθέσει σε εξωτερικούς συμβούλους την εκπόνηση μελέτης με τίτλο «Δημιουργία αποτελεσματικού μηχανισμού για την κατάρτιση των αυτοαπασχολούμενων – Ο πιθανός ρόλος της ΑνΑΔ». Η έκθεση αναμένεται να ολοκληρωθεί το Μάρτιο 2012 και στη βάση των αποτελεσμάτων της θα ληφθούν κατάλληλες αποφάσεις.

6.2. ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Προγράμματα κανονικής εκπαίδευσης προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή, η οποία λειτουργεί κάτω από την επίβλεψη της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).

Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή ιδρύθηκε στη Λευκωσία το 1999 με σκοπό την ενθάρρυνση συμμετοχών στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, και την καταπολέμηση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο. Το ΥΠΠ προγραμματίζει την ίδρυση ακόμα μιας Εσπερινής Τεχνικής Σχολής στη Λεμεσό.

Τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή στοχεύουν στην παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε απόφοιτους Τεχνικής Σχολής που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια ειδικότητα άλλη από την αρχική που είχαν επιλέξει. Πρόσθετα, οι απόφοιτοι Λυκείου που επιθυμούν να αποκτήσουν τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση μπορούν να φοιτήσουν στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή. Η Σχολή λειτουργεί από το Σεπτέμβριο μέχρι το τέλος Μαΐου. Τα προγράμματα που προσφέρονται στοχεύουν στην παροχή τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε άτομα άνω των δεκαπέντε ετών που έχουν συμπληρώσει με επιτυχία το Γυμνάσιο.

Η διάρκεια των προγραμμάτων ποικίλει από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης των μαθητών. Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή παρέχει προγράμματα σπουδών στους κλάδους Μηχανολογίας, Ηλεκτρολογίας, Πολιτικής Μηχανικής / Αρχιτεκτονικής και Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Εντούτοις, έχει τη δυνατότητα να προσφέρει προγράμματα σπουδών που καλύπτουν όλους τους κλάδους που προσφέρονται στις πρωινές τάξεις

των Τεχνικών Σχολών νοουμένου ότι τουλάχιστον 8 μαθητές ενδιαφερθούν για παρακολούθηση του κάθε προγράμματος σπουδών.

Τα προγράμματα που προσφέρονται από την Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι ισάξια με τα κανονικά προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρονται το πρωί. Ο αντίστοιχος Επιθεωρητής κάθε κλάδου είναι υπεύθυνος για τη σωστή εφαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων τόσο της αρχικής όσο και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η ύλη που διδάσκεται σε κάθε κλάδο και ειδικότητα είναι η ίδια με την ύλη στους κλάδους / ειδικότητες που προσφέρονται στα κανονικά προγράμματα προσαρμοσμένα όμως στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν τις βραδινές τάξεις.

Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο έχει την ίδια νομική υπόσταση με αυτό που απονέμεται από το Ενιαίο Λύκειο και τις Τεχνικές Σχολές. Έτσι οι απόφοιτοι της Εσπερινής Τεχνικής Σχολής μπορούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ιδρύματα ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο ή το εξωτερικό.

Η συνεχής αξιολόγηση της προόδου των μαθητών υπό μορφή διαγωνισμάτων που διενεργείται από τα σχολεία και οι τελικές εξετάσεις που οργανώνονται κεντρικά από το ΥΠΠ βοηθούν τους Επιθεωρητές στο να αξιολογήσουν την εργασία των εκπαιδευτών. Πρόσθετα με τα πιο πάνω, ζητείται από τους μαθητές να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια, για να αξιολογήσουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων που παρακολούθησαν.

Τέλος, οι Επιθεωρητές του κάθε κλάδου έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι η υποδομή των Τεχνικών Σχολών που προσφέρουν προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης χρησιμοποιείται με τον καλύτερο δυνατό και αποτελεσματικότερο τρόπο.

Στατιστικά στοιχεία

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, το 2,9% του πληθυσμού συμμετείχε σε κανονική εκπαίδευση το 2007, ποσοστό που είναι μικρό σε σύγκριση με το 6,3% στην ΕΕ. Ο πληθυσμός με ανώτερη μέση εκπαίδευση είχε τα ψηλότερα ποσοστά συμμετοχής, 7,8% το 2007. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τους εργαζομένους και τους αδρανείς, όπως φαίνεται στον Πίνακα 2, είναι 2,7% και 3,4%, ενώ το ποσοστό των ανέργων που συμμετείχαν σε κανονική εκπαίδευση και κατάρτιση το 2007 ήταν 4,4%, ποσοστό ψηλότερο από άλλες ομάδες στην Κύπρο.

Πίνακας 1: Συμμετοχή σε κανονική εκπαίδευση κατά επίπεδο εκπαίδευσης, 2007 [%]

	ISCED 0-2	ISCED 3-4	ISCED 5-6	Σύνολο
ΕΕ27	2,5	5,7	12,2	6,3
Κύπρος	-	1,0	7,8	2,9

ISCED 0-2: Προδημοτική, δημοτική και κατώτερη μέση εκπαίδευση

ISCED 3-4: Ανώτερη μέση και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων

Πίνακας 2: Συμμετοχή σε κανονική εκπαίδευση κατά επαγγελματική υπόσταση, 2007 [%]

	Εργαζόμενοι	Αδρανείς	Άνεργοι	Σύνολο
ΕΕ27	6,2	6,4	6,3	6,3
Κύπρος	2,7	3,4	4,4	2,9

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων

6.3. ΜΗ-ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κύρια χαρακτηριστικά της μη-κανονικής συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Στη μη-κανονική συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση υπάρχει μια πληθώρα από παροχές, τόσο δημόσιους όπως η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και δημόσια ιδρύματα κατάρτισης, όσο και ιδιωτικούς όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης και επιχειρήσεις. Η παροχή κατάρτισης από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα έχει ενθαρρυνθεί και ενισχυθεί κυρίως μέσα από την έγκριση και επακόλουθη επιχορήγηση προγραμμάτων κατάρτισης από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ). Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και άλλα υπουργεία επίσης διαδραματίζουν ρόλο στην παροχή μη-κανονικής εκπαίδευσης.

Οι επιχειρήσεις συμμετέχουν ενεργά στην παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ειδικότερα σε δράσεις συνεχόμενης κατάρτισης. Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν, δια νόμου, το 0,5% του συνολικού μισθολογίου τους στο Ταμείο Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και δύνανται να λαμβάνουν επιχορήγηση από την ΑνΑΔ για εγκεκριμένες δράσεις κατάρτισης. Η επιχορήγηση που παρέχεται από την ΑνΑΔ έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό κίνητρο για τη συμμετοχή των εργοδοτούμενων σε προγράμματα κατάρτισης. Έτσι οι επιχειρήσεις ετοιμάζουν και υποβάλλουν στην ΑνΑΔ προγράμματα κατάρτισης σε συνεχή βάση.

Πρόσθετα από τη δημόσια παροχή και επιχορήγηση, η κατάρτιση επιχορηγείται και απευθείας από εργοδότες. Επιπλέον, σε συγκεκριμένους τομείς η άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 10.3.3).

Η συμμετοχή επιχειρήσεων στην παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ενισχύεται με την εφαρμογή συγκεκριμένων σχεδίων για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικροεπιχειρήσεων και τη βελτίωση της παραγωγικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μέσα από την παροχή εξειδικευμένης καθοδήγησης και κατάρτισης.

Οι δραστηριότητες συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της ΑνΑΔ περιλαμβάνουν:

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στην Κύπρο

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η παροχή ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης στους εργαζομένους, για κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών της επιχείρησης για αποτελεσματική αξιοποίηση του προσωπικού μέσω κατάλληλης κατάρτισης και ανάπτυξης. Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 6 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 7 ώρες.

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η κατάρτιση και ανάπτυξη των εργαζομένων της επιχείρησης στο εξωτερικό, για κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών των επιχειρήσεων για αποτελεσματική αξιοποίηση του προσωπικού μέσω κατάλληλης κατάρτισης και ανάπτυξης. Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 2 μέρες ενώ η μεγαλύτερη είναι 60 μέρες.

- Συνήθη Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η παροχή συνεχιζόμενης κατάρτισης για κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων μέσω συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και οργανισμούς.

Τα προγράμματα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης και όλα τα επαγγέλματα. Δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα. Τα δημόσια ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν κυρίως προγράμματα τεχνολογίας και τεχνικών επαγγελμάτων, ενώ τα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης παρέχουν κυρίως προγράμματα για την επιχείρηση, διοίκηση, πληροφορική και προγράμματα προσανατολισμένα προς τις υπηρεσίες. Το ίδρυμα κατάρτισης / οργανισμός που παρέχει την κατάρτιση πρέπει να απονέμει Πιστοποιητικό Κατάρτισης που να αναφέρει ότι το πρόγραμμα εγκρίθηκε από την ΑνΑΔ. Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 6 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 7 ώρες.

- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Ζωτικής Σημασίας

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η παροχή συνεχιζόμενης κατάρτισης για κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των εργαζομένων μέσα από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και οργανισμούς σε θέματα ζωτικής σημασίας.

Η ελάχιστη διάρκεια του ιδρυματικού μέρους των προγραμμάτων αυτών είναι 12 ώρες (αφαιρουμένων των διαλειμμάτων). Η ελάχιστη διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης μέσα στην επιχείρηση είναι 3,5 ώρες και η μέγιστη 7 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 8 ώρες.

- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης στο Εξωτερικό

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η βελτίωση και ο εμπλουτισμός των γνώσεων και δεξιοτήτων των υψηλόβαθμων στελεχών στις επιχειρήσεις μέσα από την απόκτηση πρακτικών γνώσεων και εμπειριών από ανάλογες επιτυχημένες επιχειρήσεις του εξωτερικού. Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 4 μέρες και η μέγιστη είναι 15 μέρες.

- Προγράμματα κατάρτισης για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Τα προγράμματα κατάρτισης σε επιχειρήσεις για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στοχεύουν στην βελτίωση της οργάνωσης και διεύθυνσης των επιχειρήσεων και οργανισμών μέσα από την στελέχωση και κατάρτιση νέων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ΑνΑΔ παρέχει κίνητρα στους εργοδότες για να προσφέρουν προγράμματα κατάρτισης διάρκειας 6 ή 12 μηνών. Αυτά ενισχύονται με τη συμμετοχή των αποφοίτων και σε άλλες δραστηριότητες κατάρτισης.

- Σχέδιο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Μικροεπιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα

Το Έργο περιλαμβάνει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών καθοδήγησης και κατάρτισης, σε Μικροεπιχειρήσεις με απασχόληση 1-4 άτομα, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους. Το Έργο εφαρμόζεται από την ΑνΑΔ κατά την περίοδο 2010-2014 και συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

- Σχέδιο για τη βελτίωση της παραγωγικότητας των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα

Το Έργο περιλαμβάνει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών καθοδήγησης και κατάρτισης, σε Μικρομεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση 5-249 άτομα, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας τους. Το Έργο εφαρμόζεται από την ΑνΑΔ κατά την περίοδο 2010-2014 και συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

Το ΥΠΠ είναι υπεύθυνο για:

- Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών, τα οποία προσφέρουν συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση σε ενήλικες. Η Διεύθυνση της ΜΤΕΕ εκδίδει εγκυκλίους που ρυθμίζουν τα είδη προγραμμάτων που προσφέρονται, τη διάρκεια, τα διδάκτρα, την αμοιβή εκπαιδευτών και τα διάφορα πιστοποιητικά που απονέμονται με την επιτυχή συμπλήρωση των προγραμμάτων. Ο στόχος των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών είναι να προσφέρουν συνεχιζόμενη επιμόρφωση εργαζομένων ενηλίκων, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας καθώς και κατάρτιση που στοχεύει στην επανένταξη των ανέργων στην απασχόληση, σε τομείς όπου υπάρχουν ελλείψεις ειδικευμένων εργατών.
- Επιμορφωτικά Κέντρα, τα οποία προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μικρής ή μέτριας διάρκειας που απευθύνονται σε ενήλικες και καλύπτουν διάφορα ενδιαφέροντα.
- Μεταλκευακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, που θα εγκαθιδρυθούν το 2012-2013 και θα προσφέρουν μια εναλλακτική δίοδο για αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης και ενήλικες.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ), που παρέχει ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση σε καθηγητές μέσης εκπαίδευσης.
- Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), που παρέχει προϋπηρεσιακή κατάρτιση σε καθηγητές μέσης εκπαίδευσης.

Το ΥΕΚΑ έχει την ευθύνη για τα ακόλουθα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

- Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) το οποίο προσφέρει σύντομα προγράμματα για εργαζομένους με έμφαση σε τεχνικά επαγγέλματα και διοίκηση επιχειρήσεων.
- Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) το οποίο προσφέρει προγράμματα αναβάθμισης γνώσεων και δεξιοτήτων στους εργαζομένους στον τομέα ξενοδοχείων και εστιατορίων.

Άλλα υπουργεία υπεύθυνα για την κατάρτιση δημοσίων υπαλλήλων και επιχειρήσεων σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Γεωργοί

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των γεωργών που παρέχεται από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕΓΕ) του Τμήματος Γεωργίας.

Δημόσιοι υπάλληλοι

Η συνεχιζόμενη κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων προσφέρεται μέσα από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) του Υπουργείου Οικονομικών (ΥΟ). Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων προωθείται επίσης από την Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού.

Συγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης και σεμινάρια προσφέρονται από δημόσιες αρχές σε συγκεκριμένες ομάδες δημοσίων υπαλλήλων όπως:

- Νοσηλευτές δημόσιου τομέα

Το Υπουργείο Υγείας (ΥΥ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των νοσηλευτών δημόσιου τομέα που παρέχεται από τη Νοσηλευτική Σχολή.

- Αξιωματικοί και λοχίες

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) προωθεί την κατάρτιση των αξιωματικών και λογιών που παρέχεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου. Η Αστυνομική Ακαδημία παρέχει επίσης μερική κατάρτιση για τη χρήση υπολογιστών στα μέλη της. Προς το σκοπό αυτό, διεξάγονται δυο προγράμματα των σαράντα πέντε λεπτών, δυο απογεύματα την εβδομάδα. Το ένα πρόγραμμα παρέχει βασικές γνώσεις ενώ το άλλο είναι πιο προχωρημένο. Τα μαθήματα διδάσκονται από προσοντούχους καθηγητές που διορίζονται από το ΥΠΠ και διεξάγονται στο Εργαστήριο Πληροφορικής της Αστυνομικής Ακαδημίας. Τα προγράμματα διεξάγονται από το φθινόπωρο μέχρι το καλοκαίρι του επόμενου χρόνου.

- Δασοπόνοι και απόφοιτοι δασοπονίας

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των δασοπόνων και αποφοίτων δασοπονίας που παρέχεται από το Δασικό Κολέγιο.

Στατιστικά στοιχεία

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, το ποσοστό συμμετοχής σε μη-κανονική εκπαίδευση / κατάρτιση στην Κύπρο είναι ψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ (39,5% σε σύγκριση με 31,3% στην ΕΕ το 2007), με βάση την Έρευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων. Σημειώνεται ότι η έρευνα διεξήχθη στην Κύπρο το 2006. Το ποσοστό συμμετοχής είναι μεγαλύτερο από το μέσο όρο της ΕΕ για άτομα με ψηλότερο μορφωτικό επίπεδο (61,9% σε σύγκριση με 51,5% στην ΕΕ για ISCED 5-6). Όπως φαίνεται στον Πίνακα 2, το ποσοστό συμμετοχής είναι ψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ, ιδιαίτερα όσον αφορά τους εργαζομένους και ανέργους. Αυτό είναι αναμενόμενο αφού η ΑνΑΔ επιχορηγεί μη-κανονική κατάρτιση κυρίως για εργαζομένους και εισήξε σχέδια για ανέργους τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.

Πίνακας 1: Συμμετοχή σε μη-κανονική εκπαίδευση κατά επίπεδο εκπαίδευσης, 2007 [%]

	ISCED 0-2	ISCED 3-4	ISCED 5-6	Σύνολο
ΕΕ27	15,6	31,4	51,5	31,3
Κύπρος	16,0	39,0	61,9	39,5

ISCED 0-2: Προδημοτική, δημοτική και κατώτερη μέση εκπαίδευση

ISCED 3-4: Ανώτερη μέση και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων

Πίνακας 2: Συμμετοχή σε μη-κανονική εκπαίδευση κατά επαγγελματική υπόσταση, 2007 [%]

	Εργαζόμενοι	Αδρανείς	Άνεργοι	Σύνολο
ΕΕ27	38,8	12,4	19,5	31,3
Κύπρος	47,3	13,6	26,7	39,5

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων

6.4. ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΓΛΩΣΣΩΝ

Η εκμάθηση γλωσσών στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται μέσα από τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης που επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και τα Επιμορφωτικά Κέντρα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ).

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Σκοπός των πολυεπιχειρησιακών προγραμμάτων κατάρτισης είναι η παροχή συνεχιζόμενης κατάρτισης για κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων μέσω συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και οργανισμούς. Η ΑνΑΔ ετοιμάζει πάνω σε ετήσια βάση έγγραφο που περιέχει το θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης που προσφέρονται σε εργαζομένους. Το έγγραφο αποστέλλεται σε όλα τα ιδρύματα κατάρτισης. Η ΑνΑΔ εξετάζει τα προγράμματα που υποβάλλονται από δημόσιους και ιδιωτικούς παροχείς κατάρτισης στη βάση του θεματολογίου προτεραιοτήτων και επιχορηγεί τα συγκεκριμένα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης που εγκρίνονται.

Οι θεματικές προτεραιότητες για τα συνήθη πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης για την περίοδο 2012-2014 περιλαμβάνουν την Επιχειρηματική Γλωσσική Κατάρτιση (στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στην τουρκική, ρωσική και αραβική γλώσσα) για διευθυντικά στελέχη και Τεχνική Γλωσσική Κατάρτιση (στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στην τουρκική, ρωσική και αραβική γλώσσα) για εποπτικό δυναμικό και εργοδοτούμενους.

Το ίδρυμα κατάρτισης / οργανισμός που παρέχει την κατάρτιση πρέπει να απονέμει Πιστοποιητικό Κατάρτισης που να αναφέρει ότι το πρόγραμμα εγκρίθηκε από την ΑνΑΔ. Η ελάχιστη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών είναι 6 ώρες. Η μέγιστη διάρκεια κατάρτισης ανά ημέρα είναι 7 ώρες.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Υπάρχουν 250 Επιμορφωτικά Κέντρα στις αστικές και αγροτικές περιοχές της Κύπρου, που λειτουργούν κάτω από τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ, τα οποία προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μικρής ή μέσης διάρκειας που καλύπτουν διάφορα θέματα. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, Ξένες Γλώσσες όπως Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Αραβικά, Τουρκικά, Ρωσικά, Ισπανικά, Ιταλικά, Ρουμανικά, Βουλγαρικά και Ελληνικά για ξενόγλωσσους.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα λειτουργούν από το τέλος Οκτωβρίου μέχρι το τέλος Απριλίου στις εγκαταστάσεις των Δημόσιων Σχολείων. Δεν απαιτούνται προσόντα για εισδοχή και οποιοσδήποτε πάνω από 15 χρονών μπορεί να παρακολουθήσει τα προγράμματα. Οι συμμετέχοντες στα προγράμματα καταβάλλουν ελάχιστα δίδακτρα και στο τέλος της χρονιάς λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης. Παρόλο που δίνεται στους εκπαιδευτές ένα πλαίσιο για το αναλυτικό πρόγραμμα, εντούτοις είναι ελεύθεροι να σχεδιάσουν το πρόγραμμα ανάλογα με τις ανάγκες των μελών της ομάδας τους. Τα μαθήματα παραδίδονται μια φορά την εβδομάδα και διαρκούν 90 λεπτά.

Σε μια προσπάθεια να προσφέρουν πρόσβαση σε όλους τους πολίτες, τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν περίπου 50 ειδικές τάξεις κάθε χρόνο, που είναι ειδικά προσαρμοσμένες για να καλύψουν τις ανάγκες διαφόρων μειονεκτουσών ομάδων όπως είναι οι αναλφάβητοι, κατάδικοι, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και άτομα με ειδικές ανάγκες όπως οι κωφοί. Τα μαθήματα αυτά προσφέρονται δωρεάν.

Από το Νοέμβριο 2010 προσφέρεται από τα Επιμορφωτικά Κέντρα του ΥΠΠ το «Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε Μετανάστες και Ξενόγλωσσους Κατοίκους Κύπρου» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το Πρόγραμμα στοχεύει στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στην ενδυνάμωση της κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης. Μικρές ομάδες των 10 με 15 ατόμων συναντώνται δυο φορές την εβδομάδα για δυο 90-λεπτα μαθήματα. Η συμμετοχή είναι δωρεάν και τα μαθήματα παραδίδονται από έμπειρους καθηγητές Ελληνικής Γλώσσας ειδικά εκπαιδευμένους στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Διεξάγονται στο σύνολο 50 συναντήσεις κατά ακαδημαϊκό έτος, κατά ομάδα και το Πρόγραμμα προσφέρεται σε παγκύπρια κάλυψη. Το Πρόγραμμα θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015. Εκτιμάται ότι μέχρι το 2015, ο συνολικός αριθμός εγγραφών θα φθάσει τις 15.000.

6.5. ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η πλήρης αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών αποτελεί προτεραιότητα όπως έχει καταγραφεί στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 (ΕΣΠΑ). Επιπλέον, τα συγκεκριμένα μέτρα για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας περιγράφονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2008-2010 (ΕΣΔΑ) και στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την ΕΕ2020.

Οι πολιτικές απευθύνονται σε ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, όπως οι ηλικιωμένοι, άνεργες γυναίκες και νεαρά άτομα, οικονομικά αδρανείς γυναίκες, λήπτες δημοσίου βοηθήματος, μονογονιοί, αποσυρθέντες, άτομα με αναπηρία και αιτητές ασύλου.

Συγχρηματοδοτούμενα έργα από το ΕΚΤ

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), εφαρμόζει κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ και την ΑνΑΔ έργα. Τα έργα στοχεύουν στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού, μέσα από την παροχή ευκαιριών για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας. (Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 5.5).

Προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) του ΥΠΠ παρέχει προγράμματα που ενώ δεν απευθύνονται συγκεκριμένα στους ανέργους, εντούτοις όλοι οι ενήλικες μπορούν να τα παρακολουθήσουν. Τα προγράμματα αυτά αναλύονται στα υποκεφάλαια 6.1 και 6.2 και παρέχονται από:

- Εσπερινή Τεχνική Σχολή.
- Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.
- Επιμορφωτικά Κέντρα.
- Μεταλκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Πρόγραμμα για Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας των Γυναικών

Το σχέδιο αυτό αναπτύχθηκε και τέθηκε σε λειτουργία από το 2002. Στοχεύει στην ενθάρρυνση των γυναικών να αναπτύξουν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε διάφορους τομείς της οικονομίας με κρατική επιχορήγηση. Το πρόγραμμα οργανώνεται από την ΑνΑΔ και το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ). Το ΥΕΒΤ επιλέγει τους υποψηφίους στους οποίους θα δοθούν χορηγίες για να δημιουργήσουν μια νέα επιχείρηση, ενώ η ΑνΑΔ οργανώνει και επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που παρέχονται από ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης με στόχο να καταρτίσει τους υποψηφίους να λειτουργούν αποτελεσματικά τη νέα επιχείρησή τους.

Επαγγελματική κατάρτιση σε ευάλωτες ομάδες

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του ΥΕΚΑ σχεδιάζουν την εφαρμογή του έργου «Απασχόληση και Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ευάλωτων Ατόμων μέσα από την Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων και Άλλων Δράσεων» το οποίο θα συγχρηματοδοτηθεί από το ΕΚΤ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Στόχος του έργου είναι η παροχή κατάρτισης σε κοινωνικές δεξιότητες για τους λήπτες δημοσίου βοηθήματος και η ενσωμάτωση τους στην αγορά εργασίας. Για σκοπούς του έργου αυτού, ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού θεωρούνται οι ακόλουθες: πρόωρα αποσυρθέντες, άτομα ηλικίας 15-24 και πάνω από 50 χρονών, μονογονιοί, λήπτες δημοσίου βοηθήματος, πρώην φυλακισμένοι, νεαρά άτομα που βρίσκονται υπό τη φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, οικογένειες με ψυχο-κοινωνικές δυσκολίες και πρώην χρήστες ουσιών.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας θα προωθήσουν κατάρτιση σε κοινωνικές δεξιότητες ενώ η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ) θα αναλάβει τις τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις και / ή περαιτέρω επαγγελματική κατάρτιση αν είναι αναγκαία. Στόχος είναι να διευκολυνθεί η απασχολησιμότητα των ατόμων που απειλούνται με συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, μέσα από ενεργά μέτρα απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχεται καθοδήγηση και άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες στις ομάδες-στόχους για να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τυχόν δυσκολίες και να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον κατάρτισης / εργασίας.

Σχέδιο κατάρτισης για άτομα με ειδικές ανάγκες

Το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων (ΚΕΑΑ) παρέχει εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης για άτομα με αναπηρίες για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων, τα οποία προωθούνται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Το Κέντρο παρέχει επαγγελματική κατάρτιση σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας η οποία λαμβάνει υπόψη τις προοπτικές απασχολησιμότητας του κάθε ατόμου ξεχωριστά. Πρόσθετα, το Κέντρο παρέχει υπηρεσίες σε καταρτιζόμενους οι οποίες ενισχύουν τις δεξιότητες τους με σκοπό να γίνουν ανεξάρτητοι και να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

Το Κέντρο παρέχει κατάρτιση και απασχόληση στις ακόλουθες ειδικότητες: δερμάτινα είδη / κατασκευή υποδημάτων, βιομηχανία επίπλου / ξυλουργική, κατασκευή σκούπας, πλέξιμο και κέντημα. Το Κέντρο, καταβάλλει επίσης ειδικό επίδομα πέρα από το εκπαιδευτικό επίδομα.

Η μέση διάρκεια κάθε προγράμματος κατάρτισης στις περισσότερες περιπτώσεις είναι περίπου 12 μήνες ενώ σε κάποιες περιπτώσεις η διάρκεια τους εξαρτάται από τη σοβαρότητα της αναπηρίας. Στο Κέντρο λειτουργούν τρία εργαστήρια το καθένα από τα οποία έχει χωρητικότητα για 12 καταρτιζόμενους.

Το Τμήμα Εργασίας του ΥΕΚΑ εφαρμόζει δυο σχέδια για παροχή κινήτρων στους εργοδότες στον ιδιωτικό τομέα και σε τοπικές αρχές για εργοδότηση ατόμων που ανήκουν στις μειονεκτούσες ομάδες καθώς και ατόμων με αναπηρίες. Σκοπός των σχεδίων είναι η κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και έχουν εφαρμοστεί για να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης.

Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για φυλακισμένους

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και τον ιδιωτικό τομέα προσφέρει προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης σε φυλακισμένους σε εθελοντική βάση.

Μέτρο για αιτητές ασύλου

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2008-2010 (ΕΣΔΑ) προβλέπεται όπως βοηθηθεί η ένταξη των αιτητών ασύλου. Το μέτρο στοχεύει στη στήριξη δράσεων για αιτητές ασύλου που παραμένουν προσωρινά στο Κέντρο Υποδοχής ή σε άλλους χώρους προσωρινής διαμονής μέχρι την τελική αξιολόγηση της αίτησης τους. Πρόσθετα, στόχος είναι η αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους με σκοπό να έχουν καλύτερα προσόντα για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας στην Κύπρο ή για να εξοπλιστούν καλύτερα για την ένταξη τους στην πατρίδα τους αν η αίτησή τους απορριφθεί.

Στόχος τους είναι να παρασχεθεί στα άτομα αυτά η αναγκαία ψυχολογική στήριξη, καθοδήγηση και κατάρτιση με σκοπό να γίνουν αυτόνομοι και να ενταχθούν κοινωνικά και επαγγελματικά στην Κυπριακή κοινωνία και την αγορά εργασίας μέχρι την τελική αξιολόγηση της αίτησης τους. Η προώθηση των προγραμμάτων για αιτητές ασύλου περιλαμβάνει εξατομικευμένες υπηρεσίες όπως ψυχολογική υποστήριξη, νομική συμβουλή, παροχή πληροφοριών για απασχόληση και μαθήματα Ελληνικής γλώσσας για να βοηθηθούν στη γρήγορη ενσωμάτωσή τους, σε συνδυασμό με κατάρτιση για ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Περιλαμβάνεται επίσης η διευκόλυνση φροντίδας παιδιών για τα άτομα που οι οικογενειακές τους ευθύνες εμποδίζουν να εργαστούν καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά.

Στον Πίνακα 1 φαίνεται ότι κατά το 2006 οι άνεργοι συμμετείχαν κυρίως σε προγράμματα μη-κανονικής εκπαίδευσης (26,7%).

Πίνακας 1: Ποσοστό συμμετοχής ανέργων σε εκπαίδευση και κατάρτιση, 2006

	Κανονική και μη-κανονική εκπαίδευση	Κανονική εκπαίδευση	Μη-κανονική εκπαίδευση
Κύπρος	31,1%	4,4%	26,7%

Πηγή: Eurostat (Ερευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων 2006)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

7.1. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δεν υπάρχει ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ των καθηγητών και των εκπαιδευτών στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Κύπρο. Συνήθως ο όρος “καθηγητής” αναφέρεται στους εκπαιδευτικούς όλων των επιπέδων του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, δηλαδή άτομα που εργάζονται κυρίως στο τυπικό μέρος του συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ενώ ο όρος “εκπαιδευτής” αναφέρεται στα άτομα που παρέχουν κατάρτιση στο καλά καθιερωμένο σύστημα κατάρτισης της Κύπρου, δηλαδή άτομα που εργάζονται κυρίως στο άτυπο μέρος του συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Οι ακόλουθες κατηγορίες καθηγητών και εκπαιδευτών περιλαμβάνονται στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση:

- Καθηγητές στη δημόσια ανώτερη ΜΤΕΕ:
 - ο Τεχνικές Σχολές πρωινών μαθημάτων.
 - ο Σύστημα Μαθητείας.
 - ο Εσπερινή Τεχνική Σχολή.
 - ο Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα Τεχνικής Εκπαίδευσης.
 - ο Επιμορφωτικά Κέντρα.
- Καθηγητές στα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:
 - ο Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου.
 - ο Δασικό Κολέγιο.
 - ο Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.
 - ο Νοσηλευτική Σχολή.
- Καθηγητές στα ιδιωτικά κολέγια:
- Εκπαιδευτές στα δημόσια ιδρύματα κατάρτισης.
 - ο Κέντρο Παραγωγικότητας.
 - ο Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης.
- Εκπαιδευτές στα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης.
- Εκπαιδευτές στις Επιχειρήσεις.

Προσόντα για εισαγωγή και ανάπτυξη σταδιοδρομίας για καθηγητές και εκπαιδευτές

Οι καθηγητές, με βάση τα σχέδια υπηρεσίας, χρειάζεται να κατέχουν κατάλληλο δίπλωμα στον τομέα εξειδίκευσης τους ή πτυχίο σχετικό με το θέμα που θα διδάξουν. Στην περίπτωση των καθηγητών δημοσίων σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των καθηγητών τεχνολογικών ή εργαστηριακών μαθημάτων στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) χρειάζεται επίσης επαγγελματική πείρα στον τομέα της εξειδίκευσης τους. Οι καθηγητές ιδιωτικών κολεγίων χρειάζεται να κατέχουν τα ίδια ή ψηλότερα προσόντα από το επίπεδο των θεμάτων που διδάσκουν.

Οι εκπαιδευτές στο Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), εξειδικευμένο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), με βάση τα σχέδια υπηρεσίας, πρέπει να κατέχουν είτε δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο σχετικό με το θέμα που θα διδάξουν. Επιπρόσθετα, πρέπει να έχουν επαγγελματική πείρα, η διάρκεια της οποίας κυμαίνεται ανάλογα με τη θέση.

Το ελάχιστο απαιτούμενο προσόν για τους εκπαιδευτές στην Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) είναι πανεπιστημιακό δίπλωμα τίτλος ή ισότιμο προσόν ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή τίτλος σε συγκεκριμένα θέματα που καθορίζονται από την ΚΑΔΔ.

Δεν υπάρχουν καθορισμένα προσόντα για τους εκπαιδευτές στα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης ή επιχειρήσεις αλλά κάθε ίδρυμα κατάρτισης ή επιχείρηση καθορίζει τα δικά του. Σε περίπτωση που τα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης επιθυμούν να υποβάλουν προγράμματα κατάρτισης για έγκριση και επιχορήγηση από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), τότε οι εκπαιδευτές τους πρέπει να πληρούν τα προκαθορισμένα κριτήρια της ΑνΑΔ σε σχέση με τη μόρφωση, την επαγγελματική πείρα καθώς και την εκπαιδευτική πείρα.

Το πιο κοινό πρόγραμμα που παρακολουθούν οι εκπαιδευτές ανεξαρτήτως θέματος που διδάσκουν είναι η “Κατάρτιση των Εκπαιδευτών”. Το πρόγραμμα αυτό οργανώνεται από την ΑνΑΔ με τη βοήθεια συνεργατών από το εξωτερικό και παρέχεται επίσης από ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης. Το σώμα που καθορίζει το αναλυτικό πρόγραμμα του προγράμματος “Κατάρτιση των Εκπαιδευτών” είναι το ίδιο ίδρυμα κατάρτισης που παρέχει το συγκεκριμένο πρόγραμμα κατάρτισης.

Μεταρρύθμιση αναλυτικού προγράμματος και καινοτομικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση και αξιολόγηση

Οι αρμόδιοι φορείς στη διαμόρφωση πολιτικής για τους καθηγητές και εκπαιδευτές της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι η δημόσια Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) και η ΑνΑΔ.

Η πιο πρόσφατη και σημαντική εξέλιξη στην κατάρτιση των καθηγητών ήταν η εισαγωγή του Προγράμματος Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης το 2000, η οποία έγινε υποχρεωτική για όλους τους νεοδιοριζόμενους στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Το πρόγραμμα παρέχει τη δυνατότητα στους μελλοντικούς καθηγητές να αποκτήσουν ψυχο-παιδαγωγικές γνώσεις, να αναπτύξουν διδακτικές δεξιότητες και να ενισχύσουν την προσωπική ανάπτυξη τους. Από την ακαδημαϊκή χρονιά 2007/2008 το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης αναλήφθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), σε μια προσπάθεια αναβάθμισης αυτής της κατάρτισης.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) εισήξε για τη χρονιά 2008/2009 ενταξιακά προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για νεοεισερχόμενους καθηγητές, συμπεριλαμβανομένων των καθηγητών μέσης επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι να βοηθήσουν την ένταξη των νεοδιορισθέντων καθηγητών με την παροχή στήριξης στις προσωπικές / συναισθηματικές ανάγκες τους, στις επαγγελματικές και πρακτικές ανάγκες τους, στην επίλυση προβλημάτων και στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε σχέση με την πρακτική της διδασκαλίας. Η ικανοποίηση των αναγκών των καθηγητών επιτυγχάνεται μέσα από τη στήριξη που λαμβάνουν από το μέντορα τους που εργάζεται μαζί τους στο ίδιο σχολείο. Οι μέντορες παρακολουθούν ειδικά προγράμματα κατάρτισης που προσφέρονται από το ΠΙ.

Μια σημαντική εξέλιξη σε σχέση με τους εκπαιδευτές είναι η σταδιακή εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης των συντελεστών παροχής κατάρτισης συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτών, η οποία αποτελεί ένα από τους στρατηγικούς στόχους της ΑνΑΔ. Μέσα από το Σύστημα, οι εκπαιδευτές επαγγελματικής κατάρτισης, τα ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης και

οι υποδομές επαγγελματικής κατάρτισης θα αξιολογηθούν με ειδικά κριτήρια για να βεβαιωθεί ότι είναι επιλέξιμοι για πιστοποίηση. Αναμένεται ότι το σύστημα θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2012. Το έργο θεωρείται υψίστης σημασίας για προσαρμογή του συστήματος κατάρτισης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και κατάρτισης και αναμένεται να συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της παροχής κατάρτισης στην Κύπρο.

Ειδικές διατάξεις για επιμόρφωση εκπαιδευτών για τον τρόπο διδασκαλίας μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες και άλλων ευάλωτων ομάδων

Το ΥΠΠ εφαρμόζει πολιτική για ενσωμάτωση διατάξεων για ειδικές μαθησιακές ανάγκες στον ενιαίο κορμό της εκπαίδευσης όπου είναι δυνατό. Στη δημόσια ΜΤΕΕ, οι μαθητές με ειδικές ανάγκες (μαθητές με σοβαρές μαθησιακές ή ειδικές μαθησιακές δυσκολίες λόγω φυσικής ή νοητικής κατάστασης, μαθητές των οποίων οι μαθησιακές, προσαρμοστικές ή λειτουργικές δεξιότητες είναι μειωμένες σε σχέση με άλλα παιδιά και μαθητές που πάσχουν με ανικανότητες) που φοιτούν σε κανονικές τάξεις λαμβάνουν ειδική μαθησιακή στήριξη. Στους καθηγητές ειδικής αγωγής της ΜΤΕΕ προσφέρονται προαιρετικά ενδοϋπηρεσιακά προγράμματα κατάρτισης, σεμινάρια και συναντήσεις.

7.2. ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

7.2.1. Κατηγορίες καθηγητών, εκπαιδευτών και άλλων συντελεστών στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Οι διάφορες κατηγορίες καθηγητών και εκπαιδευτών στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και ο χώρος εργασίας τους φαίνονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Καθηγητές και εκπαιδευτές στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά είδος επαγγέλματος και χώρο εργασίας.

Καθηγητές/ Εκπαιδευτές	Είδος επαγγέλματος	Χώρος εργασίας
Καθηγητές	Καθηγητές στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ)	Δημόσιες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές
		Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ)
	Καθηγητές σε Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
	Καθηγητές σε Ιδιωτικά Κολέγια	Ιδιωτικά Κολέγια
Εκπαιδευτές	Εκπαιδευτές σε Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης	Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης
	Εκπαιδευτές σε Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης	Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης και Επιχειρήσεις
	Εκπαιδευτές σε Επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις

Φορείς που ρυθμίζουν την κατάρτιση καθηγητών

Όσον αφορά το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης για τους καθηγητές, το οποίο αποτελείται από θεωρητικό μέρος, πρακτικό μέρος και τη Σχολική Εμπειρία (περισσότερες πληροφορίες παρουσιάζονται στο υποκεφάλαιο 7.2), οι αρμόδιοι φορείς που καθορίζουν τα αναλυτικά προγράμματα είναι:

- Η Επιτροπή Συντονισμού, που αποτελείται από το Διευθυντή Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, το Διευθυντή Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, το Διευθυντή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου, δύο εκπροσώπους του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΠΚ), ένα εκπρόσωπο της Οργάνωσης Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου (ΟΕΛΜΕΚ) και ένα εκπρόσωπο της Οργάνωσης Λειτουργών Τεχνικής Εκπαίδευσης Κύπρου (ΟΛΤΕΚ). Η επιτροπή αυτή παρακολουθεί και αξιολογεί το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης και υποβάλλει εισηγήσεις για θέματα δομής, περιεχομένου και λειτουργίας του στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και στο ΠΚ.
- Η Επιτροπή Σχολικής Εμπειρίας, που αποτελείται από τέσσερις λειτουργούς του ΥΠΠ και ένα εκπρόσωπο του ΠΚ. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχουν ως παρατηρητές ένας εκπρόσωπος της ΟΕΛΜΕΚ και ένας εκπρόσωπος της ΟΛΤΕΚ. Η επιτροπή αυτή συντονίζει και / ή προωθεί τις αναγκαίες ενέργειες για την υλοποίηση του προγράμματος της πρακτικής στα σχολεία, το οποίο είναι μέρος του Προγράμματος Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης και της απόκτησης σχολικής εμπειρίας και εγκρίνει τους Συντονιστές και Μέντορες σε κάθε σχολείο, με βάση τις εισηγήσεις των Διευθυντών των εμπλεκόμενων σχολείων.

Σύμφωνα με τη Σχολική Εμπειρία, οι καταρτιζόμενοι είναι υποχρεωμένοι να συμμετέχουν σε αριθμό μαθημάτων και να διδάξουν σε σχολείο. Βασικά και απαραίτητα μέρη της Σχολικής Εμπειρίας είναι η συμμετοχή στο σχολείο και η ανάθεση μέντορα στον κάθε καταρτιζόμενο. Επομένως οι καταρτιζόμενοι ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες του σχολείου και να τηρούν φάκελο με σχέδια μαθήματος και άλλες εργασίες για τη σχολική εμπειρία βάση των οδηγιών του μέντορα τους.

Το ΠΚ έχει την ευθύνη για την αξιολόγηση και την ποιότητα του Προγράμματος Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης ενώ το ΠΠ έχει την ευθύνη για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των καθηγητών ΜΤΕΕ.

Όσον αφορά την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου η αξιολόγηση και η παρακολούθηση της ποιότητας της προϋπηρεσιακής κατάρτισης των καθηγητών είναι αποκλειστική ευθύνη της Αστυνομικής Ακαδημίας Κύπρου.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) εξετάζει και εγκρίνει τα προγράμματα “Κατάρτιση των Εκπαιδευτών” τα οποία αναπτύσσονται από τα ιδρύματα κατάρτισης και υποβάλλονται στην ΑνΑΔ για επιχορήγηση.

Ο ρόλος των καθηγητών και εκπαιδευτών στο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Καθηγητές στην ανώτερη μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση

Οι καθηγητές της δημόσιας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκτός του ότι έχουν την ευθύνη να διδάσκουν και να διασφαλίζουν την πρόοδο των μαθητών τους, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο σύστημα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αφού είναι επίσης υπεύθυνοι να εκτελούν τα ακόλουθα καθήκοντα:

- Κατάρτιση αναλυτικών προγραμμάτων και χαρακτηριστικών των αποφοίτων, υπό την επίβλεψη του αρμόδιου επιθεωρητή σε κάθε κλάδο της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ).
- Συγγραφή και / ή αναθεώρηση σχολικών βιβλίων.
- Δημιουργία οπτικοακουστικών βοηθημάτων.

- Δημιουργία και εφαρμογή μοντέρνων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης.
- Αξιολόγηση της γραπτής εργασίας των μαθητών και ετοιμασία και βαθμολογία τελικών γραπτών εξετάσεων.
- Συμμετοχή στην ετοιμασία του ετήσιου προϋπολογισμού για την ειδικότητα τους. Επίσης οι καθηγητές αναλαμβάνουν την ετοιμασία των προδιαγραφών εξοπλισμού για την ειδικότητα τους και αξιολογούν τις προσφορές για αγορά αυτού του εξοπλισμού.

Καθηγητές στα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Οι καθηγητές στα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εμπλέκονται στο σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων των ιδρυμάτων τους βασισμένοι στις εμπειρίες, τη συχνή επαφή με τις επιχειρήσεις και τις γνώσεις από σχετικές έρευνες.

Καθηγητές στα ιδιωτικά κολέγια

Οι καθηγητές στα ιδιωτικά κολέγια εμπλέκονται στο σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων των ιδρυμάτων τους βασισμένοι στις εμπειρίες, τη συχνή επαφή με τις επιχειρήσεις και τις γνώσεις από σχετικές έρευνες.

Εκπαιδευτές στα δημόσια ιδρύματα κατάρτισης

Οι εκπαιδευτές στην Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) και στο Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) εμπλέκονται στο σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης που παρέχει ο οργανισμός τους. Αυτό γίνεται στη βάση των εμπειριών των εκπαιδευτών και των γνώσεων από σχετικές έρευνες.

Εκπαιδευτές στα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και στις επιχειρήσεις

Οι εκπαιδευτές στα ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και στις επιχειρήσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων κατάρτισης. Σε συνεργασία με τους διευθυντές των ιδρυμάτων κατάρτισης και τις επιχειρήσεις τους αντίστοιχα, προγραμματίζουν τις δραστηριότητες κατάρτισης και ακολούθως προχωρούν στον προσδιορισμό των ομάδων-στόχων, στη δημιουργία του αναλυτικού προγράμματος, την επιλογή των κατάλληλων εργαλείων κατάρτισης και την οργάνωση των προγραμμάτων. Στην περίπτωση των προγραμμάτων που πρόκειται να υποβληθούν στην ΑνΑΔ για έγκριση και επιχορήγηση, αυτά πρέπει να συνάδουν με το ετήσιο θεματολόγιο προτεραιοτήτων (για πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης) και να ικανοποιούν τις απαιτήσεις της ΑνΑΔ.

7.2.2. Προϋπηρεσιακή και ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση καθηγητών και εκπαιδευτών στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Καθηγητές στη δημόσια ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση

Προϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Το 2000 εισήχθη το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης και καθιερώθηκε ως υποχρεωτικό για το διορισμό όλων των καθηγητών στη δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία. Οι υποψήφιοι καθηγητές πρέπει να παρακολουθήσουν σειρά παιδαγωγικών μαθημάτων, να συμμετάσχουν σε καθορισμένη πρακτική διδασκαλίας και να επιτύχουν στη συστηματική αξιολόγηση που περιλαμβάνει τελική γραπτή εξέταση, συγγραφή εργασιών - μελετών σε διάφορα μαθήματα και αξιολόγηση της επίδοσης κατά τη διάρκεια της σχολικής εμπειρίας. Η γενική επίδοση των

καταρτιζομένων αξιολογείται με γραπτές εξετάσεις και εργασίες. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος, παραχωρείται στους συμμετέχοντες σχετικό πιστοποιητικό παρακολούθησης.

Ενδοϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των καθηγητών της δημόσιας ανώτερης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) αποτελείται από τα ακόλουθα προγράμματα κατάρτισης και δραστηριότητες ανάπτυξης:

- Υποχρεωτική κατάρτιση των Βοηθών Διευθυντών και των Διευθυντών σχολείων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, που οργανώνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).
- Προαιρετικά Προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης και ανάπτυξης για τους καθηγητές.
- Ειδικές δραστηριότητες ανάπτυξης: Ομάδες στήριξης αλλαγών, που οργάνωσε εκτεταμένα ενδοϋπηρεσιακά εργαστήρια που αφορούσαν διδακτικές προσεγγίσεις που επικεντρώνονται στους μαθητές για στήριξη της εφαρμογής του νέου αναλυτικού προγράμματος στα σχολεία τους.

Όλες αυτές οι σειρές προγραμμάτων περιλαμβάνουν περιόδους που αφορούν θέματα προτεραιότητας της ΕΕ όπως για παράδειγμα νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση, δια-πολιτισμική εκπαίδευση, Ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης και έρευνα δράσης.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) εισήξε από τη χρονιά 2008/2009 ενταξιακά προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για νέους καθηγητές, συμπεριλαμβανομένων των καθηγητών μέσης επαγγελματικής εκπαίδευσης. (Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 7.1).

Η Διεύθυνση ΜΤΕΕ έχει επίσης εισάξει σχέδιο για συστηματική ανάπτυξη του προσωπικού μέσα από υποτροφίες, ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού με άλλες χώρες και συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Καθηγητές σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Προϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Μόνο στην Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου η προϋπηρεσιακή κατάρτιση είναι υποχρεωτική. Οι καθηγητές στην Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου είναι έμπειροι βαθμοφόροι αστυφύλακες που μετατέθηκαν από τη θέση εργασίας τους για να διδάξουν. Οι αστυφύλακες που επιθυμούν να διδάξουν θα πρέπει να έχουν τουλάχιστο το βαθμό του λοχία. Συνήθως οι καθηγητές στην Αστυνομική Ακαδημία είναι λοχίες και υπαστυνόμοι. Για να μπορέσουν να διδάξουν θα πρέπει να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα “Κατάρτιση των Εκπαιδευτών” που οργανώνεται από την Αστυνομική Ακαδημία.

Ενδοϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Η συνεχιζόμενη ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των καθηγητών της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στα δημόσια ιδρύματα είναι συνηθισμένη τακτική αλλά προαιρετική. Δεν έχουν ακόμα εισαχθεί κίνητρα για αύξηση της συμμετοχής στα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης. Η πλειοψηφία των ενδοϋπηρεσιακών προγραμμάτων κατάρτισης που παρακολουθούν οι καθηγητές στα δημόσια ιδρύματα σχετίζεται με τους τομείς που ασχολείται το ίδρυμα καθώς και τις ανάγκες κατάρτισης των καθηγητών. Οι καθηγητές του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου (ΑΞΙΚ) συνηθίζουν να παρακολουθούν το πρόγραμμα “Κατάρτιση των Εκπαιδευτών”.

Όλα τα δημόσια ιδρύματα λαμβάνουν μέρος σε πολυεθνικά προγράμματα ανταλλαγής για καθηγητές Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Καθηγητές σε ιδιωτικά κολέγια

Προϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Παρόλο που η επαγγελματική πείρα και η προϋπηρεσιακή κατάρτιση δεν αποτελούν προϋπόθεση πρόσληψης εντούτοις θεωρούνται ως επιπρόσθετα προσόντα.

Ενδοϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Η συνεχής ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των καθηγητών στα ιδιωτικά κολέγια είναι προαιρετική. Η πλειοψηφία των ενδοϋπηρεσιακών προγραμμάτων που παρακολουθούν οι καθηγητές των ιδιωτικών κολεγίων σχετίζονται με τους τομείς που ασχολούνται τα ιδιωτικά κολέγια καθώς και τις ανάγκες κατάρτισης των καθηγητών. Τα ιδιωτικά κολέγια λαμβάνουν μέρος σε πολυεθνικά προγράμματα ανταλλαγής καθηγητών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Εκπαιδευτές σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και επιχειρήσεις

Προϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Δεν υπάρχουν καθορισμένα προσόντα για τους εκπαιδευτές στα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα κατάρτισης και στις επιχειρήσεις αλλά το κάθε ίδρυμα καθορίζει τα δικά του κριτήρια. Σε περίπτωση που τα ιδρύματα κατάρτισης επιθυμούν να υποβάλουν προγράμματα κατάρτισης για έγκριση και επιχορήγηση από την ΑνΑΔ, τότε οι εκπαιδευτές τους πρέπει να πληρούν τα προκαθορισμένα κριτήρια της ΑνΑΔ σε σχέση με τη μόρφωση, την επαγγελματική πείρα καθώς και την εκπαιδευτική πείρα. Η προϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτών της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι υποχρεωτική μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν έχουν προηγούμενη εκπαιδευτική πείρα.

Ενδοϋπηρεσιακή Κατάρτιση

Η συνεχιζόμενη ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτών είναι εθελοντική και επομένως εναπόκειται στα ιδρύματα κατάρτισης, στις επιχειρήσεις και στους εκπαιδευτές τους να επενδύσουν στην αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους. Η ΑνΑΔ εφαρμόζει και επιχορηγεί εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης για εκπαιδευτές με στόχο:

- Εκπαιδευτές με λίγη ή καθόλου εμπειρία.
- Αναβάθμιση των ικανοτήτων των εκπαιδευτών για την υποστήριξη της εφαρμογής των προγραμμάτων κατάρτισης τα οποία εγκρίνει και επιχορηγεί η ΑνΑΔ.
- Διαχείριση κέντρων κατάρτισης.

Όταν ολοκληρωθούν τα προγράμματα είτε είναι οργανωμένα από την ΑνΑΔ ή από ιδιωτικούς παροχείς κατάρτισης οι συμμετέχοντες λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης. Προσωπικά κίνητρα για συμμετοχή σε τέτοια προγράμματα κατάρτισης είναι η αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων με σκοπό την προσφορά πιο ανταγωνιστικού προϊόντος σε μια πολύ ανταγωνιστική αγορά κατάρτισης.

7.3. ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

7.3.1. Κατηγορίες καθηγητών, εκπαιδευτών και άλλων συντελεστών στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι κατηγορίες των καθηγητών και εκπαιδευτών στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και ο χώρος εργασίας τους.

Πίνακας 1: Καθηγητές και εκπαιδευτές στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά είδος επαγγέλματος και χώρο εργασίας

Καθηγητές/ Εκπαιδευτές	Είδος επαγγέλματος	Χώρος εργασίας
Καθηγητές	Καθηγητές στην Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ)	Εσπερινή Τεχνική Σχολή
		Εκπαιδευτικά Προγράμματα Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικής Εκπαίδευσης
		Επιμορφωτικά Κέντρα
	Καθηγητές σε Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Καθηγητές σε Ιδιωτικά Κολέγια	Ιδιωτικά Κολέγια	
Εκπαιδευτές	Εκπαιδευτές σε Δημόσια Ιδρύματα Κατάρτισης	Κέντρο Παραγωγικότητας
		Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης
	Εκπαιδευτές σε Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης	Ιδιωτικά Ιδρύματα Κατάρτισης και Επιχειρήσεις
Εκπαιδευτές σε Επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις	

7.3.2. Προϋπηρεσιακή και ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθηγητών και εκπαιδευτών

Οι απαιτήσεις για την προϋπηρεσιακή και ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των καθηγητών και εκπαιδευτών στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι οι ίδιες με αυτές που ισχύουν για τους καθηγητές και εκπαιδευτές στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως περιγράφηκαν στο υποκεφάλαιο 7.2.2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΤΑΥΤΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ) ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)

8.1. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (ΤΟΜΕΙΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ)

Η Κύπρος συγκαταλέγεται ανάμεσα στους πρωτοπόρους για την παροχή προβλέψεων αναγκών σε δεξιότητες με πολύχρονη εμπειρία σε αυτόν τον τομέα. Παρέχονται προβλέψεις απασχόλησης σε οικονομικούς τομείς και επαγγέλματα, σε μεγάλο επίπεδο ανάλυσης, που περιλαμβάνουν τόσο τις αναπτυξιακές ανάγκες όσο και τη ζήτηση για αντικατάσταση.

Ο κύριος μηχανισμός για τον εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες δημιουργήθηκε και λειτουργεί από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ). Το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) παρέχει προβλέψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας, οι οποίες περιλαμβάνουν προβλέψεις για τους διάφορους οικονομικούς τομείς. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι υπεύθυνο για τον εντοπισμό των εκπαιδευτικών αναγκών καθώς και των αναγκών ειδικών δεξιοτήτων.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Με στόχο τη συστηματική παροχή προβλέψεων για τις ανάγκες απασχόλησης και κατάρτισης, η ΑνΑΔ διεξάγει τις ακόλουθες μελέτες, οι οποίες βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.hrdauth.org.cy/dep/index.htm:

- Μακροχρόνιες τάσεις απασχόλησης και προβλέψεις στην Κύπρο

Η παροχή μακροχρόνιων προβλέψεων για την απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα αποτελεί καθιερωμένη πια δραστηριότητα της ΑνΑΔ. Η Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ παρέχει προβλέψεις απασχόλησης 10ετίας συστηματικά κάθε 2 με 3 χρόνια. Η πιο πρόσφατη σειρά προβλέψεων απασχόλησης για την Κύπρο έχει ολοκληρωθεί το 2010, καλύπτει την περίοδο 2010-2020 και έχει ενσωματώσει τις επιπτώσεις της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχονται προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες και τις μόνιμες αποχωρήσεις σε 46 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και 200 περίπου επαγγέλματα που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας. Επιπλέον, η ΑνΑΔ συμμετέχει ενεργά σε πρωτοβουλίες και δράσεις που προωθούνται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού δικτύου Skillsnet για τις προβλέψεις αναγκών σε δεξιότητες.

- Ετήσια διερεύνηση για εντοπισμό αναγκών δεξιοτήτων με τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων

Η μελέτη παρέχει ετήσιες εκτιμήσεις για τον αριθμό ατόμων που απαιτούνται για συγκεκριμένα επαγγέλματα κατά επαρχία. Στη βάση των εκτιμήσεων αυτών προωθούνται εισηγήσεις για την εφαρμογή Πολυεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Αρχικής Κατάρτισης. Για τη μελέτη, συλλέγονται και αναλύονται οι απόψεις Εργοδοτικών Οργανώσεων, Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, των Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) μέσα από ένα ειδικό σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο.

- Μελέτη για τον εντοπισμό αναγκών σε πράσινες δεξιότητες

Η ΑνΑΔ το 2010 εκπόνησε μελέτη για τον εντοπισμό αναγκών σε πράσινες δεξιότητες. Η μελέτη «Εντοπισμός Αναγκών σε Πράσινες Δεξιότητες στην Κυπριακή Οικονομία 2010-2013» προσδιορίζει την πράσινη οικονομία της Κύπρου, παρέχει προβλέψεις απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα της πράσινης οικονομίας και εντοπίζει τις πράσινες δεξιότητες για την περίοδο 2010-2013.

Στη βάση των αποτελεσμάτων της μελέτης για τον εντοπισμό αναγκών σε πράσινες δεξιότητες, η ΑνΑΔ, σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έθεσε σε εφαρμογή Ειδικό Σχέδιο Προώθησης των Πράσινων Δεξιοτήτων στην Κυπριακή Οικονομία, το οποίο περιλαμβάνει ποικίλες και επικεντρωμένες δράσεις που απευθύνονται σε επιχειρήσεις, εργαζομένους και ανέργους.

Επιπλέον, η ΑνΑΔ κήρυξε το 2011 Έτος Πράσινων Δεξιοτήτων με σκοπό την αποτελεσματική προώθηση και ενημέρωση του κοινού για την αναγκαιότητα απόκτησης πράσινων γνώσεων και δεξιοτήτων.

- Προβλέψεις απασχόλησης σε συγκεκριμένες ομάδες:
 - ο Προβλέψεις αναγκών απασχόλησης νοσηλευτικού προσωπικού: Η μελέτη παρέχει προβλέψεις τόσο για τις αναπτυξιακές ανάγκες όσο και για τις μόνιμες αποχωρήσεις για το νοσηλευτικό προσωπικό την περίοδο 2005-2015.
 - ο Προβλέψεις αναγκών απασχόλησης ξένου εργατικού δυναμικού: Η μελέτη παρέχει προβλέψεις απασχόλησης για το ξένο εργατικό δυναμικό στην Κύπρο την περίοδο 2004-2007.
- Θεματολόγιο Προτεραιοτήτων

Η ΑνΑΔ ετοιμάζει πάνω σε ετήσια βάση έγγραφο που περιέχει το θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης. Το έγγραφο αυτό αποστέλλεται σε όλα τα ιδρύματα και παροχεί κατάρτισης. Η ΑνΑΔ εξετάζει τα προγράμματα που υποβάλλονται στη βάση του θεματολογίου προτεραιοτήτων και επιχορηγεί τα εγκεκριμένα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης.

Υπουργείο Οικονομικών

Το ΥΟ παρέχει προβλέψεις για το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας που περιλαμβάνουν προβλέψεις της προστιθέμενης αξίας, παραγωγικότητας και απασχόλησης για διάφορους τομείς και προβαίνουν σε εισηγήσεις για τις αναγκαίες αλλαγές πολιτικής.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ και ειδικότερα η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) έχει την ευθύνη για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, τον προσδιορισμό του αριθμού των φοιτητών που θα εγγραφούν σε κάθε κλάδο και ειδικότητα, το σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων και τον εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

Η Διεύθυνση ΜΤΕΕ, με στόχο τη διεξαγωγή των πιο πάνω εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες της οικονομίας και τις πρόσφατες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχει αναπτύξει στενούς δεσμούς με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Τα αναλυτικά προγράμματα

αναθεωρούνται όποτε εντοπιστεί ανάγκη. Η προηγούμενη μεταρρύθμιση ολοκληρώθηκε το 2004 ενώ, στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, βρίσκεται σε εξέλιξη η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, στη βάση μελέτης για την αναδιάρθρωση της ΜΤΕΕ (περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο υποκεφάλαιο 5.3).

Για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων και οι καθηγητές της ΜΤΕΕ υποβάλλουν τις εισηγήσεις τους κάθε χρόνο. Επιπλέον, για τον καθορισμό του αριθμού θέσεων σε κάθε κλάδο και ειδικότητα λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες των αποφοίτων γυμνασίου για τους συγκεκριμένους κλάδους και ειδικότητες.

8.2. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑΥΤΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ) ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ)

Οι μελέτες που διεξάγονται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) αφού ολοκληρωθούν διαχέονται με διάφορους τρόπους σε πληθώρα φορέων και οργανισμών, αξιοποιώντας τόσο παραδοσιακά όσο και ηλεκτρονικά κανάλια επικοινωνίας:

- Οι μελέτες αποστέλλονται σε κυβερνητικούς αξιωματούχους, εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, παροχείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, συμβουλευτικούς οίκους, οργανισμούς που ασχολούνται με θέματα προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού, συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού και άλλους ενδιαφερόμενους οργανισμούς και άτομα. Οι φορείς διαμόρφωσης πολιτικής χρησιμοποιούν αυτές τις προβλέψεις για να αναπτύξουν κατάλληλες πολιτικές για προσαρμογή στη μελλοντική κατάσταση της αγοράς εργασίας.
- Οργανώνονται ειδικές διαλέξεις σε συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού σχολών μέσης εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και σε συμβούλους απασχόλησης σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ).
- Η ΑνΑΔ παρουσιάζει τα αποτελέσματα των μελετών για προβλέψεις αναγκών σε δεξιότητες μέσα από διαλέξεις σε γονείς και μαθητές σχολών μέσης εκπαίδευσης σε όλες τις επαρχίες. Οργανώνονται επίσης διαλέξεις κατά τη διάρκεια της συμμετοχής της ΑνΑΔ στην «Ετήσια Έκθεση Σταδιοδρομίας».
- Τα αποτελέσματα των μελετών που παρέχουν προβλέψεις διαχέονται επίσης στο ευρύ κοινό από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μέσα από την παροχή άρθρων σε εφημερίδες και μέσα από τη συμμετοχή σε σχετικά προγράμματα ραδιοφώνου και τηλεόρασης.
- Η ΑνΑΔ διατηρεί ιστοσελίδα (www.hrdauth.org.cy) με πληροφορίες για εγκεκριμένες ευκαιρίες κατάρτισης. Η ΑνΑΔ επίσης διαθέτει σε ειδική ιστοσελίδα όλες τις μελέτες της σε ηλεκτρονική μορφή. Ένα ειδικό τμήμα στην ιστοσελίδα αυτή περιέχει τις προβλέψεις απασχόλησης για όλα τα επαγγέλματα της αγοράς εργασίας στην Κύπρο.

Οι κυριότεροι χρήστες των μελετών που παρέχουν προβλέψεις σε τομείς και επαγγέλματα είναι οι ακόλουθοι:

- Φορείς διαμόρφωσης πολιτικής, όπως το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ), το ΥΠΠ και το ΥΕΚΑ, χρησιμοποιούν αυτές τις προβλέψεις για να αναπτύξουν κατάλληλες πολιτικές για προσαρμογή στη μελλοντική κατάσταση της αγοράς εργασίας.
- Δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί που εμπλέκονται στον προγραμματισμό ανθρώπινου δυναμικού όπως η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης και Κοινωνικοί Εταίροι (εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις) χρησιμοποιούν στην εργασία τους αυτές τις προβλέψεις.

- Τα άτομα που εμπλέκονται σε επαγγελματικό προσανατολισμό, όπως σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού και σύμβουλοι απασχόλησης, χρησιμοποιούν τις προβλέψεις ως εργαλείο στην παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής αγωγής.
- Τέλος, αυτές οι προβλέψεις χρησιμοποιούνται ευρέως από το κοινό γενικά και ειδικότερα από γονείς και φοιτητές που επιθυμούν να επιλέξουν επάγγελμα ή να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές.

Τα αποτελέσματα των μελετών λαμβάνονται επίσης υπόψη από την ΑνΑΔ όταν επιλέγονται τα Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων που θα αναπτυχθούν. Το Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων, το οποίο αποτελεί ευθύνη της ΑνΑΔ, βασίζεται στα Πρότυπα Επαγγελματικών Προσόντων που αναπτύσσονται από τις τεχνικές Τομεακές Επιτροπές Επαγγελματικών Προσόντων. Αυτές αποτελούνται από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων (κυβέρνηση, εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις) και άλλους επαγγελματίες. Το Πρότυπο εγκρίνεται τελικά από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑνΑΔ, το οποίο έχει τριμερή χαρακτήρα, όπου συμμετέχουν εκπρόσωποι της κυβέρνησης, εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων. Το Σύστημα έχει εγκατασταθεί και υλοποιείται σε δυο φάσεις (1η φάση: 2006-2008 και 2η φάση που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ: 2007-2015). Αναμένεται ότι 7.000 άτομα θα αξιολογηθούν έναντι 77 προτύπων επαγγελματικών προσόντων.

Το ΥΠΠ και ειδικότερα η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) έχει την ευθύνη για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, τον προσδιορισμό του αριθμού των φοιτητών που θα εγγραφούν σε κάθε κλάδο και ειδικότητα, το σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων και τον εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

Η Διεύθυνση ΜΤΕΕ, με στόχο τη διεξαγωγή των πιο πάνω εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες της οικονομίας και τις πρόσφατες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχει αναπτύξει στενούς δεσμούς με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως υπουργεία και το ΓΠ, τους κοινωνικούς εταίρους (εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις), το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ) και την ΑνΑΔ. Τα αποτελέσματα των μελετών της ΑνΑΔ λαμβάνονται επίσης υπόψη για το σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων. Επιπλέον, για τον καθορισμό του αριθμού θέσεων σε κάθε κλάδο και ειδικότητα λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες των αποφοίτων γυμνασίου για τους συγκεκριμένους κλάδους και ειδικότητες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

9.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Η ενίσχυση των υπηρεσιών καθοδήγησης και συμβουλευτικής αγωγής αποτελεί προτεραιότητα πολιτικής και περιλαμβάνεται στην Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης. Οι κύριοι εμπλεκόμενοι φορείς στον επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική αγωγή στην Κύπρο είναι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).

Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΥΣΕΑ) του ΥΠΠ παρέχει στους μαθητές δημόσιας μέσης γενικής και τεχνικής / επαγγελματικής εκπαίδευσης βοήθεια στην ανάπτυξη προσωπικής συνειδητοποίησης για τα ενδιαφέροντα, ανάγκες και δεξιότητές τους και στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων για την εκπαίδευση και τη σταδιοδρομία τους. Παρέχεται ακαδημαϊκή και επαγγελματική καθοδήγηση καθόλη τη διάρκεια φοίτησης τους στην ανώτερη μέση εκπαίδευση τόσο σε τάξεις όσο και σε ατομική βάση. Οι υπηρεσίες παρέχονται από προσοντούχους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένη μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Οι σύμβουλοι τοποθετούνται στα σχολεία και στα κεντρικά και τοπικά γραφεία του ΥΠΠ.

Ένας από τους κυριότερους στόχους της ΥΣΕΑ, είναι το θέμα της διά βίου καθοδήγησης. Η δια βίου καθοδήγηση προωθείται επίσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πολιτικής δια Βίου Καθοδήγησης (European Lifelong Guidance Policy Network, ELGPN), όπου η Κύπρος συμμετέχει ως μέλος. Ειδικότερα, η ΥΣΕΑ προγραμματίζει τη διεύρυνση της πρόσβασης στην καθοδήγηση για όλους τους πολίτες ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, θρησκείας, φυλής, εθνικότητας και σωματικής ή διανοητικής αναπηρίας. Θα αναπτυχθούν ειδικά προγράμματα για τις ανάγκες των πρόωρα αποσυρθέντων από το σχολείο, των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μεταναστών και άλλων.

Η εισήγηση του ΥΠΠ στο υπουργικό συμβούλιο για ίδρυση Εθνικού Φόρουμ δια Βίου Καθοδήγησης, το οποίο θεωρείται βασικός άμεσος στόχος για αναβάθμιση όλων των υπηρεσιών καθοδήγησης και επαγγελματικού προσανατολισμού στην Κύπρο, έχει οδηγήσει σε περαιτέρω και ουσιαστική συνεργασία μεταξύ του ΥΠΠ και του ΥΕΚΑ. Τα δυο Υπουργεία έχουν αναθέσει σε κοινή επιτροπή, η οποία αποτελείται από εμπειρογνώμονες στον τομέα της δια βίου καθοδήγησης, το έργο να υποβάλει μέχρι το τέλος του 2010 αναλυτική πρόταση στο υπουργικό συμβούλιο για τον αναμενόμενο ρόλο και δομή του Φόρουμ. Η δημιουργία του Εθνικού Φόρουμ βρίσκεται στο τελικό στάδιο και αναμένεται μέχρι το τέλος του 2011 να προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο πρόταση για την ίδρυση Εθνικού Φόρουμ δια Βίου Καθοδήγησης.

Όσον αφορά το θέμα της διασφάλισης της ποιότητας, το ΥΠΠ διεξήγε εξωτερική αξιολόγηση της ΥΣΕΑ το Φεβρουάριο 2010, από ομάδα εμπειρογνομένων από Κύπρο, Ελλάδα και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Είναι η πρώτη φορά που έχει διεξαχθεί τέτοια αξιολόγηση και τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών. Η ΥΣΕΑ εφαρμόζει, μέσα από συγκεκριμένο στρατηγικό πλάνο, όλες τις συστάσεις της επιτροπής εξωτερικής αξιολόγησης.

Υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας στην Κύπρο στη βάση μακροπρόθεσμων στόχων και συστηματικής προσέγγισης.

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) ενθαρρύνει και συνεργάζεται με τις επιχειρήσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή των τεχνικών ειδικοτήτων που παρέχονται στους μαθητές κατά τη διάρκεια των τριετών σπουδών τους στις τεχνικές σχολές.

Επιπλέον, ο τρίτος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης των τεχνικών σχολών συνδυάζει την εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με την πραγματική εργασία αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια μέρα της εβδομάδας όπου ακολουθούν ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

Επίσης, οι μαθητές της 2^{ης} βαθμίδας του λυκείου (δημόσια ανώτερη μέση εκπαίδευση) έχουν τη δυνατότητα για μια εβδομάδα να γνωρίσουν την αγορά εργασίας και να λάβουν πρακτική εμπειρία στο χώρο εργασίας που τους ενδιαφέρει. Όλα τα προγράμματα εποπτεύονται και αξιολογούνται από το ΥΠΠ.

Η Υπηρεσία Επαγγελματικής Καθοδήγησης του ΥΕΚΑ παρέχεται μέσω της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ) και παρέχει πληροφορίες για τις προοπτικές απασχόλησης και ευκαιρίες ή δυνατότητες κατάρτισης-απόκτησης δεξιοτήτων. Επιπλέον, η ΔΥΑ παρέχει βοήθεια στους εργαζομένους, σε όσους αναζητούν εργασία και στους εργαζομένους που επιθυμούν να αλλάξουν εργασία, μέσω των υπηρεσιών εγγραφής και τοποθέτησης και της παροχής πληροφοριών για ευκαιρίες κατάρτισης και κενές θέσεις. Ένα εθνικό σύστημα τοποθέτησης υποψηφίων έχει εγκατασταθεί στο οποίο έχουν πρόσβαση όλοι οι σύμβουλοι της ΔΥΑ. Το σύστημα τοποθέτησης υποψηφίων διεξάγει ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών, που περιλαμβάνουν: εγγραφή και ενημέρωση του ιστορικού των πελατών, εγγραφή των εργοδοτών και των κενών θέσεων και παρακολούθηση των προσωπικών συνεντεύξεων των πελατών με τους εργοδότες. Δημιουργείται ένα σύστημα για ταύτιση των υποψηφίων με τα προγράμματα κατάρτισης και προγραμματίζεται να διατεθεί στο κοινό μέσα από το Διαδίκτυο ένα σύστημα αυτοεξυπηρέτησης. Υπάρχει καθιερωμένη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη ΔΥΑ. Κάθε επαρχιακό γραφείο εργασίας διατηρεί μια τριμερή συμβουλευτική επιτροπή.

Το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΕΕΚ) του Τμήματος Εργασίας του ΥΕΚΑ, ακολουθώντας την πρωτοβουλία Euroguidance, παρέχει πληροφορίες για τις ιδιωτικές και δημόσιες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κύπρο και γενικά στην Ευρώπη.

Η ΑνΑΔ, παρουσιάζει τα αποτελέσματα των μελετών και πληροφορίες για τα σχέδια της και τις επιλογές που είναι διαθέσιμες, με παρουσιάσεις σε γονείς και σε μαθητές μέσης εκπαίδευσης καθώς και στην ιστοσελίδα της.

Ακόμη, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ), σε συνεργασία με τοπικούς οργανισμούς νεολαίας αναπτύσσει παρόμοιες διευκολύνσεις πληροφοριών. Ιδιωτικές Υπηρεσίες Επαγγελματικής Καθοδήγησης επίσης επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους.

9.2. ΟΜΑΔΕΣ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός απευθύνεται κυρίως σε μαθητές, ανέργους, εργαζομένους και αδρανείς. Οι κύριοι φορείς που προσφέρουν επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική αγωγή στην Κύπρο είναι η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΥΣΕΑ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ) και το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΕΕΚ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και ορισμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΥΣΕΑ του ΥΠΠ έχει ήδη αναγνωρίσει την ανάγκη να παρέχει συμβουλευτική / επαγγελματική αγωγή στην ομάδα μαθητών / νεαρών ατόμων με ειδικές δεξιότητες. Η ΥΣΕΑ παρείχε ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση στο προσωπικό της σε σχέση με τη συμβουλευτική αγωγή για την ομάδα μαθητών / νεαρών ατόμων με ειδικές δεξιότητες, αλλά χρειάζεται να δοθεί περαιτέρω έμφαση στην κατάρτιση του προσωπικού και στην ανάπτυξη αποκλειστικών μέτρων προς αυτή την ομάδα.

Μαθητές και νέοι

Η Συμβουλευτική και Επαγγελματική Αγωγή παρέχεται στους μαθητές κυρίως από το ΥΠΠ, το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΥΕΚΑ και την ΑνΑΔ.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Η Συμβουλευτική και Επαγγελματική Αγωγή παρέχεται από το ΥΠΠ σε όλους τους μαθητές μέσης εκπαίδευσης (κατώτερου και μέσου επιπέδου) μέσα από το μάθημα Επαγγελματικής και Κοινωνικής Αγωγής (που προσφέρεται στο 3^ο έτος της κατώτερης μέσης εκπαίδευσης) και μέσα από την ατομική / ομαδική Συμβουλευτική.

Ειδικότερα, μέσα από την Εκπαιδευτική / Επαγγελματική Συμβουλευτική, παρέχεται βοήθεια προς τους μαθητές ώστε να αποκτήσουν όλες τις απαραίτητες δεξιότητες για να είναι σε θέση να πάρουν αποφάσεις για το εκπαιδευτικό / επαγγελματικό μέλλον τους:

- Να συνειδητοποιήσουν τα ενδιαφέροντα τους, τις ικανότητες τους, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους και τις ανάγκες τους,
- να πληροφορηθούν για τα μαθήματα που προσφέρονται στην ανώτερη μέση εκπαίδευση, τόσο στα γυμνάσια όσο και στις τεχνικές σχολές,
- να λάβουν πληροφορίες για τις μελλοντικές προοπτικές των αποφοίτων από τις διάφορες επιλογές σε σχέση με την άμεση εργοδότηση και /ή επιλογές περαιτέρω σπουδών,
- να πληροφορηθούν για τα απαιτούμενα προσόντα για εισαγωγή σε πανεπιστήμια, υποτροφίες, προγράμματα σπουδών και άλλα,
- να εξοικειωθούν με τη φύση διαφόρων επαγγελμάτων και τα προσόντα που απαιτούνται για εξάσκηση τους.

Πρόσφατες καινοτόμες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από την ΥΣΕΑ στην ανάπτυξη μηχανισμών και πρακτικών της συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής περιλαμβάνουν τη χρήση ψυχομετρικής εξέτασης ενδιαφέροντος (Career Gate Test k.17). Η εξέταση αυτή αποκτήθηκε με χρηματοδότηση από το ΥΠΠ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Η εξέταση βοηθά τους μαθητές και άλλα ενδιαφερόμενα άτομα να ερευνησουν τα ενδιαφέροντα τους και την προσωπικότητά τους με σκοπό να κάνουν μια αποτελεσματική επαγγελματική επιλογή. Οι σύμβουλοι χρησιμοποιούν την εξέταση αυτή κατά τη διάρκεια της καθοδηγητικής τους παρέμβασης, ως επιπρόσθετο εργαλείο για αποτελεσματική παροχή βοήθειας στα ενδιαφερόμενα άτομα.

Η ΥΣΕΑ έχει επίσης ετοιμάσει ένα ειδικό εκπαιδευτικό φιλμάκι για διάφορα προφίλ επαγγελμάτων και τα προσόντα που χρειάζονται για το καθένα. Το φιλμάκι προβάλλεται σε ενδιαφερόμενα άτομα κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Εκπαιδευτικής Έκθεσης της Κύπρου και πρόσθετα χρησιμοποιείται για σκοπούς του μαθήματος Επαγγελματικής και Κοινωνικής Αγωγής.

Εκτός από τα γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής που λειτουργούν στο σύστημα δημόσιας μέσης εκπαίδευσης, η ΥΣΕΑ λειτουργεί επίσης Κεντρικά Γραφεία στο ΥΠΠ και τοπικά γραφεία τα οποία δεν εξυπηρετούν μόνο τις ανάγκες των μαθητών αλλά παρέχουν υπηρεσίες σε όλους τους πολίτες. Επιπλέον, τα Κεντρικά Γραφεία έχουν διοικητικό και υποστηρικτικό ρόλο.

Η ΥΣΕΑ έχει αναγνωρίσει την επείγουσα ανάγκη για λειτουργία επαρχιακών Κέντρων Συμβουλευτικής Αγωγής και Καθοδήγησης. Για το λόγο αυτό έχει αυξήσει τις μέρες που παρέχει βοήθεια στο κοινό, μετά από εσωτερική αξιολόγηση. Τα κέντρα είναι εύκολα προσβάσιμα στο κοινό. Τα κέντρα είναι προσβάσιμα σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες και δίνεται έμφαση στην παροχή συμβουλευτικής αγωγής / καθοδήγησης σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, θρησκείας, φυλής, εθνικότητας και αναπηρίας. Οι προσοντούχοι σύμβουλοι, που υπηρετούν στα Κέντρα αυτά, τυγχάνουν ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης με ιδιαίτερη προσοχή στη βοήθεια των πελατών τους να αναπτύξουν κατάλληλες δεξιότητες διαχείρισης καριέρας κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Πρόσθετα, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή αποτελεσματικής συμβουλευτικής αγωγής σε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων ανάλογα με τις ανάγκες τους, καθώς και στην επίσημη αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην παροχή κατάλληλης ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης στο προσωπικό της υπηρεσίας και στην επιστημονική έρευνα σε τομείς ειδικού ενδιαφέροντος για την ΥΣΕΑ.

Το ΥΠΠ οργανώνει ετήσια τη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση όπου οι μαθητές και άλλοι ενδιαφερόμενοι νέοι λαμβάνουν εκπαιδευτικές πληροφορίες σε σχέση με προγράμματα σπουδών των πανεπιστημίων, απαιτούμενα προσόντα εισδοχής, δίδακτρα, υποτροφίες και άλλα. Συνήθως, συμμετέχουν στην έκθεση περισσότερα από 200 Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης και Πανεπιστήμια από 35 χώρες καθώς και εθνικά πανεπιστήμια και κολέγια.

Ο Σύνδεσμος Συμβούλων Επαγγελματικού Προσανατολισμού (μέρος της Οργάνωσης Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου) οργανώνει επίσης την «Ετήσια Έκθεση Σταδιοδρομίας», στην οποία συμμετέχουν περισσότερα από 150 οργανωμένα επαγγελματικά σώματα και οργανισμοί.

Το Βρετανικό Συμβούλιο και η Επιτροπή Fulbright οργανώνουν επίσης εκπαιδευτικές εκθέσεις με τη συμμετοχή διαφόρων Πανεπιστημίων και Κολεγίων από το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ αντίστοιχα με σκοπό να παρέχουν πληροφορίες σε υποψήφιους φοιτητές για περαιτέρω σπουδές στις χώρες αυτές.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Εθνικό Κέντρο Euroguidance Κύπρου

Έχει σχεδιαστεί μια ιστοσελίδα (www.nreg.dl.mlsi.gov.cy) από το ΕΚΠΕΕΚ, ακολουθώντας την πρωτοβουλία Euroguidance. Η ιστοσελίδα παρουσιάζει πληροφορίες για τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης που υπάρχουν στην Κύπρο τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα, παρέχει πληροφορίες για τη διαμονή και φοίτηση στην Κύπρο καθώς και πληροφορίες για το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, προς όφελος των ενδιαφερομένων ατόμων σε χώρες της ΕΕ, περιλαμβανομένων επαναπατριζόμενων Κυπρίων καθώς και ντόπιων (αποσυρθέντων, εργαζομένων, ανέργων και ενηλίκων).

Το δίκτυο Euroguidance είναι το Ευρωπαϊκό δίκτυο των Εθνικών Κέντρων Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης και περιλαμβάνει 65 κέντρα που είναι συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από τις σχετικές Κρατικές Αρχές. Στην Κύπρο, η Κρατική Αρχή είναι το Τμήμα Εργασίας του ΥΕΚΑ. Άλλες δραστηριότητες του ΕΚΠΕΕΚ περιλαμβάνουν:

- Εκδόσεις που περιλαμβάνουν πληροφορίες από το δίκτυο Euroguidance, το ΕΚΠΕΕΚ και PLOTEUS.

- Οργάνωση σεμιναρίων και εργαστηρίων για τους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Συμμετοχή σε εκθέσεις εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας στην Κύπρο.
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε πολίτες σε σχέση με επιλογές καριέρας.

Οι ομάδες-στόχοι του ΕΚΠΕΕΚ είναι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού, άτομα και οργανισμοί που χρειάζονται επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική αγωγή και ειδικότερα μαθητές και γονείς που αναζητούν πληροφορίες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ διατηρεί ιστοσελίδα με πληροφορίες και συμβουλές για εγκεκριμένες ευκαιρίες κατάρτισης. Η ΑνΑΔ επίσης διαθέτει σε ειδική ιστοσελίδα όλες τις μελέτες της σε ηλεκτρονική μορφή. Ένα ειδικό τμήμα στην ιστοσελίδα αυτή περιέχει προβλέψεις απασχόλησης για όλα τα επαγγέλματα της αγοράς εργασίας στην Κύπρο. Ένα άλλο ειδικό τμήμα περιλαμβάνει τις τελευταίες διαθέσιμες διαχρονικές τάσεις των δεικτών ανθρώπινου δυναμικού για την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο. Περισσότερες πληροφορίες για τη διάχυση των μελετών της ΑνΑΔ παρέχεται στο υποκεφάλαιο 8.2.

Ενήλικες: Εργαζόμενοι, Άνεργοι και Οικονομικά Αδρανείς

Επαγγελματική καθοδήγηση στους ενήλικες παρέχεται από το ΥΕΚΑ, μέσω της ΔΥΑ και από ορισμένους ιδιωτικούς οργανισμούς. Πρόσθετα, η ΥΣΕΑ του ΥΠΠ προγραμματίζει να διευρύνει την πρόσβαση σε επαγγελματική καθοδήγηση άλλων ομάδων ατόμων πέρα από μαθητές / νεαρά άτομα και προωθεί το θέμα της δια βίου καθοδήγησης.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Η Υπηρεσία Επαγγελματικής Καθοδήγησης της ΔΥΑ του ΥΕΚΑ παρέχει πληροφορίες σε ενήλικες και αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης για τις προοπτικές απασχόλησης και ευκαιρίες ή δυνατότητες κατάρτισης-απόκτησης δεξιοτήτων. Οι υπηρεσίες αυτές φροντίζουν επίσης για τους διακόψαντες τη φοίτηση τους οι οποίοι μπορεί να ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο σύστημα μαθητείας.

Επιπλέον, οι ΔΥΑ παρέχουν βοήθεια στους εργοδότες, σε όσους αναζητούν εργασία και στους εργαζομένους που επιθυμούν να αλλάξουν εργασία, μέσω των υπηρεσιών εγγραφής και τοποθέτησης και της παροχής πληροφοριών για ευκαιρίες κατάρτισης και κενές θέσεις.

Ένα σύστημα τοποθέτησης υποψηφίων έχει εγκατασταθεί στο οποίο έχουν πρόσβαση όλοι οι σύμβουλοι των ΔΥΑ. Το σύστημα τοποθέτησης υποψηφίων διεξάγει ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών όπως: εγγραφή και ενημέρωση του ιστορικού των πελατών, εγγραφή των εργοδοτών και των κενών θέσεων και παρακολούθηση των προσωπικών συνεντεύξεων των πελατών με τους εργοδότες. Δημιουργείται ένα σύστημα για ταύτιση των υποψηφίων με τα προγράμματα κατάρτισης και προγραμματίζεται να διατεθεί στο κοινό μέσα από το Διαδίκτυο ένα σύστημα αυτοεξυπηρέτησης.

Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός της ΔΥΑ αποτελεί προτεραιότητα πολιτικής, η οποία υλοποιήθηκε κατά την περίοδο 2005-2008 και συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ. Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός της ΔΥΑ προετοιμάζει το έδαφος για πρόληψη της ανεργίας και καλύτερη αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού καθώς επίσης και αυξανόμενη πρόσβαση στην κατάρτιση μέσω εξατομικευμένης προσέγγισης. Αυτή η παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών στήριξης και παρακολούθησης αποτελείται από συμβουλευτική, προσδιορισμό δεξιοτήτων, κατάρτιση, προσαρμογή και ενσωμάτωση στο εργασιακό περιβάλλον. Η εξατομικευμένη καθοδήγηση έχει ως

στόχο τους ανέργους, το αδρανές γυναικείο δυναμικό και τους νέους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης. Κατά την περίοδο 2010-2015 εφαρμόζεται, για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, έργο για περεταίρω αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό της ΔΥΑ, συγχρηματοδοτούμενο από το ΕΚΤ, το οποίο περιλαμβάνει δράσεις για ενίσχυση των εξατομικευμένων υπηρεσιών καθοδήγησης σε ανέργους.

Ιδιωτικά

Στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια έχουν επεκταθεί οι ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και οι συμβουλευτικοί οίκοι, ειδικότερα για την πρόσληψη διευθυντών και ψηλά προσοντούχου εξειδικευμένου προσωπικού και για την πρόσληψη ξένων εργατών. Οι ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης ενεργούν ως σύμβουλοι ανθρώπινου δυναμικού σε επιχειρήσεις που δεν έχουν δικό τους τμήμα ανθρώπινου δυναμικού. Αναμένεται ότι στο μέλλον ο ρόλος των ιδιωτικών υπηρεσιών απασχόλησης θα είναι πολύ σημαντικός.

Μέσω της θέσπισης και εφαρμογής του Νόμου που διέπει την Ίδρυση και λειτουργία των Ιδιωτικών Γραφείων Απασχόλησης, 1997, και τους σχετικούς κανονισμούς, κάθε τέτοιο γραφείο, υφιστάμενο ή νέο, έχει υποχρέωση να αιτείται και να λαμβάνει άδεια από το ΥΕΚΑ. Η άδεια εκδίδεται σε επιλέξιμα φυσικά ή νομικά πρόσωπα κάτω από ορισμένες συνθήκες και για μια καθορισμένη χρονική περίοδο.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ΥΠΠ προωθεί το θέμα της διά βίου καθοδήγησης. Η ΥΣΕΑ έχει ήδη ορίσει τους τομείς προτεραιότητας στους οποίους χρειάζεται να δοθεί έμφαση.

Παρόλο που η ΥΣΕΑ έχει ήδη εισηγηθεί τη λειτουργία περιφερειακών Κέντρων Καθοδήγησης και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, τα οποία θα λειτουργούν σε βολικό ωράριο για το κοινό, το ΥΠΠ προσπαθεί ακόμη να εξασφαλίσει οικονομική στήριξη από το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) για να προχωρήσει με την εφαρμογή του στόχου αυτού. Τα Κέντρα θα είναι προσβάσιμα σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες και θα δοθεί έμφαση στην παροχή καθοδήγησης και επαγγελματικού προσανατολισμού σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, θρησκείας, φυλής, εθνικότητας και αναπηρίας. Οι προσοντούχοι σύμβουλοι, που θα υπηρετούν σε αυτά τα Κέντρα, θα λάβουν ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση με έμφαση στην παροχή βοήθειας προς τους πελάτες τους για να αναπτύξουν κατάλληλες δεξιότητες διαχείρισης της καριέρας τους κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Πρόσθετα, θα δοθεί ειδική έμφαση στην παροχή αποτελεσματικής καθοδήγησης σε ειδικές ομάδες πληθυσμού με βάση τις ανάγκες τους, στην επίσημη αξιολόγηση των παρεχομένων υπηρεσιών, στην παροχή κατάλληλης ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης στο προσωπικό της υπηρεσίας και στην επιστημονική έρευνα σε τομείς ειδικού ενδιαφέροντος της ΥΣΕΑ.

9.3. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Τα ελάχιστα προσόντα που απαιτούνται για εργοδότηση στην Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΥΣΕΑ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι Πανεπιστημιακός τίτλος σε ένα θέμα που διδάσκεται στη Μέση Γενική ή / και Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και ένας μεταπτυχιακός τίτλος (Δίπλωμα ή / και Μεταπτυχιακό) σε Συμβουλευτική ή / και Επαγγελματική Αγωγή. Η ΥΣΕΑ λειτουργεί Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής σε όλα τα σχολεία της δημόσιας μέσης εκπαίδευσης, καθώς και Κεντρικά Γραφεία ανοικτά για το κοινό στο ΥΠΠ. Ο προϊστάμενος της ΥΣΕΑ κατέχει τη θέση Ανώτερου Λειτουργού Εκπαίδευσης.

Η ΥΣΕΑ παρέχει συνεχή ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση σε συμβούλους επαγγελματικής αγωγής στους τομείς της Συμβουλευτικής, Επαγγελματικής Αγωγής και σε άλλους τομείς ενδιαφέροντος για την Υπηρεσία όπως Ψυχολογία, αφού οι σύμβουλοι παρέχουν επίσης βοήθεια στους μαθητές για προσωπικά, οικογενειακά και κοινωνικά προβλήματα. Η ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση που προσφέρεται από την ΥΣΕΑ κατευθύνεται κυρίως στο προσωπικό της. Εντούτοις, πολλές φορές μετά από απαίτηση, παραχωρείται σε συμβούλους από τον ιδιωτικό τομέα ειδική άδεια να παρακολουθήσουν τα σεμινάρια αυτά.

Η Υπηρεσία Επαγγελματικής Καθοδήγησης της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΑ) παρέχει πληροφορίες σε ενήλικες για τις προοπτικές απασχόλησης και ευκαιρίες ή δυνατότητες κατάρτισης-απόκτησης δεξιοτήτων. Η ΔΥΑ λειτουργεί από τα επαρχιακά γραφεία εργασίας σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Η ανάπτυξη του δικτύου της ΔΥΑ ήταν ένα μέτρο που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) κατά την περίοδο 2005-2008.

Σύμφωνα με το μέτρο, αναπτύχθηκαν οκτώ νέα Τοπικά Γραφεία Εργασίας και αναβαθμίστηκαν έξι υφιστάμενα (τέσσερα επαρχιακά γραφεία εργασίας και δυο τοπικά). Επιπλέον, 18 προσοντούχα άτομα έχουν προσληφθεί και καταρτιστεί ως σύμβουλοι, έχουν διεξαχθεί σχετικές μελέτες και διεξήχθη εκστρατεία ενημέρωσης για το έργο. Κατά την περίοδο 2010-2015 εφαρμόζεται και συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ έργο για περεταίρω αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό της ΔΥΑ, το οποίο προωθεί δράσεις για ενίσχυση της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας των ΔΥΑ, βελτίωση της παρακολούθησης εξελίξεων στην αγορά εργασίας, αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται από ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και περεταίρω γεωγραφική επέκταση των ΔΥΑ.

Το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΠΕΕΚ) ασχολήθηκε με την αρχική κατάρτιση των 18 νεοπροσληθέντων λειτουργών της ΔΥΑ, ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν πληροφορίες κυρίως στους ανέργους για τις ευκαιρίες κατάρτισης και απασχόλησης μέσω της εξατομικευμένης προσέγγισης. Το ΕΚΠΠΕΕΚ έχει ετοιμάσει επίσης για αυτό το σκοπό ένα Οδηγό για εκπαιδευτές / συμβούλους επαγγελματικής αγωγής, το οποίο έχει διανεμηθεί μέσα από την κοινότητα της συμβουλευτικής.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) οργανώνει σεμινάρια και διαλέξεις για τους συμβούλους κυρίως για να τους παρουσιάσει τα αποτελέσματα των μελετών σε σχέση με τις ανάγκες και προβλέψεις για την αγορά εργασίας.

10.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Στην Κύπρο, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση χρηματοδοτείται κυρίως μέσω δημοσίων κεφαλαίων, που διαχειρίζεται κυρίως το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), των κεφαλαίων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), τα οποία προέρχονται από το τέλος ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού που αποτελούν το 0,5% στο μισθολόγιο των δικαιούχων εργοδοτών, καθώς και απευθείας από τους εργοδότες.

Για σκοπούς φορολογικών κινήτρων όλες οι δαπάνες για ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού αφαιρούνται από τη φορολογία με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζονται οι άλλες δαπάνες παραγωγής. Έτσι, με τον τρόπο αυτό υπολογίζεται ότι το κράτος επωμίζεται περίπου το 20-25% της συνολικής δαπάνης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Η κυριότερη αλλαγή στις διευθετήσεις χρηματοδότησης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αφορά τη χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) η οποία συμπληρώνει τη χρηματοδότηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από δημόσιους πόρους, τους πόρους από την ΑνΑΔ και την απευθείας χρηματοδότηση από τις επιχειρήσεις. Οι δημόσιες δαπάνες στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έχουν αυξηθεί και έχουν γίνει προσπάθειες για περαιτέρω αύξηση των ιδιωτικών δαπανών στην εκπαίδευση από επιχειρήσεις, νοικοκυριά και άτομα.

Η χρηματοδότηση που παρέχεται από το ΕΚΤ έχει αυξήσει το επίπεδο των διαθέσιμων πόρων και ταυτόχρονα έχει βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των διευθετήσεων χρηματοδότησης μέσα από την απαιτούμενη εισαγωγή κατάλληλων μηχανισμών και εργαλείων που απορρέουν από την ΕΕ. Οι δημόσιες επενδύσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έχουν αυξηθεί και έχουν γίνει προσπάθειες για αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων στην εκπαίδευση.

Ειδικότερα, έχουν γίνει προσπάθειες για τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων από επιχειρήσεις, νοικοκυριά και άτομα. Έχει εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΠΚ) και της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ). Μέσα στο πλαίσιο αυτό, το ΠΚ παρέχει την ευκαιρία σε τοπικές επιχειρήσεις να συνεισφέρουν στη δημιουργία μιας κοινωνίας βασισμένης στη γνώση. Η συμφωνία ορίζει την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, την οργάνωση διεθνών συνεδρίων, εξειδικευμένων σεμιναρίων και εκδηλώσεων και την οργάνωση εράνων. Εκτός από το πρόγραμμα συνεργασίας, ένας αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων και ατόμων στηρίζουν το ΠΚ μέσα από διάφορες εισφορές και σε επίπεδο σχολικής εκπαίδευσης, σύνδεσμοι γονέων και καθηγητών παρέχουν οικονομική στήριξη για διάφορες σχολικές δραστηριότητες ή βοηθούν τα σχολεία στην εξεύρεση χορηγών για διάφορες σχολικές εκδηλώσεις.

Με στόχο την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και η ΑνΑΔ έθεσαν σε εφαρμογή διάφορες δράσεις με ειδική έμφαση στην πρόληψη της ανεργίας και αφιέρωσαν ανάλογους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.

10.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η χρηματοδότηση αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ομαδοποιείται στις ακόλουθες κατηγορίες: Ανώτερη Μέση Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ), Μεταλυκειακή μη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Ανώτερη Μέση Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Οι συνολικές δημόσιες δαπάνες για τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) υπολογίστηκαν στα €59,4εκ το 2010 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου). Το μερίδιο των δημοσίων δαπανών στη μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση υπολογίστηκε σε 4,2% των συνολικών δημοσίων δαπανών για την εκπαίδευση το 2010.

Σύστημα Μαθητείας

Η παρακολούθηση μαθημάτων στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) είναι δωρεάν και παρέχεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), ενώ η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευόμενων όταν αυτοί παρακολουθούν μαθήματα στις Τεχνικές Σχολές. Στο σχέδιο αυτό, δόθηκαν χορηγίες σε επιχειρήσεις που απασχόλησαν 131 μαθητευόμενους το 2010. Σύμφωνα με την ΑνΑΔ, οι δαπάνες ανήλθαν στις €313.207. Τα επιδόματα κατάρτισης υπολογίστηκαν στη βάση συλλογικών συμβάσεων κατά επάγγελμα.

Άλλα προγράμματα νέων και υπαλλακτικές δίοδοι

Κατά το 2010 έχουν οργανωθεί προγράμματα κατάρτισης για τα ακόλουθα επαγγέλματα: Μάγειροι, Οικοδόμοι, Υδραυλικοί, Μηχανικοί Αυτοκινήτων, Κατασκευαστές Αλουμινίου, Ηλεκτρολόγοι Οικοδομών, Επιπλοποιοί, Τεχνικοί Συσκευών Ψύξης και Κλιματισμού και Τεχνικοί Κινητών Τηλεφώνων. Το 2010, η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 454 ατόμων σε προγράμματα αρχικής κατάρτισης. Σύμφωνα με την ΑνΑΔ, οι δαπάνες για το 2010 ανήλθαν στο €1.822.904.

Το χορήγημα που καταβάλλεται από την ΑνΑΔ για τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης υπολογίζεται με βάση το επίπεδο, τη διάρκεια του προγράμματος και την προέλευση των εκπαιδευτών (Κύπριοι ή από το εξωτερικό). Το 2010, συμμετείχαν στα προγράμματα αυτά 52 άτομα και η ΑνΑΔ επιχορήγησε το ποσό των €41.134.

Πληροφορίες για τα Συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ και την ΑνΑΔ Έργα για βελτίωση της απασχολησιμότητας των οικονομικά αδρανών γυναικών και των ανέργων παρέχονται στα υποκεφάλαια 10.3.4 και 10.4 αντίστοιχα.

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Οι γονείς με παιδί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λαμβάνουν κυβερνητική χορηγία. Για κάθε ακαδημαϊκό έτος, η χορηγία είναι €1.709 για όλους τους φοιτητές που συμπληρώνουν ένα ακαδημαϊκό έτος πλήρους φοίτησης, επιπρόσθετο ποσό ίσο με το 50% των διδάκτρων (με ανώτατο ποσό τα €854) αν η οικογένεια του φοιτητή καταβάλλει διδάκτρα χωρίς να παίρνει κάποια άλλη επιχορήγηση (ισχύει για όλους τους φοιτητές που φοιτούν στην Κύπρο και στο εξωτερικό σε οποιαδήποτε χώρα με αναγνωρισμένα προγράμματα σπουδών), και επιπρόσθετο ποσό €854 αν η οικογένεια του φοιτητή έχει τρία ή περισσότερα τέκνα.

Υπάρχουν τέσσερα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία υπάγονται σε διάφορα υπουργεία. Τα διδάκτρα των μαθητών κυμαίνονται μεταξύ €3.700 και €4.500 το χρόνο. Φοιτητές από την Κύπρο καθώς και από χώρες της ΕΕ δεν καταβάλλουν διδάκτρα.

Κατά το 2010 η ΑνΑΔ επιχορήγησε την πρακτική κατάρτιση 72 φοιτητών του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου (ΑΞΙΚ). Σύμφωνα με την ΑνΑΔ, οι χορηγίες για την πρακτική κατάρτιση των φοιτητών του ΑΞΙΚ ανήλθαν στις €50.480.

10.3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

10.3.1. Χορηγίες για δημόσια παρεχόμενη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα, όπως κολέγια και ιδρύματα κατάρτισης και επιχειρήσεις. Υπάρχουν περισσότεροι από 160 παροχείς κατάρτισης, οι οποίοι λειτουργούν κυρίως μέσα στο πλαίσιο των πολυεπιχειρησιακών προγραμμάτων της ΑνΑΔ. Γενικά αυτοί οι παροχείς κατάρτισης προσφέρουν επίσης, σε απασχολούμενους και άτομα, προγράμματα τα οποία δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το Τέλος που αντιστοιχεί στο 0,5% του συνολικού μισθολογίου των δικαιούχων εργοδοτών. Πρόσθετα από το τέλος που καταβάλλεται στην ΑνΑΔ, υπολογίζεται ότι οι εργοδότες στον ιδιωτικό τομέα ξοδεύουν ένα επιπρόσθετο 1-1,5% του μισθολογίου σε δραστηριότητες κατάρτισης για το προσωπικό τους.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει την ευθύνη για τη διαχείριση των κεφαλαίων των ιδρυμάτων τα οποία παρέχουν εκπαίδευση ενηλίκων.

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ) επιχορηγεί την κατάρτιση των γεωργών που παρέχεται από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕΓΕ) του Τμήματος Γεωργίας και την κατάρτιση δασοπόνων και αποφοίτων δασοπονίας που παρέχεται από το Δασικό Κολέγιο.

Τέλος, η κυβέρνηση ως εργοδότης επιχορηγεί την κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ επιχορηγεί μονοεπιχειρησιακά και πολυεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης καθώς και κατάρτιση στο εξωτερικό. Γενικά, για επιχειρήσεις με περισσότερους από 250 εργαζομένους, η επιχορήγηση από την ΑνΑΔ αποτελεί το 60% των επιλέξιμων συνολικών κόστων των προτεινόμενων προγραμμάτων κατάρτισης, για επιχειρήσεις που εργοδοτούν 50-249 άτομα η επιχορήγηση είναι 70% και για επιχειρήσεις που επιχορηγούν 1-49 άτομα η επιχορήγηση είναι 80%.

Σύμφωνα με την ΑνΑΔ, κατά το 2010, καταρτίστηκαν 23.971 εργαζόμενοι σε μονοεπιχειρησιακά προγράμματα, από Κύπριους εκπαιδευτές ή εκπαιδευτές από το εξωτερικό και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν στα €4.115.455. Επίσης, κατά το 2010, καταρτίστηκαν 10.372 άτομα σε πολυεπιχειρησιακά (ιδρυματικά) προγράμματα και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν στα €3.973.606.

Η ΑνΑΔ επιχορηγεί τους εργοδότες για το κόστος συμμετοχής των εργαζομένων σε προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό, τόσο σε μονοεπιχειρησιακά όσο και σε πολυεπιχειρησιακά προγράμματα. Κατά το 2010, η ΑνΑΔ επιχορήγησε τη συμμετοχή 500 ατόμων σε προγράμματα κατάρτισης στο εξωτερικό και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν στο €1.140.706.

Η ΑνΑΔ επίσης προωθεί προγράμματα κατάρτισης σε επιχειρήσεις για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Καταβάλλεται μηνιαίο χορήγημα έναντι των εξόδων κατάρτισης, περιλαμβανομένων των μισθών των αποφοίτων κατά τη διάρκεια της περιόδου της κατάρτισης. Κατά το 2010, η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 197 αποφοίτων και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν στις €1.363.433.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ έχει την ευθύνη για τη διαχείριση των κεφαλαίων των ιδρυμάτων τα οποία παρέχουν εκπαίδευση ενηλίκων. Το 2010 οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες για την εκπαίδευση ανέρχονταν στο 8,1% του ΑΕΠ. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μερίδιο της δαπάνης για τις τεχνικές και επαγγελματικές σχολές εκτιμάται να είναι 4,2% των συνολικών δημόσιων δαπανών το 2010.

Τα Εσπερινά Γυμνάσια και η Εσπερινή Τεχνική Σχολή του ΥΠΠ παρέχουν ευκαιρίες για απόκτηση αναγνωρισμένου Απολυτηρίου. Οι μαθητές καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα που κυμαίνονται μεταξύ €100-200. Το 2010 οι τρέχουσες δαπάνες ανήλθαν περίπου στα €6,9εκ. (προκαταρκτικά), συμπεριλαμβανομένων των μισθών των καθηγητών.

Τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών παρέχουν Προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθώς και προπαρασκευαστικά μαθήματα για διάφορες εξετάσεις. Τα άτομα που παρακολουθούν τα πιο πάνω προγράμματα καταβάλλουν μειωμένα δίδακτρα τα οποία εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το 2010 οι τρέχουσες δαπάνες ανήλθαν στις €506.537 (προκαταρκτικά), συμπεριλαμβανομένων των μισθών των καθηγητών.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα προσφέρουν, έναντι μικρής αμοιβής, ένα ευρύ φάσμα θεμάτων μικρής ή μέτριας διάρκειας που καλύπτουν διάφορα ενδιαφέροντα. Το 2010 οι τρέχουσες δαπάνες ανήλθαν στα €2,2εκ (προκαταρκτικά), συμπεριλαμβανομένων των μισθών των καθηγητών. Τα μαθήματα που είναι ειδικά προσαρμοσμένα για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των μειονεκτουσών ομάδων ατόμων όπως είναι οι αναλφάβητοι, φυλακισμένοι, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και άτομα με ειδικές ανάγκες όπως οι κωφοί, προσφέρονται δωρεάν.

Μέτρα για στήριξη της κατάρτισης για τους δημόσιους υπαλλήλους και τις επιχειρήσεις σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς

Γεωργοί

Το ΥΓΦΠΠ έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των γεωργών που παρέχεται από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης του Τμήματος Γεωργίας. Κατά το 2010, οργανώθηκαν από τα Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης 26 προγράμματα συνολικής διάρκειας 74 ημερών, όπου συμμετείχαν 670 γεωργοί. Πρόσθετα, οργανώθηκαν 23 προγράμματα της εγχώριας βιομηχανίας όπως καλαθοπλεκτική, κεντητική, υφαντική και άλλα όπου συμμετείχαν 274 αγρότισσες.

Λειτουργεί επίσης Σύστημα Μαθητείας σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Για άτομα κάτω των 40 χρονών χορηγείται ημερήσιο επίδομα €20,00 για κάθε μέρα κατάρτισης. Κατά το 2010 εφαρμόστηκαν 9 σχέδια με διάρκεια 29 ημερών, όπου συμμετείχαν 90 νεαροί αγρότες, από τους οποίους δε δικαιούνταν όλοι χορηγία. Κατά το 2010, οι δαπάνες ανήλθαν στις €6.072.

Δημόσιοι υπάλληλοι

Η συνεχιζόμενη κατάρτιση και ανάπτυξη των δημοσίων υπαλλήλων προωθείται από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΑΔ) η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ). Ο προϋπολογισμός της ΚΑΑΔ για το 2010 ήταν €1.084.517. Η συνεχιζόμενη κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων προωθείται επίσης από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού.

Συγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης και σεμινάρια που προσφέρονται από δημόσιες αρχές σε συγκεκριμένες ομάδες δημοσίων υπαλλήλων όπως εκπαιδευτικοί δημόσιου τομέα, νοσηλευτές δημόσιου τομέα, αξιωματικοί και λογίς καθώς και δασοπόνοι επιχορηγούνται από τα αρμόδια υπουργεία.

- Εκπαιδευτικοί δημόσιου τομέα

Το ΥΠΠ έχει την ευθύνη για τη χρηματοδότηση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών του δημόσιου τομέα που παρέχεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ).

- Νοσηλευτές δημόσιου τομέα

Το Υπουργείο Υγείας χρηματοδοτεί την κατάρτιση των νοσηλευτών δημόσιου τομέα που παρέχεται από τη Νοσηλευτική Σχολή.

- Αξιωματικοί και λοχίες

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) χρηματοδοτεί την κατάρτιση των αξιωματικών και λοχιών που παρέχεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.

- Δασοπόνοι και απόφοιτοι δασοπονίας

Το ΥΓΦΠΠ χρηματοδοτεί την κατάρτιση των δασοπόνων και αποφοίτων δασοπονίας που παρέχεται από το Δασικό Κολέγιο.

10.3.2. Χορηγίες για συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση σε επιχειρήσεις

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα, όπως κολέγια και ιδρύματα κατάρτισης και επιχειρήσεις. Επιπλέον, ιδιωτικά ιδρύματα όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης, συμβουλευτικοί οίκοι και επιχειρήσεις προσφέρουν μια μεγάλη ποικιλία προγραμμάτων για ενήλικες, αρκετά από τα οποία δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Οι κοινωνικοί εταίροι (εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις) οργανώνουν επίσης προγράμματα κατάρτισης για τα μέλη τους που κυρίως επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Οι επιχειρήσεις οργανώνουν προγράμματα κατάρτισης για τους εργοδοτούμενους τους τα οποία δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

10.3.3. Συλλογική (εργοδότη, εργοδοτούμενου) επένδυση για χρηματοδότηση συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Δημόσιοι υπάλληλοι

Η εκπαιδευτική άδεια με απολαβές ισχύει στο δημόσιο τομέα στην Κύπρο σύμφωνα με το Μνημόνιο για Υποτροφίες και Εκπαιδευτικές Άδειες, τους Κανονισμούς Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) και τους Κανονισμούς Δημόσιας Υπηρεσίας (Απολαβές, επιδόματα και άλλα οικονομικά ωφελήματα).

Οι στόχοι των σχεδίων εκπαιδευτικής άδειας είναι η κάλυψη των αναγκών και προτεραιοτήτων της κυβέρνησης για εκπαίδευση, με την παροχή ευκαιριών στους δημόσιους υπαλλήλους για να λάβουν εκπαιδευτική άδεια με απολαβές για σπουδές σχετικές με την εργασία τους.

Η διάρκεια κατάρτισης εξαρτάται πάντα από τη διάρκεια του προγράμματος και της υποτροφίας που παρέχεται. Στην περίπτωση της εκπαιδευτικής άδειας χωρίς απολαβές, πέραν του ενός ακαδημαϊκού χρόνου, αυτή υπόκειται σε ανανέωση κάτω από ορισμένες συνθήκες (για παράδειγμα την ακαδημαϊκή πρόοδο του εργαζομένου κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης).

Το κράτος επωμίζεται μέχρι 100% του κόστους εκπαίδευσης καθώς και τα έξοδα ταξιδιού των δημοσίων υπαλλήλων στους οποίους έχει δοθεί υποτροφία, μέσω ή με την έγκριση της Κυβέρνησης

ή άλλης Αρχής, εγκεκριμένης από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το μόνο κόστος που μπορεί να επωμιστούν οι εργοδοτούμενοι αφορά διαφυγόν εισόδημα (20%-60% του ακαθάριστου εισοδήματος, μετά τους πρώτους 6 μήνες της εκπαιδευτικής άδειας, αναλόγως της οικογενειακής τους κατάστασης).

Στην περίπτωση που οι σπουδές προκύπτουν με δική τους πρωτοβουλία, οι δημόσιοι υπάλληλοι επωμίζονται όλα τα κόστη.

Άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης στις συλλογικές συμβάσεις συγκεκριμένων τομέων

Σε συγκεκριμένους τομείς η άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις. Οι τομείς αυτοί είναι τα Ξενοδοχεία, οι Τράπεζες, η Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου και οι Ιδιωτικές Κλινικές. Αυτό είναι ένα μέτρο για εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ακόμη, η εκπαιδευτική άδεια για συνδικαλιστές σχετικά με συνδικαλιστικά θέματα αναφέρεται επίσημα στις συλλογικές συμβάσεις συγκεκριμένων τομέων (Ξενοδοχεία, Παραγωγή Κλωστοϋφαντουργικών ειδών, Υποδηματοποιία, Βιομηχανία Αποσκευών και Τσαντών, Εκδόσεις, Τράπεζες, Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου, Κατασκευές, Εκτυπώσεις, Ιδιωτικές Κλινικές) και αφορά συμμετοχή σε σχετικά προγράμματα κατάρτισης.

Όσον αφορά την εκπαιδευτική άδεια σχετικά με συνδικαλιστικά θέματα, η μέγιστη επιτρεπόμενη διάρκεια χωρίς απώλεια μισθού διαφέρει ανάλογα με τον τομέα από 2-4 μέρες το χρόνο. Δεν υπάρχουν κανονισμοί όσον αφορά το κόστος κατάρτισης. Αυτό εξαρτάται από το είδος της κατάρτισης.

10.3.4. Σχέδια χορηγιών και μηχανισμοί για ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό

Οι κύριοι οργανισμοί που προωθούν την κατάρτιση των ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας είναι:

- Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), η οποία υλοποιεί έργο, που στοχεύει στην προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας του αδρανούς γυναικείου δυναμικού, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Το έργο στοχεύει στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού, μέσα από την παροχή ευκαιριών για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας. Τα προγράμματα παρέχονται δωρεάν και οι συμμετέχοντες λαμβάνουν χορηγία €8 την ώρα για προγράμματα κατάρτισης και €200 την εβδομάδα για προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας. Κατά το 2010 η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 349 γυναικών και η συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €452.552.
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), το οποίο προωθεί προγράμματα για ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας τα οποία παρέχονται από:
 - Μη κυβερνητικούς οργανισμούς που παρέχουν προγράμματα για το αδρανές γυναικείο δυναμικό τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.
 - Το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων που παρέχει προγράμματα κατάρτισης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.
 - Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας που παρέχουν προγράμματα για λήπτες δημόσιου βοηθήματος και αιτητές ασύλου. Ποσό €1.709 μπορεί να δοθεί στους λήπτες που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε επαγγελματική κατάρτιση ή να αγοράσουν κατάλληλο εξοπλισμό για το επάγγελμά τους.

- Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ) που σε συνεργασία με το ΥΠΠ, προωθεί προγράμματα εκπαίδευσης για φυλακισμένους και άλλα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

10.4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΝΕΡΓΩΝ

Λόγω της παραδοσιακά χαμηλής ανεργίας στην οικονομία της Κύπρου, το σύστημα κατάρτισης επικεντρωνόταν κυρίως στην έλλειψη δεξιοτήτων παρά στην ενδυνάμωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς δυναμικού. Οι ευκαιρίες κατάρτισης για τους ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ήταν σχετικά περιορισμένες στην Κύπρο. Εντούτοις, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, άρχισαν να υλοποιούνται νέα προγράμματα για ανέργους.

Οι κύριοι οργανισμοί που προωθούν κατάρτιση ανέργων και άλλων ομάδων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας είναι:

- Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), η οποία υλοποιεί τα ακόλουθα:
 - ο Έργο που στοχεύει στην προώθηση της κατάρτισης και απασχολησιμότητας των ανέργων, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Τα προγράμματα παρέχονται δωρεάν και οι συμμετέχοντες λαμβάνουν χορηγία €8 την ώρα για προγράμματα κατάρτισης και €200 την εβδομάδα για προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας. Κατά το 2010 η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 398 ανέργων και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €841.471.
 - ο Προγράμματα κατάρτισης για αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανέργων ατόμων. Τα προγράμματα προσφέρονται δωρεάν στους ανέργους. Κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων καταβάλλεται επίδομα κατάρτισης στους συμμετέχοντες από την ΑνΑΔ. Κατά το 2010 η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 1.366 ανέργων και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €1.776.644.
 - ο Τοποθέτηση και κατάρτιση ανέργων Κυπρίων και κοινοτικών για πλήρωση δηλωμένων κενών θέσεων εργασίας με ανέργους ή αντικατάσταση με Κύπριους και κοινοτικούς ανέργους προσωρινά απασχολούμενων αλλοδαπών από τρίτες χώρες. Παρέχονται κίνητρα σε εργοδότες, με τη μορφή χορηγίας και καθοδήγησης, για εξατομικευμένη κατάρτιση ανέργων ατόμων. Κατά το 2010 επωφελήθηκαν από το σχέδιο 399 άνεργοι και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €2.115.228.
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), το οποίο προωθεί τα ακόλουθα προγράμματα για τους ανέργους, τα οποία παρέχονται από τη ΜΤΕΕ:
 - ο Εσπερινή Τεχνική Σχολή.
 - ο Εκπαιδευτικά Προγράμματα Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικής Εκπαίδευσης.
 - ο Επιμορφωτικά Κέντρα.
 - ο Μεταλκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ).

Στατιστικά στοιχεία

Με βάση τα αποτελέσματα της Έρευνας Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (CVTS3) για το 2005, το συνολικό κόστος προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ήταν 1,3% πάνω στο συνολικό εργατικό κόστος όλων των επιχειρήσεων. Αυτό είναι ελαφρά μικρότερο από το μέσο όρο της ΕΕ (1,6%).

Κατά μέγεθος, το συνολικό κόστος προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ως ποσοστό του συνολικού εργατικού κόστους ήταν περίπου το ίδιο με το μέσο όρο της ΕΕ στις επιχειρήσεις με απασχόληση 10-49 άτομα (1,0% σε σύγκριση με 1,1%), το ίδιο στις επιχειρήσεις με απασχόληση 50-249 άτομα (1,4%) και χαμηλότερο στις επιχειρήσεις με απασχόληση 250 άτομα και άνω (1,6% σε σύγκριση με 1,9%).

Πίνακας 1: Συνολικό κόστος προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ως ποσοστό του συνολικού εργατικού κόστους (όλων των επιχειρήσεων)

	Σύνολο	Μέγεθος (αριθμός εργαζομένων)		
		10-49 (%)	50-249 (%)	250 και άνω (%)
ΕΕ27	1,6	1,1	1,4	1,9
Κύπρος	1,3	1,0	1,4	1,6

Πηγή: Eurostat, Έρευνα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (CVTS3), 2005

Συγγραφείς, πηγές, βιβλιογραφία και ακρωνύμια

11.1. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Κος Ξενάκης Μιχαηλίδης, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Κος Γιάννης Μουρουζίδης, *Ανώτερος Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Κα Γιάννα Κορέλλη, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

11.2. ΠΗΓΕΣ, ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2006), “Στρατηγικός Προγραμματισμός 2007-2013”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2008), “Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2007”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2008), “Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2007”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2008), “Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Κατάρτιση Καθηγητών και Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2007”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2008), “Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: Ανάπτυξη Δεξιοτήτων και Ικανοτήτων και Παιδαγωγική Καινοτομία 2007”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2010), “Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ευρώπη: Κύπρος 2010”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2010), “Πολιτικές στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ευρώπη: Κύπρος 2002-2010”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2010), “Ετήσια Έκθεση 2009”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2010), “Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Ανώτερου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2010-2020”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2010), “Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης σε Μέσου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2010-2020”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2010), “Προβλέψεις Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία 2010-2020”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2011), “Θεματολόγιο Προτεραιοτήτων 2012-2014”.

Γραφείο Προγραμματισμού (2006), “Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013”.

Γραφείο Προγραμματισμού (2006), “Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013”.

Γραφείο Προγραμματισμού (2007), “Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης 2007-2013”.

Γραφείο Προγραμματισμού (2007), “Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή” 2007-2013”.

Γραφείο Προγραμματισμού (2009), “Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας 2008-2010 – Έκθεση Προόδου ”.

Γραφείο Προγραμματισμού (2011), “Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική της Ευρώπης 2020 ”.

Κέντρο Παραγωγικότητας (2007), “Εθνική Στρατηγική Παραγωγικότητας 2007-2013”

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2011), “Δημογραφική Έκθεση 2009”

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2010), “Στατιστικές της Εκπαίδευσης 2008/2009”

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (2008), “Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, 2008-2010”.

Υπουργείο Οικονομικών (2005), “Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας”.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2004), “Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση”.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2007), “Στρατηγικός Σχεδιασμός για την Παιδεία”.

Eurydice (2010), “National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms 2010”.

Eurydice (2011), “Organisation of the Education System in Cyprus 2009/2010”.

Eurydice (2010), “The Education System in Cyprus 2008/2009”.

European Commission (2008), “Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Credit System for Vocational Education and Training”.

European Commission (2011), “Employment in Europe 2010”.

European Commission (2010), “Europe 2020 Strategy”.

Ministry of Education and Culture (2005), “National Report on the Implementation of the Programme “Education and Training 2010” – Cyprus Contribution to the Preparation of the 2006 Joint Council/Commission Report”.

Ministry of Education and Culture (2009), “Interim Report on the Implementation of the Programme “Education and Training 2010””.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, www.ouc.ac.cy

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, www.mlsi.gov.cy/mlsi/hhic

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, www.hrdauth.org.cy

Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου – Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, www.police.gov.cy

Γραφείο Προγραμματισμού, www.planning.gov.cy

Europa www.ec.europa.eu

Δασικό Κολέγιο Κύπρου – Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών πόρων και Περιβάλλοντος, www.moa.gov.cy/fc

Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης, www.mlsi.gov.cy/dl/nrcg

Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων δια Βίου Μάθησης, www.llp.org.cy

Κέντρο Παραγωγικότητας, www.kepa.gov.cy

Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης, www.mof.gov.cy/capa

Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, www.ccci.org.cy

Νοσηλευτική Σχολή, www.moh.gov.cy

Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου, www.oeb.org.cy

Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία, www.peo.org.cy

Πανεπιστήμιο Κύπρου, www.ucy.ac.cy

Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης, www.proy.ucy.ac.cy

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, www.mof.gov.cy/mof/cystat

Συνομοσπονδία Εργατών Κύπρου, www.sek.org.cy

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, www.moa.gov.cy

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, www.mlsi.gov.cy

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, www.moec.gov.cy

ReferNet Κύπρου, www.refernet.org.cy

Skillsnet – Cedefop, www.trainingvillage.gr/etv/Projects_Networks/skillsnet/

11.3. ΛΙΣΤΑ ΜΕ ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΑΠΚυ	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Open University of Cyprus	OUC
ΑΞΙΚ	Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	Higher Hotel Institute of Cyprus	HHIC
	Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών	Afternoon and Evening Classes of Technical Schools	
	Απολυτήριο	School Leaving Certificate	
ΑνΑΔ	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Human Resource Development Authority	HRDA
	Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου	Cyprus Police Academy	
	Βουλή των Αντιπροσώπων	House of Representatives	
ΓΠ	Γραφείο Προγραμματισμού	Planning Bureau	PB
ΔΚ	Δασικό Κολέγιο	Forestry College	
ΔΜΤΕΕ	Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	Directorate of Secondary Technical and Vocational Education	Directorate of STVE
ΔΥΑ	Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης	Public Employment Services	PES
	Εθνική Στρατηγική δια Βίου Μάθησης	Lifelong Learning Strategy	LLL Strategy
	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας	National Lisbon Programme	

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής	National Strategic Reference Framework for Cohesion Policy	NSRF
	Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση	Education Reform	
ΕΛ	Ενιαίο Λύκειο	Unified Lyceum	
	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	Vocational Education and Training	VET
ΕΓΕ	Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας	District Labour Offices	DLO
	Επιμορφωτικά Κέντρα	Adult Education Centres	
	Επιτροπή Σχολικής Εμπειρίας	Teaching Practice Committee	
	Επιτροπή Συντονισμού	Coordinating Committee	
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού	Labour Force Survey	LFS
	Εσπερινή Τεχνική Σχολή	Evening Technical School	
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	European Social Fund	ESF
	Θεωρητική Κατεύθυνση	Theoretical Direction	
ΚΑΔΔ	Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης	Cyprus Academy of Public Administration	CAPA
ΚΕΑΑ	Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων	Centre for the Vocational Rehabilitation of the Disabled	
ΚΕΓΕ	Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης	Department of Agriculture Training Centres	
ΚΕΠΑ	Κέντρο Παραγωγικότητας	Cyprus Productivity Centre	CPC
ΚΥΣΑΤΣ	Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών	Cyprus Council for the Recognition of Higher Education Qualifications	
ΚΟΤ	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού	Cyprus Tourism Organisation	CTO
ΜΙΕΕΚ	Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	Post Secondary Institutes for Technical and Vocational Education and Training	
ΜΤΕΕ	Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	Secondary Technical and Vocational Education	STVE
	Νοσηλευτική Σχολή	School of Nursing	
ΟΝΕΚ	Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου	Cyprus Youth Board	
ΟΕΛΜΕΚ	Οργάνωση Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου	Association of Secondary School Teachers of Cyprus	

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΟΛΤΕΚ	Οργάνωση Λειτουργών Τεχνικής Εκπαίδευσης Κύπρου	Association of Teachers of Technical Education in Cyprus	
ΠΙ	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	Pedagogical Institute	PI
ΠΚ	Πανεπιστήμιο Κύπρου	University of Cyprus	UCY
	Πρακτική Κατεύθυνση	Practical Direction	
	Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης	Pre-service Training Programme	PTP
	Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου	Statistical Service of Cyprus	
ΣΕΚΑΠ	Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης	Council for Educational Evaluation-Accreditation	CEEA
ΣΜ	Σύστημα Μαθητείας	Apprenticeship System	
	Συμβούλιο Μαθητείας	Apprenticeship Board	
ΤΕΠΑΚ	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Cyprus University of Technology	
ΤΣ	Τεχνικές Σχολές	Technical Schools	TS
	Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	Public Administration and Personnel Service	PAPs
	Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας	Social Welfare Services	SWS
ΥΔΔΤ	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Ministry of Justice and Public Order	MJPO
ΥΣΕΑ	Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής αγωγής	Counselling and Career Education Service	CCES
ΥΓΦΠΠ	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment	MoA
ΥΕΒΤ	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Ministry of Commerce, Industry and Tourism	MCIT
ΥΕΚΑ	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Ministry of Labour and Social Insurance	MLSI
ΥΟ	Υπουργείο Οικονομικών	Ministry of Finance	MoF
ΥΠΠ	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Ministry of Education and Culture	MoEC
	Υπουργικό Συμβούλιο	Council of Ministers	
	Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Minister of Labour and Social Insurance	
	Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού	Minister of Education and Culture	
	Έρευνα Επιμόρφωσης Ενηλίκων	Continuing Vocational Training Survey	CVTS

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
		European Computer Driving Licence	ECDL
	Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων	European Credit Transfer System	ECVET
	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πολιτικής δια Βίου Επαγγελματικού Προσανατολισμού	European Guidance Policy Network	ELGPN
	Σύνδεσμος Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων	European University Association	EUA
	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας	European Network of Quality Association	ENQA
	Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων	European Qualifications Framework	EQF
	Διεθνές Σύνδεσμος Διασφάλισης Ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	International Quality Assurance Agency in Higher Education	INQAAHE
	Εθνικό Κέντρο Europass	National Europass Centre	NEC
	Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	National Qualifications Framework	NQF
ΕΚΠΕΕΚ	Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης ΕΚΠΕΕΚ	National Resource Centre for Guidance Cyprus	NRCG-CY

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΜΕΛΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ REFERNET ΚΥΠΡΟΥ

1. ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

1.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (www.hrdauth.org.cy)

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

2.1. Γραφείο Προγραμματισμού (www.planning.gov.cy)

2.2. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων/ Τμήμα Εργασίας (www.mlsi.gov.cy/dl)

2.3. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (www.moec.gov.cy)

2.4. Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (www.mof.gov.cy/cystat)

2.5. Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) (www.mof.gov.cy)

2.6. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (www.pi.ac.cy)

2.7. Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (www.mlsi.gov.cy/kepa)

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ: ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

3.1. Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (www.oeb-eif.org)

3.2. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (www.ccci.org.cy)

3.3. Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου (www.sek.org.cy)

3.4. Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (www.peo.org.cy)

3.5. Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (www.deok.org.cy)

3.6. Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (www.etyk.org)

4. ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ/ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

4.1. Πανεπιστήμιο Κύπρου (www.ucy.ac.cy)

4.2. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (www.research.org.cy)

5. ΕΘΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ

5.1. Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης (www.llp.org.cy)

5.2. Εθνική Μονάδα Ευρυδίκη (www.eurydice.org)

Αναβύσσου 2, 2025 Στρόβολος,
Τ.Θ. 25431, 1392 Λευκωσία
Τηλέφωνο: 22515000, Τηλεομοιότυπο: 22496949
Ιστοσελίδα: www.anad.org.cy
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: hrda@hrdauth.org.cy

ISBN 978-9963-43-948-5

